

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2024/25: MJU19

Fiskeripolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om fiskeripolitiska åtgärder från allmänna motionstiden 2024/25, framför allt med hänvisning till pågående arbete. Motionsyrkandena handlar om åtgärder för hållbara fiskbestånd, åtgärder för att värna svensk fiskerinäring, kontroll och sanktioner samt vissa övriga fiskeripolitiska frågor, bl.a. fritidsfiske och fisketurism.

I betänkandet finns 39 reservationer (S, SD, V, C, MP).

Behandlade förslag

Cirka 100 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2024/25.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut4

Redogörelse för ärendet9

Ärendet och dess beredning.....9

Utskottets överväganden.....10

 Åtgärder för hållbara fiskbestånd10

 Åtgärder för att värna svensk fiskerinäring44

 Kontroll och sanktioner56

 Övriga fiskeripolitiska frågor62

Reservationer76

 1. Övergripande åtgärder, punkt 1 (C).....76

 2. Övergripande åtgärder, punkt 1 (MP).....76

 3. Fiskekvoter och andra fångstbegränsningar, punkt 2 (SD).....77

 4. Fiskekvoter och andra fångstbegränsningar, punkt 2 (V)79

 5. Fiskekvoter och andra fångstbegränsningar, punkt 2 (C)80

 6. Möjligheterna att vidta bevarandeåtgärder på svenskt territorialhav,
 punkt 3 (MP)81

 7. Begränsningar i fråga om bottentrålning, punkt 4 (SD).....82

 8. Utflyttning av trålgränsen, punkt 5 (S)82

 9. Utflyttning av trålgränsen, punkt 5 (C).....83

 10. Samarbete och avtal för att begränsa det storskaliga fisket i Ålands
 hav, Bottenhavet och Bottenviken, punkt 6 (SD)84

 11. Samarbete och avtal för att begränsa det storskaliga fisket i Ålands
 hav, Bottenhavet och Bottenviken, punkt 6 (C).....85

 12. Åtgärder i övrigt för att begränsa det storskaliga fisket i Östersjön,
 punkt 7 (S).....85

 13. Åtgärder i övrigt för att begränsa det storskaliga fisket i Östersjön,
 punkt 7 (V)86

 14. Åtgärder i övrigt för att begränsa det storskaliga fisket i Östersjön,
 punkt 7 (C).....87

 15. Selektiva och skonsamma redskap, bifångster och utkast, punkt 8
 (SD).....88

 16. Selektiva och skonsamma redskap, bifångster och utkast, punkt 8
 (V)89

 17. Selektiva och skonsamma redskap, bifångster och utkast, punkt 8
 (MP)90

 18. Fiskemöjligheterna när det gäller ål, punkt 9 (S).....90

 19. Fiskemöjligheterna när det gäller ål, punkt 9 (V)91

 20. Fiskemöjligheterna när det gäller ål, punkt 9 (MP)92

 21. Alternativ till utsättningar för att gynna ålbeståndet, punkt 10 (SD)93

 22. Flodkräftor, punkt 11 (SD).....93

 23. Övergripande åtgärder för att värna svensk fiskerinäring, punkt 12
 (S).....94

 24. Genomförandet av EU-lagstiftning, punkt 13 (SD).....95

 25. Fiskelicenser och generationsväxling, punkt 14 (SD)96

 26. Fördelning av fiskemöjligheter och överlåtbara fiskerättigheter,
 punkt 15 (SD).....96

 27. Fördelning av fiskemöjligheter och överlåtbara fiskerättigheter,
 punkt 15 (V)97

28. Fördelning av fiskemöjligheter och överlåtbara fiskerättigheter, punkt 15 (MP)	98
29. Överlåtbara ålfisketillstånd, punkt 16 (SD)	99
30. Fiskerikontroll, punkt 17 (S)	100
31. Fiskerikontroll, punkt 17 (SD)	101
32. Fiskerikontroll, punkt 17 (MP)	102
33. Sanktionsavgifter, punkt 18 (V)	102
34. Fiskutsättning, punkt 19 (SD)	104
35. Fritidsfiske och fisketurism, punkt 20 (SD)	105
36. Övergivna och förlorade fiskeredskap, punkt 21 (SD)	106
37. Övergivna och förlorade fiskeredskap, punkt 21 (C)	106
38. Livsmedel från de blå näringarna, punkt 22 (C)	107
39. EU:s fiskeavtal med tredjeländer, punkt 23 (V)	108
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	109
Motioner från allmänna motionstiden 2024/25	109

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Åtgärder för hållbara fiskbestånd

1. Övergripande åtgärder

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:986 av Louise Eklund (L) yrkande 2,

2024/25:987 av Malin Danielsson m.fl. (L) yrkande 5,

2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 11.2,

2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 44.2 och

2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkandena 66.1, 72 och 89.

Reservation 1 (C)

Reservation 2 (MP)

2. Fiskekvoter och andra fångstbegränsningar

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 2–4,

2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkandena 6 och 8
samt

2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 45.2 i denna del.

Reservation 3 (SD)

Reservation 4 (V)

Reservation 5 (C)

3. Möjligheterna att vidta bevarandeåtgärder på svenskt territorialhav

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:2050 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkande 3
och

2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 90.

Reservation 6 (MP)

4. Begränsningar i fråga om bottentrålning

Riksdagen avslår motion

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 6.

Reservation 7 (SD)

5. Utflyttning av trålgränsen

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:928 av Tomas Eneroth och Hanna Westerén (båda S),

2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 14,

2024/25:2978 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 3 och

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 56.

Reservation 8 (S)

*Reservation 9 (C)***6. Samarbete och avtal för att begränsa det storskaliga fisket i Ålands hav, Bottenhavet och Bottenviken**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 5 och

2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 13.

*Reservation 10 (SD)**Reservation 11 (C)***7. Åtgärder i övrigt för att begränsa det storskaliga fisket i Östersjön**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:699 av Daniel Persson (SD),

2024/25:753 av Peter Hedberg och Peder Björk (båda S),

2024/25:878 av Magnus Manhammar (S) yrkandena 1 och 2,

2024/25:1019 av Kerstin Lundgren (C),

2024/25:1778 av Carl Nordblom (M) yrkande 1,

2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkande 7,

2024/25:2038 av Kjell Jansson m.fl. (M),

2024/25:2320 av Sanne Lennström m.fl. (S),

2024/25:2364 av Jesper Skalberg Karlsson m.fl. (M),

2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 12,

2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 45.2 i denna del och

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 54.

*Reservation 12 (S)**Reservation 13 (V)**Reservation 14 (C)***8. Selektiva och skonsamma redskap, bifångster och utkast**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1039 av Roland Utbult (KD),

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 7–9 och 25,

2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkande 5 och

2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 82.

*Reservation 15 (SD)**Reservation 16 (V)**Reservation 17 (MP)***9. Fiskemöjligheterna när det gäller ål**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 51,

2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkandena 9 och 10,

2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 85 och

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 57.

Reservation 18 (S)

Reservation 19 (V)

Reservation 20 (MP)

10. Alternativ till utsättningar för att gynna ålbeståndet

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:408 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 2 och 4 samt

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 49.

Reservation 21 (SD)

11. Flodkräftor

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1303 av Runar Filper (SD),

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 52 och

2024/25:1395 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 25.

Reservation 22 (SD)

Åtgärder för att värna svensk fiskerinäring

12. Övergripande åtgärder för att värna svensk fiskerinäring

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:597 av Catarina Deremar och Anne-Li Sjölund (båda C),

2024/25:1025 av Anders W Jonsson (C),

2024/25:1828 av Jennie Wernäng och Marlène Lund Kopparklint (båda M) yrkande 1,

2024/25:2050 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkandena 1 och 2 samt

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 51.

Reservation 23 (S)

13. Genomförandet av EU-lagstiftning

Riksdagen avslår motion

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 12.

Reservation 24 (SD)

14. Fiskelicenser och generationsväxling

Riksdagen avslår motion

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 24 och 27.

Reservation 25 (SD)

15. Fördelning av fiskemöjligheter och överlåtbara fiskerättigheter

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 11, 13, 14 och 28,

2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,
2024/25:2803 av Sten Bergheden (M) och
2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 80.

Reservation 26 (SD)

Reservation 27 (V)

Reservation 28 (MP)

16. Överlåtbara ålfisketillstånd

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:408 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 1,
2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 47 och
2024/25:1676 av Ludvig Ceimertz m.fl. (M) yrkande 1.

Reservation 29 (SD)

Kontroll och sanktioner

17. Fiskerikontroll

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:905 av Magnus Manhammar (S),
2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 10 och 31–33,
2024/25:2979 av Markus Wiechel och Victoria Tiblom (båda SD)
yrkande 8,
2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkandena 78, 79 och 81
samt
2024/25:3109 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 59.

Reservation 30 (S)

Reservation 31 (SD)

Reservation 32 (MP)

18. Sanktionsavgifter

Riksdagen avslår motion

2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkande 11.

Reservation 33 (V)

Övriga fiskeripolitiska frågor

19. Fiskutsättning

Riksdagen avslår motion

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 40 och 41.

Reservation 34 (SD)

20. Fritidsfiske och fisketurism

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1033 av Magnus Berntsson (KD),
2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 42, 43 och 45
samt
2024/25:2061 av Ann-Sofie Alm (M).

Reservation 35 (SD)

21. Övergivna och förlorade fiskeredskap

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 26 och 29,

2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 18 och

2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 46.

Reservation 36 (SD)

Reservation 37 (C)

22. Livsmedel från de blå näringarna

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1828 av Jennie Wernäng och Marlène Lund Kopparklint (båda M) yrkande 2,

2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 22 och

2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 43.

Reservation 38 (C)

23. EU:s fiskeavtal med tredjeländer

Riksdagen avslår motion

2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkande 12.

Reservation 39 (V)

Stockholm den 15 maj 2025

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Emma Nohrén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Nohrén (MP), Kjell-Arne Ottosson (KD), Martin Kinnunen (SD), Anna-Caren Säterberg (S), John Widegren (M), Joakim Järrebring (S), Staffan Eklöf (SD), Malin Larsson (S), Helena Storckenfeldt (M), Mattias Eriksson Falk (SD), Jytte Guteland (S), Stina Larsson (C), Elin Nilsson (L), Joanna Lewerentz (M), Andrea Andersson Tay (V), Josef Fransson (SD) och Björn Petersson (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet 98 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2024/25. Motionsyrkandena handlar bl.a. om åtgärder för hållbara fiskbestånd, åtgärder för att värna svensk fiskerinäring, fiskerikontroll samt vissa övriga fiskeripolitiska frågor, bl.a. om fritidsfiske och fisketurism.

Förslagen finns i bilagan.

Vid utskottssammanträdet den 28 januari 2025 informerade medarbetare från Formas om myndighetens rapport Ålen och det gemensamma ansvaret för en hotad fisk (Formas rapport R14:2024).

Utskottets överväganden

Åtgärder för hållbara fiskbestånd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om övergripande åtgärder för hållbara fiskbestånd, fiskekvoter och andra fångstbegränsningar, möjligheterna att vidta bevarandeåtgärder på svenskt territorialhav, begränsningar i fråga om bottentrålning, om utflyttning av trålgränsen, samarbete och avtal för att begränsa det storskaliga fisket i Ålands hav, Bottenhavet och Bottenviken, åtgärder i övrigt för att begränsa det storskaliga fisket i Östersjön, selektiva och skonsamma redskap, bifångster och utkast, fiskemöjligheterna när det gäller ål, alternativ till utsättningar för att gynna ålbeståndet samt om flodkräfter.

Jämför reservation 1 (C), 2 (MP), 3 (SD), 4 (V), 5 (C), 6 (MP), 7 (SD), 8 (S), 9 (C), 10 (SD), 11 (C), 12 (S), 13 (V), 14 (C), 15 (SD), 16 (V), 17 (MP), 18 (S), 19 (V), 20 (MP), 21 (SD) och 22 (SD).

Motionerna

Övergripande åtgärder

Enligt partimotion 2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 66 i denna del måste man låta ekosystemen i haven sätta gränserna för hur mycket fisk som får fångas och det behöver därför införas en ekosystembaserad havsförvaltning. I samma motion yrkande 72 föreslår motionärerna att regeringen aktivt ska verka inom EU, Baltfish och Scheveningen för att främja att rådgivning från Ices om fiskekvoter och tekniska regleringar inom fiskeripolitiken även ska bidra till att nå fastställda förhållanden som kännetecknar en god miljöstatus enligt havsmiljödirektivet. Vidare föreslås i yrkande 89 att subventioner som leder till överfiske omgående ska fasas ut.

I partimotion 2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 44 i denna del föreslås att förvaltningsplanen för Östersjön ska göras om från grunden. Detta förslag finns även i kommittémotion 2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 11 i denna del.

I motion 2024/25:987 av Malin Danielsson m.fl. (L) yrkande 5 framhåller motionären behovet av långsiktiga lösningar för fisket i Östersjön och anför bl.a. att försiktighetsprincipen måste tillämpas och att havet ska förvaltas långsiktigt hållbart för att värna en hållbar utveckling i Stockholmsregionen.

Enligt motion 2024/25:986 av Louise Eklund (L) yrkande 2 bör regeringen initiera ett fördjupat samarbete kring fiskefrågorna med de länder som delar Östersjökust.

Fiskekvoter och andra fångstbegränsningar

Enligt kommittémotion 2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 3 ska kvoterna i Östersjön och andra vatten anpassas till vad vetenskapen anser vara försvarbart. I yrkande 4 föreslås en fortsatt minskning av fångstkvoterna för sill och strömming jämfört med förra årets kvoter och då specifikt för östra Östersjön och Stockholms skärgård.

I kommittémotion 2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkande 6 föreslår motionärerna att regeringen skyndsamt ska begära specifik rådgivning från Internationella havsforskningsrådet (The International Council for the Exploration of the Sea, Ices) om strömmingens olika lekbestånd för att säkerställa strömmingens reproduktionsförmåga. I yrkande 8 lämnas förslag om att regeringen ska ge Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att stoppa överföringen av fiskekvoter för lax från ett år till ett annat samt att göra nödvändiga förändringar för att det ska vara möjligt att snabbt begränsa yrkesfisket om beståndet är i dåligt skick.

I kommittémotion 2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 2 efterlyser motionärerna stärkta åtgärder för att rädda torskbeståndet i Östersjön, inklusive kraftig reglering och eventuellt tillfälliga stopp för fiske i vissa områden.

I partimotion 2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 45 i denna del framhåller motionärerna att regeringen i förhandlingar om EU:s fiskepolitik måste verka för att begränsa det storskaliga industrifisket i Östersjön genom att tillfälligt stoppa dess fångster och bifångster av torsk.

Möjligheterna att vidta bevarandeåtgärder på svenskt territorialhav

I partimotion 2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 90 föreslår motionärerna att en ansvarig myndighet ska ges i uppdrag att använda sig av de möjligheter, lagar och regler som redan i dag finns i EU:s gemensamma fiskeripolitik för att skydda arter och ekosystem i svenska territorialvatten.

I motion 2024/25:2050 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkande 3 föreslås att Havs- och vattenmyndigheten och länsstyrelsen får ett reviderat uppdrag att göra ett omtag med lokalt fokus där bevarandeåtgärder i marina skyddade områden ska vara relevanta och ändamålsenliga. Motionärerna ifrågasätter det underlag som legat till grund för vissa bevarandeåtgärder längs Skånes västra kust som begränsar det småskaliga kustnära husbehovsfisket.

Begränsningar i fråga om bottentrålning

Enligt kommittémotion 2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 6 behöver det utredas hur bottentrålningen kan minska i kustnära områden, till förmån för ett mer selektivt fiske. Motionärerna framhåller samtidigt att detta måste göras utan att branschen drabbas genom förbud eller alltför långtgående regleringar.

Utflyttning av trålgränsen

Enligt kommittémotion 2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 56 bör Sverige inleda ett samarbete med övriga länder för att permanent flytta ut trålgränsen i Östersjön till förmån för humankonsumtionsfiske.

Ett liknande förslag om att flytta ut trålgränsen längs hela Östersjöns kust finns i kommittémotion 2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 14. Motionärerna framhåller bl.a. att ett nationellt beslut om utflyttning av trålgränsen enbart skulle gälla svenska fiskefartyg, och inte det fiske som Sveriges grannländer bedriver in till fyra nautiska mil. Därför krävs det förhandling och dialog inom EU och med grannländerna.

Även i motion 2024/25:928 av Tomas Eneroth och Hanna Westerén (båda S) samt motion 2024/25:2978 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 3 efterfrågas att trålgränsen flyttas ut.

Samarbete och avtal för att begränsa det storskaliga fisket i Ålands hav, Bottenhavet och Bottenviken

I kommittémotion 2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 5 föreslår motionärerna att Sverige, tillsammans med Finland och Danmark, bör verka på EU-nivå för att begränsa den storskaliga trålningen i Ålands hav, Bottenhavet och Bottenviken.

I kommittémotion 2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 13 föreslår motionärerna att regeringen ska söka en bilateral överenskommelse med Finland om att inget storskaligt industrifiske får förekomma i Bottenviken och Bottenhavet.

Åtgärder i övrigt för att begränsa det storskaliga fisket i Östersjön

I kommittémotion 2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 54 föreslår motionärerna att det storskaliga pelagiska fisket ska pausas till dess att man kan se en tydlig återhämtning av sill och strömming i Östersjön vars storlek möjliggör fiske för humankonsumtion.

Även i motion 2024/25:753 av Peter Hedberg och Peder Björk (båda S) föreslås att det storskaliga fisket efter sill och strömming ska pausas.

På liknande sätt föreslår Magnus Manhammar (S) i motion 2024/25:878 att det storskaliga sill- och strömmingsfisket i Östersjön omedelbart måste pausas för att ge fiskbestånden en chans att återhämta sig (yrkande 1) och att allt fiske av sill och strömming i Östersjön som inte går till humankonsumtion ska pausas (yrkande 2).

Enligt kommittémotion 2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkande 7 måste regeringen på EU-nivå verka för att stoppa det storskaliga fisket efter strömming och skarpsill i Östersjön, med men undantag för småskaligt, kustnära fiske.

Ett liknande yrkande finns i partimotion 2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 45 i denna del där motionärerna framhåller att

regeringen i förhandlingar om EU:s fiskepolitik måste verka för att begränsa det storskaliga industrifisket i Östersjön genom att tillfälligt stoppa dess fångster och bifångster av strömming och sill.

Även i kommittémotion 2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 12 föreslås att regeringen ska verka för att tills vidare förbjuda allt storskaligt sill- och strömmingsfiske i Östersjön och i synnerhet det som går till industriändamål.

Förslag om att värna det småskaliga fisket genom att utreda möjligheten att minska det storskaliga trålfisket finns i motion 2024/25:699 av Daniel Persson (SD). Även i motion 2024/25:2038 av Kjell Jansson m.fl. (M) föreslås att förutsättningarna för att stoppa det industriella trålfisket i Östersjön ska utredas.

I motion 2024/25:1019 av Kerstin Lundgren (C) anför motionären att Sverige tillsammans med övriga Östersjöstater måste verka för att EU vidtar de åtgärder som krävs för att värna fiskbestånden, men konstaterar samtidigt att Sverige har ett akut intresse av att vidta åtgärder på nationell nivå. Motionären föreslår därför att Sverige, i likhet med Danmark, ska införa ett ensidigt trålfiskeförbud i svensk territorialzon och i övrigt samordna åtgärder för att förbättra situationen för miljön och fiskbestånden i Östersjön.

I motion 2024/25:1778 av Carl Nordblom (M) yrkande 1 efterfrågar motionären ett förbud mot storskaligt industrifiske inom Sveriges ekonomiska zon.

Enligt motion 2024/25:2320 av Sanne Lennström m.fl. (S) bör det övervägas fler åtgärder för ett hållbart fiske som säkrar konsumtionsfisket och livskraftiga fiskbestånd längs ostkusten. Motionären pekar särskilt på den mycket oroande och akuta situationen för strömmingen.

Även i motion 2024/25:2364 av Jesper Skalberg Karlsson m.fl. (M) efterlyser motionären ytterligare åtgärder för att vända utvecklingen för strömmingsbestånden i Östersjön.

Selektiva och skonsamma redskap, bifångster och utkast

I kommittémotion 2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 7 föreslås att regeringen ska tillsätta en utredning för att utvärdera möjligheterna att öka incitamenten att använda selektiva redskap. I yrkande 8 lämnar motionärerna förslag om ökad utbildning av och information till fiskare om negativa konsekvenser av bifångst och vikten av hållbart fiske. I yrkande 9 lämnas förslag om att förbättra metoderna för att minska utkast. Enligt motionärerna behövs det bl.a. effektivare övervakning, bättre teknik och bättre utbildning av fiskare för att de ska använda selektiva redskap och på så sätt minska utkastet och mängden oönskad fångst. I yrkande 25 framhåller motionärerna behovet av att utveckla passiva fiskeredskap.

I kommittémotion 2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkande 5 föreslår motionärerna att regeringen ska återkomma med förslag på

åtgärder som fasar ut skadliga fiskemetoder och premierar passiva fiskeredskap.

I partimotion 2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 82 lämnas förslag om att verka för att fiskerinäringen intensifierar arbetet med att eliminera bifångst och utveckla redskap som inte skadar botten med dess växt- och djurliv.

Enligt motion 2024/25:1039 av Roland Utbult (KD) behöver utvecklingen av selektiva redskap inom yrkesfisket fortsätta.

Fiskemöjligheterna när det gäller ål

I kommittémotion 2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 57 föreslås att Sverige ska verka för att EU skärper sina krav för ålfiske och att detta även ska inkludera länder som fiskar efter s.k. glasål.

Enligt kommittémotion 2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) bör Sverige införa ett förbud mot riktat fiske på ål (yrkande 9) samt verka för att EU inför förbud mot riktat fiske på ål inom EU (yrkande 10).

I partimotion 2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 85 framhåller motionärerna behovet av att verka för att allt fiske av ål i Sverige och EU ska upphöra tills ålen nått god bevarandestatus.

Enligt kommittémotion 2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 51 motsätter sig motionärerna EU-kommissionens förslag om ett totalt ålfiskestopp i Östersjön och de anför att ålfisket i stället ska regleras i de vatten som berörs.

Alternativ till utsättningar för att gynna ålbeståndet

Kommittémotion 2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 49 handlar om att utreda andra alternativa lösningar till ålutsättning. Motionärerna anför att det inte finns något vetenskapligt stöd för att utsättningar gynnar ålbeståndets förmåga att reproducera sig och att det därför är viktigt att främja ändamålsenliga aktiviteter för att gynna ålen. Motionärerna anser därför att regeringen ska se över hur Ålfondens finansiering kan förstärkas för att kunna utvärdera metoder som gynnar ålens bestånd.

Även enligt motion 2024/25:408 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 4 bör det utredas hur Ålfondens finansiering kan förstärkas. I yrkande 2 lämnas förslag om att på EU-nivå verka för åtgärder där de gör som störst nytta i syfte att låta beståndet av europeisk ål återhämta sig.

Flodkräftor

I kommittémotion 2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 52 lämnas förslag om en återgång till nio centimeter som minimimått för fångade flodkräftor. Motsvarande förslag finns i motion 2024/25:1303 av Runar Filper (SD).

Enligt kommittémotion 2024/25:1395 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 25 behöver det tillsättas en utredning som ska föreslå metoder för att bevara flodkraften.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Övergripande åtgärder

Ekosystembaserad förvaltning av marina resurser

Enligt Miljömålsberedningens betänkande Havet och människan (SOU 2020:83) innebär ekosystemansatsen att naturvärden bevaras och naturresurser nyttjas miljömässigt, ekonomiskt och socialt hållbart, med målet att säkerställa att ekosystemen används inom sina gränser. I betänkandet bedömde Miljömålsberedningen att all förvaltning av fiskeresurser ska vara ekosystembaserad och att en ekosystembaserad fiskeriförvaltning är en förutsättning för att uppfylla miljökvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgård och mål 14 i Agenda 2030. Beredningen föreslog därför att regeringen ska integrera frågor om hållbar förvaltning av fiskeresurserna med havsmiljöförvaltningen och ändra Havs- och vattenmyndighetens instruktion så att det framgår att myndigheten ska tillämpa en ekosystemansats.

I propositionen Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske (prop. 2023/24:156) presenterade regeringen förslag till inriktning för havsmiljöpolitiken. Regeringen anförde att målet för havsmiljöpolitiken är att god miljöstatus i havsmiljön nås och upprätthålls samtidigt som havets resurser används hållbart så att havsanknutna näringar liksom livsmedelsförsörjningen kan utvecklas. Enligt regeringen behövs det ett samstämmigt, balanserat och integrerat arbetssätt från källa till hav för att utforma och genomföra havsmiljöpolitikens åtgärder och samtidigt stärka den blå ekonomin, vilket även bidrar till att andra samhällsmål kan nås. Pågående insatser inom de areella näringarna behöver enligt regeringen vidareutvecklas för att bidra i havsmiljöarbetet.

Regeringen anförde vidare att det behöver tas avgörande steg för att de havs- och vattenrelaterade miljökvalitetsmålen ska kunna nås. För att värna havet föreslog regeringen några övergripande utgångspunkter för allt havsmiljöarbete, bl.a. att havsmiljöförvaltningen ska integreras starkare och tydligare med andra sektors förvaltning i syfte att uppnå en starkare ekosystembaserad förvaltning som kan hantera både dagens och morgondagens utmaningar. Arbetet med hållbar förvaltning av fiskeresurserna ska integreras och växelverka starkare i övrigt havsmiljöarbete. Det är enligt regeringen en förutsättning för en ekosystembaserad fiskeriförvaltning och för att nå de havsanknutna miljökvalitetsmålen. Regeringen anförde vidare att den avser att förtydliga Havs- och vattenmyndighetens uppgifter i syfte att stärka myndighetens arbete med att integrera havsmiljöarbetet med en hållbar förvaltning av fiskeresurserna.

Vidare anförde regeringen att Sverige bör fortsätta att vara aktiv inom EU, Baltfish, Scheveningen, Helcom och Oskar för att verka för och främja att rådgivning från Ices och vetenskapliga, tekniska och ekonomiska kommittén för fiskerinäringen (STECF) om fiskemöjligheter och tekniska regleringar inom fiskeripolitiken även bidrar till att nå fastställda förhållanden som kännetecknar god miljöstatus enligt havsmiljödirektivet. Sverige bör verka för att vetenskaplig rådgivning för fiskbestånd och havsmiljö beaktar befintliga dataunderlag, inklusive delbestånd och data om havsmiljödirektivets kvalitativa deskriptorer.

På förslag av miljö- och jordbruksutskottet godkände riksdagen det som regeringen föreslagit i propositionen om inriktningen av havsmiljöpolicen och av ställningstagandet framgick bl.a. följande (bet. 2024/25: MJU5, rskr. 2024/25:32):

Utskottet delar regeringens bedömning att en utvecklad ekosystembaserad havsförvaltning är avgörande för att de havs- och vattenrelaterade miljö kvalitetsmålen ska kunna nås. I likhet med regeringen anser utskottet att ekosystemansatsen behöver stärkas och förtydligas och att havsmiljöförvaltningen behöver integreras inom alla relevanta sektorer och politikområden.

Under 2021 påbörjade Havs- och vattenmyndigheten ett projekt i syfte att utveckla en regional ekosystembaserad havsförvaltning. Projektet finansieras av EU-medel och pågår fram till 2026. Under 2024 lämnades projektet över till lokala projektledare. I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 20) redovisar regeringen att Havs- och vattenmyndigheten under 2023 avslutade ett treårigt projekt för att utveckla en regional modell för ekosystembaserad havsförvaltning. Förvaltningsmodellen ska bidra till att uppnå miljö kvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgård. Olika aktörer har enats kring hantering av målkonflikter och åtgärder samt fått möjlighet att föra fram ett lokalt och regionalt bidrag till den nationella förvaltningen. Projektet fortsätter i ytterligare tre år. Den ekosystembaserade havsförvaltningen inriktar sig på ett antal prioriterade åtgärder på flera områden.

Enligt regleringsbrevet för 2025 ska Havs- och vattenmyndigheten rapportera hur myndigheten har bidragit till ett effektivare genomförande i Sverige av EU:s gemensamma fiskeripolitik i de delar som direkt berör hållbar förvaltning av fiskeresurserna så att förvaltningen ingår i ett samordnat genomförande av EU:s miljölagstiftning, samt hur myndighetens bidrag till att vetenskaplig rådgivning bättre beaktar befintliga dataunderlag och havsmiljödirektivets kvalitativa deskriptorer. Vidare ska myndigheten rapportera hur den har bidragit till att förstärka och utveckla försiktighetsansatsens tillämpning i förvaltningen av marina resurser.

I regleringsbrevet för 2025 fick Havs- och vattenmyndigheten även i uppdrag av regeringen att, med anledning av den utvärdering av EU:s gemensamma fiskeripolitik som kommissionen initierat, analysera ändamålsenligheten och relevansen i det nuvarande regelverket för att främja ett hållbart

fiske samt en robust och resurseffektiv blå värdekedja som bidrar till sysselsättning, hållbar livsmedelsförsörjning och innovation. Analysen skulle särskilt uppmärksamma synergier mellan målsättningarna för genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken och relevanta mål i EU:s miljödirektiv samt ta hänsyn till den ändrade situationen avseende fiskeriförvaltningen i Nordostatlanten med anledning av Storbritanniens utträde ur EU. Myndigheten skulle i förekommande fall redovisa identifierade ändringsförslag för att stärka tillämpningen av ekosystemansatsen och öka möjligheterna till ett långsiktigt lönsamt fiske och säkerställd livsmedelstrygghet.

Havs- och vattenmyndigheten redovisade detta uppdrag i en skrivelse till Regeringskansliet den 4 mars 2025 (dnr 2025-000001). Av skrivelsens sammanfattning framgår bl.a. att myndigheten bedömer att grundförordningen om den gemensamma fiskeripolitiken skapar förutsättningar för ett hållbart fiske och att den innehåller flera avgörande delar som myndigheten anser är viktiga att behålla i en eventuellt kommande reform. Myndigheten ser att utmaningarna i den nuvarande gemensamma fiskeripolitiken till stor del beror på bristande måluppfyllelse, dvs. ett genomförandeunderskott snarare än brister i själva målen och ändamålsenligheten med politiken. I detta sammanhang är det enligt myndigheten avgörande att ansträngningarna för att nå de uppsatta målen ökas och att grundförordningens¹ bestämmelser tillämpas fullt ut. I skrivelsen framhålls ett antal delar som det enligt myndigheten är viktiga att behålla och i förekommande fall utveckla i en eventuellt kommande reform, bl.a. att försiktighetsansatsen ska tillämpas i fiskförvaltningen och att den gemensamma fiskeripolitiken ska genomföra en ekosystemansats i fiskförvaltningen.

Utgångspunkter för EU:s fiskeripolitik

De övergripande bestämmelserna om fiskeripolitiken framgår av grundförordningen. Enligt artikel 2 ska den gemensamma fiskeripolitiken säkerställa att fiske- och vattenbruksverksamheterna är miljömässigt hållbara på lång sikt och förvaltas på ett sätt som är förenligt med målen om att uppnå nytta i ekonomiskt och socialt hänseende och sysselsättningshänseende samt att bidra till att trygga livsmedelsförsörjningen. Den gemensamma fiskeripolitiken ska tillämpa försiktighetsansatsen i fiskeriförvaltningen och säkerställa att de levande marina biologiska resurserna nyttjas på ett sådant sätt att populationerna av skördade arter återställs till och bevaras över nivåer som säkerställer en maximal hållbar avkastning (maximum sustainable yield, MSY)². Av bestämmelsen följer också bl.a. att den gemensamma fiskeripolitiken ska genomföra en ekosystemansats i fiskeriförvaltningen för att säkerställa att fiskeverksamhetens negativa inverkan på de marina ekosystemen minimeras. För att uppnå målet om bevarande och nyttjande ska

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 1380/2013 om den gemensamma fiskeripolitiken m.m.

² I artikel 4.1.7 i grundförordningen definieras MSY som det i teorin högsta balanserade genomsnittliga uttag som fortlöpande kan göras ur ett bestånd under rådande genomsnittliga miljöförhållanden utan att detta avsevärt påverkar fortplantningsprocessen.

unionen anta lämpliga bevarandeåtgärder, t.ex. fleråriga planer för vissa bestånd, fisken och områden (artikel 6–10). Dessa planer för EU:s fiskevatten är ett centralt verktyg i fiskeförvaltningen för att se till att fiskbestånden utnyttjas på ett hållbart sätt. De fleråriga planerna ska baseras på vetenskaplig, teknisk och ekonomisk rådgivning och ska innehålla bevarandeåtgärder för att återställa och bevara fiskbestånd över nivåer som kan ge MSY. Utöver planerna finns det ett antal andra verktyg som används inom fiskeförvaltningen. Exempel på detta är beslut om totalt tillåtna fångstmängder för bestånd som fördelas mellan länder som kvoter, tekniska bevarandeåtgärder (t.ex. minimistorlekar på tillåten fångst, utformning och användning av redskap samt stängda områden eller tidsperioder) och kontrollåtgärder. Sådana åtgärder beskrivs närmare under andra avsnitt i detta betänkande, se bl.a. Hållbara fiskekvoter och Fiskerikontroll.

Under 2016 infördes en flerårig plan för bestånden av torsk, sill och strömming och skarpsill i Östersjön och det fiske som nyttjar dessa bestånd³. Planen syftar till att nå de mål som fastställts för den gemensamma fiskeripolitiken och framför allt målet om att nå och upprätthålla MSY för de bestånd som berörs av planen. Planen ska även bidra till att bl.a. eliminera utkast samt minimera inverkan på marina ekosystem. Baserat på vetenskaplig rådgivning fastställer planen mål för fiskeridödlighet (F) som intervall, med en övre och en undre gräns för de bestånd som forskarna kan ta fram en analytisk beståndsanalys för. För de bestånd som inte har en analytisk beståndsanalys ska fiskeridödlighet sättas enligt försiktighetsansatsen. Utöver intervall för fiskeridödlighet ger planen EU-kommissionen befogenhet att anta kompletterande bestämmelser genom s.k. delegerade akter inom vissa områden, bl.a. bevarandeåtgärder för rödspätta, skrubbskädda, piggar och slätvar, genomförande av landningsskyldigheten samt tekniska åtgärder. Sådana delegerade akter baseras på gemensamma rekommendationer från de medlemsländer som direkt berörs av förvaltningen. I Östersjön sker detta inom ramen för det regionala samarbetet i Baltfish. Planen omfattar även vissa kontrollbestämmelser såsom förhandsanmälan, loggbok, utpekade hamnar och toleransmarginal.

Fiskepaketet

Den 21 februari 2023 presenterade kommissionen det s.k. fiskepaketet, ett policypaket i fyra delar. I detta ingår bl.a. kommissionens meddelande Den gemensamma fiskeripolitiken i dag och i morgon – en pakt för fisket och haven för en hållbar, vetenskapsbaserad, innovativ och inkluderande fiskeförvaltning (COM(2023) 103). Syftet med meddelandet är att rapportera om hur den gemensamma fiskeripolitiken fungerar och att fastställa en vision och en väg mot ett hållbart och resilient fiske i framtiden. Kommissionen anför att det går

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1139 av den 6 juli 2016 om upprättande av en flerårig plan för bestånden av torsk, sill/strömming och skarpsill i Östersjön och det fiske som nyttjar dessa bestånd, om ändring av rådets förordning (EG) nr 2187/2005 och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1098/2007.

att se konkreta framsteg mot ett mer hållbart fiske men konstaterar samtidigt att det krävs ytterligare framsteg och en höjning av ambitionsnivån för att fullt ut uppnå den gemensamma fiskeripolitikens mål för miljömässig hållbarhet. Kommissionen pekar bl.a. på att ekosystemansatsen måste stärkas genom bättre forskning som kan ta hänsyn till de marina ekosystemens hela sammanhang. Detta kommer enligt kommissionen att bidra till bedömningarna av huruvida man ska öka antalet bestånd som förvaltas inom ramen för fleråriga kvoter. Vidare anför kommissionen att bestånden, i de områden där principen om MSY har genomförts, har återhämtat sig och fångsterna och inkomsterna har ökat, samtidigt som de negativa effekterna på den marina miljön har minskat. Kommissionen pekar dock på behovet av ytterligare insatser och nämner bl.a. att de förbättringar som skett i Östersjön har backat på grund av andra påfrestningar på miljön och de marina ekosystemen. Kommissionen framhåller vikten av att fortsätta och påskynda arbetet med att återuppbygga och hålla fiskbestånden över nivåerna för MSY.

Meddelande COM(2023) 103 om den gemensamma fiskeripolitiken, fortsättningsvis kallat GFP-meddelandet, kompletterar bl.a. den marina handlingsplanen som fastställer och rangordnar de konkreta åtgärder som krävs för att hantera specifika fiske-, miljö- och klimatutmaningar⁴. I GFP-meddelandet uppmanar kommissionen medlemsstaterna att fullt ut och skyndsamt genomföra de åtgärder som beskrivs i den marina handlingsplanen. Handlingsplanen utgör en grund för hur man bättre kan tillämpa en ekosystembaserad fiskeriförvaltning och den syftar till att stärka den gemensamma fiskeripolitikens bidrag till EU:s miljömål och minska fiskeverksamhetens negativa inverkan på de marina ekosystemen, särskilt när det gäller störningar på havsbotten, bifångster av känsliga arter och effekter på marina näringsvävar.

Som aviserats i den marina handlingsplanen har kommissionen inrättat en särskild grupp (joint special group, JSG). Gruppens huvuduppgift är att stödja kommissionen och medlemsstaterna i genomförandet av handlingsplanen och att säkerställa samstämmighet och effektivitet när det gäller införda åtgärder i linje med EU:s åtaganden, särskilt strategin för biologisk mångfald för 2030. Medlemsstaterna är medlemmar i JSG medan intressentorganisationer bjuds in som observatörer och deltar digitalt. JSG ska träffas två gånger per år och har hittills haft två möten. Dessa möten har enligt Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) bl.a. fokuserat på diskussioner om minskad störning av bottenhabitat, innovativa fiskeredskap och övervakning av bifångst av känsliga arter baserat på tre vetenskapliga råd från Ices samt aspekter som är viktiga för genomförandet av kommissionens handlingsplan när det gäller fiskereglering i marina skyddade områden. Nästa möte i JSG kommer preliminärt äga rum i juni 2025.

⁴ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: EU:s handlingsplan – Skydda och återställa marina ekosystem för ett hållbart och resilient fiske (COM(2023) 102).

Fiskesubventioner

Av delmål 14.6 i Agenda 2030 framgår bl.a. att vissa former av fiske-subventioner som bidrar till överkapacitet och överfiske ska förbjudas senast 2020. Vid Världshandelsorganisationens (WTO) ministerkonferens i juni 2022 ingick medlemmarna ett avtal som fastställer nya regler för att begränsa skadliga subventioner och skydda det globala fiskbeståndet (dnr WT/MIN(22)/33, WT/L/1144). Avtalet, som bl.a. innehåller bestämmelser om subventioner för fiske eller fiskerelaterad verksamhet i fråga om överfiskade bestånd, kommer att träda i kraft när det har ratificerats av minst två tredjedelar av organisationens medlemmar.

Riksdagens tillkännagivande om översyn av förvaltningsplanen för Östersjöns fiskbestånd

I november 2021 riktade riksdagen, på förslag av miljö- och jordbruks-utskottet, ett tillkännagivande till regeringen med följande innehåll (bet. 2021/22: MJU6, rskr. 2021/22:60–61):

Utskottet kan konstatera att flera av de kommersiellt viktigaste bestånden i Östersjön befinner sig på kritiskt låga nivåer, vilket vittnar om ett ekosystem i stor obalans. Utskottet vill i detta sammanhang understryka att sillens/strömmingens värde inte går att överskatta. Arten är den i särklass viktigaste för svenskt fiske i Östersjön, såväl värde- som volymmässigt, och har så varit i hundratals år. Arten är även helt avgörande för Östersjöns ekosystem eftersom bestånden utgör föda åt andra fiskar, fåglar och däggdjur. Hotet mot sill/- strömmingsbestånden är således ett hot mot hela havs- och skärgårdsmiljön. Därtill är hotet mot arten också ett hot mot det kustnära småskaliga sill/- strömmingsfisket, som är viktigt för att upprätthålla livskraftiga samhällen längs stora delar av Östersjökusten.

Utskottet noterar att Havs- och vattenmyndigheten helt nyligen redovisade ett förslag till uppdrag till ICES om framtida scenarier för Östersjön och dess fiskbestånd. Utskottet vill framhålla det som myndigheten konstaterar i denna del, nämligen att det trots flera existerande direktiv och strategier inte finns någon gemensam vision för förvaltningen av Östersjöns ekosystem som kan användas för att vägleda en ekosystembaserad förvaltning. Utskottet noterar även att Miljömålsberedningen har utrett möjligheter att utveckla den vetenskapliga rådgivningen. Utskottet kan konstatera att beredningen bl.a. föreslår att regeringen med stöd av ICES tar fram ett förslag till hur en samlad rådgivning för fiskeripolitikens mål för beståndsförvaltning, inklusive delbestånd, och de delar inom havsmiljödirektivets kvalitativa deskriptorer som berör fisk, kan utformas.

I likhet med Miljömålsberedningen bedömer utskottet att den nuvarande rådgivningen bygger på en alltför grov upplösning för vissa bestånd, inte minst i fråga om sill/strömmingsbestånden. Utskottet påminner om att den samlade rådgivningen oftast inte tar hänsyn till t.ex. samspelet mellan olika delbestånd och beståndet i stort, trots att forskningen i dag är tämligen enig om att sill/strömming består av många olika delbestånd. Utskottet påminner även om att forskningen under decennier har pekat på att det är viktigt med en förvaltning som ser fiskbestånden som en del av ekosystemen. Det har visat sig upprepade gånger att en enartsförvaltning som inte tar hänsyn till ekosystemeffekter inte fungerar. Att då fortsätta med den nuvarande förvaltningsplanen är

enligt utskottets bedömning inte hållbart. Mot denna bakgrund vill utskottet framhålla den vetenskapliga utvecklingen och ny evidensbaserad kunskap om den biologiska interaktionen mellan olika fiskarter i Östersjön samt klarläggandet av att det finns flera genetiskt olika delbestånd av sill och strömming i Östersjön. Mot denna bakgrund anser utskottet att regeringen ska verka för att en ny översyn av den gällande förvaltningsplanen för torsk, sill, strömming och skarpsill i Östersjön genomförs. Utskottet anser att regeringen ska begära att kommissionen tar fram kriterier för en reviderad plan för att på så sätt utveckla en mer lokalanpassad förvaltning. Denna plan ska ha sin utgångspunkt i ny evidensbaserad kunskap om de olika fiskbestånden i Östersjön och deras biologiska interaktion. Detta bör riksdagen tillkänna för regeringen.

I skrivelse 2024/25:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2024 bedömer regeringen att tillkännagivandet inte är slutbehandlat. Regeringen beskriver att EU-kommissionen i september 2024 presenterade den andra utvärderingsrapporten om genomförandet av den fleråriga planen för bestånden av torsk, sill, strömming och skarpsill i Östersjön och det fiske som nyttjar dessa bestånd samt om delegering av befogenheter till kommissionen enligt denna fleråriga plan. Kommissionens slutsats är att den fleråriga planen utgör ett stabilt långsiktigt instrument för att genomföra den gemensamma fiskeripolitiken i Östersjön. Kommissionen konstaterar att den fleråriga planen

- innebär mindre osäkerhet vid fastställandet av kvoter
- gör det möjligt att anta korrigerande åtgärder för bestånd som utsätts för tryck (även vid stängning av fisket)
- gör förfarandet för fastställandet av kvoter mer insynsvänligt för intressenter och medlemsstater
- gör det möjligt för fiskeindustrin att bättre planera sitt fiske.

Regeringen anför att den avser att återkomma till riksdagen i någon lämplig proposition eller skrivelse under 2025.

Fiskekvoter och andra fångstbegränsningar

De viktigaste fiskbestånden i EU förvaltas på EU-nivå genom bl.a. årliga fångstbegränsningar. Total tillåten fångstmängd (total allowable catch, TAC), även kallad fiskemöjlighet, är en fångstbegränsning uttryckt i ton eller antal som bestäms för de fiskbestånd som har högst kommersiellt värde. Kommissionen utarbetar förslag till TAC som bygger på vetenskapliga råd om tillståndet för beståndet. TAC beslutas årsvis i ministerrådet för jordbruk och fiske och fördelas till medlemsstaterna i form av fiskekvoter.

Det underlag som ligger till grund för kommissionens förslag till TAC kommer från rådgivande organ, i huvudsak från Ices och EU:s vetenskapliga, tekniska och ekonomiska kommitté för fiskerinäringen (STECF). Ices samordnar havs- och fiskeriforskning, koordinerar undersökningar, förvaltar internationella databaser, utför analyser och tillhandahåller expertkunskap. I Sverige har Havs- och vattenmyndigheten en utpekad roll att i samråd med

Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet och Klimat- och näringslivsdepartementet ha hand om det fortlöpande operativa arbetet inom Ices.

Som tidigare redovisats ska den gemensamma fiskeripolitiken tillämpa försiktighetsansatsen i fiskeriförvaltningen och säkerställa att de levande marina biologiska resurserna nyttjas på ett sådant sätt att populationerna av skördade arter återställs till och bevaras över nivåer som säkerställer MSY. MSY tillämpas brett inom fiskeriförvaltningen i EU. MSY används som en modell för att beräkna det högsta uttaget, dvs. fångsten, som kan göras från ett bestånd samtidigt som man lämnar kvar tillräckligt med fisk för att beståndet ska utvecklas hållbart. För att kunna kalkylera MSY och besluta om TAC krävs bl.a. tillförlitliga data. Ett centralt underlag för Ices rekommendationer är de enskilda ländernas insamling och rapportering av data inom EU:s ramverk för insamling av data (data collection framework, DCF). Syftet med DCF är att förvalta fisk och fiske för att kunna göra uppskattningar av hur mycket fisk som finns i olika havsområden och hur de kan fiskas på ett hållbart sätt. Havs- och vattenmyndigheten är ansvarig myndighet för Sveriges nationella datainsamlingsprogram på fiskeområdet. Det är institutionen för akvatiska resurser vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU Aqua) som, på uppdrag av Havs- och vattenmyndigheten, utför de största delarna av programmet, vilket innefattar datainsamling genom trålundersökningar, provtagningar ombord på fiskefartyg och på landad fångst i hamnar samt analys och bearbetning av data.

I oktober 2024 beslutade ministerrådet för jordbruk och fiske om kvoter för fisket i Östersjön under 2025. Beslutet innebär att fiskemöjligheterna för sill i centrala Östersjön och i Bottniska viken höjs med 108 respektive 21 procent efter att den vetenskapliga rådgivningen visat återväxt i lekbiomassa, förbättrad kondition hos fisken och ett ökat bidrag från yngre årsklasser. Det finns fortfarande osäkerheter i fråga om förekomsten av lokala genetiska delbestånd och den onaturligt låga andelen storväxta individer i bestånden, och därför beslutades fiskemöjligheterna enligt den lägsta nivån i rådgivningen för båda bestånden. Det senaste årets månadslånga trålstopp för skydd av sill ersätts med ett generellt pelagiskt trålstopp för både sill och skarpsill under tre månader (maj–juli). Stoppet omfattar hela centrala Östersjön i områden utanför territorialvattnen, dvs. 12 nautiska mil från kusten. Medlemsländerna ges även möjlighet att införa ytterligare en månads stopp i direkt anslutning till tremånadersperioden. För skarpsill sänks fiskemöjligheterna med drygt 30 procent, främst med anledning av en oroande låg rekrytering av nya fiskar de senaste tre åren. Kvoten för rödspätta liksom bifångstkvoten för den västra sillen förblir oförändrad.

Havs- och vattenmyndigheten har beslutat om ett nationellt tidsbegränsat förbud mot svenskt trålfiske efter pelagiska arter i centrala Östersjön utanför territorialhavet under augusti månad 2025. Tillsammans med den trålförbudsperiod som ministerrådet tidigare fastställt i TAC- och kvotförordning (EU) 2024/2903 innebär Havs- och vattenmyndighetens beslut att svenska fartyg inte får bedriva trålfiske efter pelagiska arter utanför territorialhavets gräns

under perioden den 1 maj–31 augusti i Ices delområden 25–27, 28.2 och 29 (HVMFS 2025:11).

I likhet med tidigare år kommer riktat yrkesfiske efter torsk i hela Östersjön vara förbjudet under 2025 och bifångstkvoterna för torsk sänks med 22–28 procent beroende på område. Torskbestånden skyddas även genom oförändrade stängningar under lekperioden för torsk. Nytt för 2025 är även ett generellt förbud för fritidsfiske av torsk i Ices delområde 22–32, men med ett undantag för ofrivilliga fångster vid fritidsfiske efter andra arter i Ices delområde 27–32.

Även fiskemöjligheterna för lax i Östersjön (utom Finska viken) begränsas ytterligare jämfört med 2024 och sänks med närmare 35 procent. Däremot bedömer den vetenskapliga rådgivningen att yrkesfiske åter kan bedrivas i Ålands hav och hela Bottniska viken (Ices delområden 29N-31). För Sveriges del innebär det en nationell kvot motsvarande 9 743 individer. Fritidsfisket av lax regleras som tidigare genom en begränsning på en odlad fettfeneklippt lax per person och dag och därefter ska fisket avslutas.

För bestånd som omfattas av landningsskyldigheten får medlemsstaterna använda sig av en flexibilitet mellan år för upp till 10 procent av sina tillåtna landningar (artikel 15.9 i grundförordningen).

Enligt Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) har Danmark, Estland, Finland, Lettland, Litauen, Polen, Sverige och Tyskland ställt sig bakom ett gemensamt uttalande om tillämpningen av artikel 15.9 under 2025. Eftersom nästan samtliga bestånd av vild lax i älvar i Ices delsektioner 22–29S ligger långt under Rlim⁵ har Danmark, Estland, Lettland, Litauen, Polen och Tyskland, i syfte att säkerställa att bestånden återhämtar sig, åtagit sig att inte använda sig av denna mellanårsflexibilitet med avseende på dessa bestånd under 2025. Detta åtagande är ett svar på de nuvarande exceptionella omständigheterna för bestånden av vild lax i älvar söder om latituden N 59°30'. Med tanke på den begränsade vandringen av lax i de stora laxälvarna i Bottniska viken under 2023 och 2024, och för att säkerställa och främja en snabbare återhämtning av laxbestånden, har Finland åtagit sig att inte utnyttja mellanårsflexibiliteten när det gäller kvoter för lax i Egentliga Östersjön under 2025. Sverige har åtagit sig att begränsa utnyttjandet av mellanårsflexibiliteten till endast bifångster och oundvikliga fångster. Dessa åtaganden är ett svar på den oroande utvecklingen när det gäller bestånden av vild lax i älvar i Ices delsektioner 30–31.

Som beskrivits tidigare i betänkandet presenterade regeringen i propositionen Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske (prop. 2023/24:156) ett förslag till inriktning för havsmiljöpolitiken. I propositionen uttalade regeringen bl.a. att Sverige bör vara pådrivande inom rådet och i det regionala samarbetet inom EU:s fiskeripolitik,

⁵ Rlim är ett uttryck för reproduktionspotentialen i ett fiskbestånd av lax på samma sätt som Blim fungerar för andra fiskbestånd. Rlim definieras som den lägsta nivån av produktionen av smolt (laxungar) från vilken beståndet förväntas återhämta sig till sin specifika MSY-nivå (som uttrycks i RMSY vid utvärdering av laxbestånd) under en laxgeneration, om allt fiske stängdes helt.

dvs. de regionala samarbetsorganen Baltfish (förvaltningsområde Östersjön) och Scheveningen (förvaltningsområde Västerhavet) samt inom Helcom Fish, för att förbättra kunskapen, dataunderlaget och därmed bidra till den vetenskapliga rådgivningen från Ices, inklusive inom det arbete som pågår för att utveckla rådgivningen i Ices. Havs- och vattenmyndigheten bör bistå med underlag i syfte att beskriva hur rådgivningen kan utvecklas. Detta behöver enligt regeringen ske samordnat på EU-nivå tillsammans med Ices, men även tillsammans med andra forskargrupper som t.ex. har kunskap om den marina miljön som i dagsläget normalt inte hanteras av Ices.

Vid behandlingen av propositionen instämde utskottet i regeringens uttalanden i dessa delar (bet. 2024/25:MJU5).

Möjligheterna att vidta bevarandeåtgärder på svenskt territorialhav samt begränsningar i fråga om bottentrålning

Enligt lagen (2017:1272) om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner omfattar Sveriges sjöterritorium inre vatten och territorialhavet. Sjöterritoriets gräns i havet framgår av bilaga 1 (1 §). Inre vatten omfattar vattenområden på land och i havet innanför riksgränsen och de baslinjer som följer av 4 § (2 §). Territorialhavet sträcker sig 12 nautiska mil⁶ räknat från de baslinjer som anges i 4 § med de begränsningar som följer av överenskommelser om riksgränsen och andra överenskommelser med Danmark, Finland och Norge (3 §). Enligt 1 § lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon omfattar Sveriges ekonomiska zon de områden utanför sjöterritoriet som framgår av bilaga 4 till den lag som nyss beskrivits. Förenklat uttryckt sträcker sig den ekonomiska zonen på vissa ställen ut till 200 nautiska mil från baslinjen.

EU har exklusiv befogenhet att lagstifta och anta rättsligt bindande akter om bevarandet av havets biologiska resurser inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken (se artiklarna 2.1 och 3.1 d i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt). I grundförordningen finns de grundläggande reglerna för den gemensamma fiskeripolitiken. När det gäller tillträde till fiskevatten är huvudregeln att unionsfiskefartyg ska ha lika tillträde till unionens vatten (artikel 5.1). Medlemsstaterna har emellertid befogenhet att i vatten upp till 12 nautiska mil från baslinjen som är under dess överhöghet eller jurisdiktion begränsa tillträdet för andra medlemsstaters fiskefartyg, så länge det sker utan att det påverkar tillämpningen av befintliga grannavtal samt arrangemangen i bilaga I, i vilka det för varje medlemsstat fastställs geografiska områden inom andra medlemsstaters kustband där fiskeverksamhet bedrivs samt berörda arter. Medlemsstaterna ska informera kommissionen om de begränsningar som införs enligt denna punkt (artikel 5.2).

Sverige har begränsat tillträdet till fiske innanför 12 nautiska mil från baslinjen på så sätt att Danmark och Finland är de enda medlemsstaterna som tillåts bedriva fiske innanför den svenska tolv milsgränsen (13 a § första stycket fiskelagen [1993:787] och artikel 5.2 och bilaga I till grundförordningen).

⁶ 1 nautisk mil är 1 852 meter.

Förenklat uttryckt har Danmark rätt till tillträde i Kattegatt in till 3 nautiska mil från kustlinjen och i Skagerrak in till 4 nautiska mil från baslinjen. Danmark och Finland har tillträde till fiske in till 4 nautiska mil från baslinjen i Östersjön. Utöver detta har EU och Norge ett avtal som anger att norska fiskefartyg har tillträde in till 4 nautiska mil från den svenska och danska baslinjen i Skagerrak. När dessa länders fartyg fiskar innanför den svenska tolvmilsgårnsen styr respektive mellanstatligt avtal vilka regler de ska följa.⁷

Den nuvarande regleringen innebär således att Sverige har fullt nationellt handlingsutrymme att reglera fisket innanför 3 respektive 4 nautiska mil från kustlinjen respektive baslinjen, dvs. i de områden där utländska fartyg inte har tillträde. Denna gräns sammanfaller med den nu gällande svenska trålgränsen (1 kap. 5 § och bil. 4 Fiskeriverkets föreskrifter [FIFS 2004:36] om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön). Enligt föreskrifterna är det förbjudet att bedriva trålfiske innanför trålgränsen (3 kap. 10 §). I föreskrifterna regleras dock flera undantag från det generella förbudet och det innebär att visst trålfiske i närmare angivna områden innanför trålgränsen, s.k. inflyttningsområden, är tillåtet (3 kap. 11 §). Vidare har Havs- och vattenmyndigheten möjlighet att ge dispens från det generella förbudet mot trålfiske innanför trålgränsen om det finns vetenskapliga eller andra särskilda skäl (6 kap. 2 §).

Utanför trålgränsen regleras fisket inom ramen för EU:s gemensamma fiskeripolitik. I grundförordningen ges medlemsstaterna befogenhet att anta nödvändiga bevarandeåtgärder för att leva upp till skyldigheter enligt unionens miljölagstiftning (artikel 11). Kopplat till ett regionaliseringsförfarande, där kommissionen fått befogenhet att på begäran anta sådana åtgärder, finns också möjlighet att innefatta utländska fartyg i åtgärder (artikel 18). Vidare har medlemsstaterna befogenhet att anta åtgärder för att bevara fiskbestånden i unionens vatten (artikel 19). Utöver detta finns det också vissa möjligheter för medlemsstater att inom sitt territorialvatten vidta åtgärder för att bevara och förvalta fiskbestånden och för att bibehålla eller förbättra bevarandestatusen för de marina ekosystemen (artikel 20). Medlemsstaternas möjligheter att på egen hand införa sådana åtgärder som anges i artikel 11, 19 och 20 begränsas dock bl.a. av att åtgärder inte får inskränka andra medlemsstaters fiskefartygs rätt att fiska.

I den marina handlingsplanen, som beskrivits tidigare i betänkandet, pekar kommissionen på behovet av att utforma och tillämpa mer hållbara fiskemetoder, bl.a. genom att minska fiskets inverkan på havsbotten. Vidare uppmanar kommissionen medlemsstaterna att

- anta nationella åtgärder eller, i lämpliga fall, föreslå gemensamma rekommendationer för de regionala grupperna för att förbjuda mobilt

⁷ Konventionen den 31 december 1932 mellan Sverige och Danmark angående fiskeriförhållandena i de till Sverige och Danmark gränsande farvattnen (SÖ 1933:31), ministeriell notväxling med Finland om ömsesidiga fiskerättigheter i de svenska och finska fiskezonerna i Östersjön, Helsingfors den 24 november 1975 (SÖ 1975:57) och avtal mellan Europeiska unionen och Konungariket Norge om ömsesidigt tillträde till fisket i Skagerrak för fartyg som för dansk, norsk och svensk flagg, OJ L 224, 30.7.2014, punkt 3.

bottenfiske i de marina skyddsområden som är utsedda Natura 2000-områden enligt habitatdirektivet och som skyddar havsbotten och marina arter

- ge en övergripande beskrivning av hur var och en av dem avser att se till att det mobila bottenfisket fasas ut i alla marina skyddsområden senast 2030 och att de för minst 20 procent av sitt marina vatten bör lägga fram en mer detaljerad plan över nationella åtgärder och gemensamma rekommendationer som ska utarbetas, inbegripet åtminstone uppgifter för att identifiera de områden där mobilt bottenfiske bör förbjudas och uppgifter om de medlemsstater och flottor som berörs av åtgärderna i dessa områden.

Kommissionen uppmanar även medlemsstaterna att anta nationella åtgärder och, i relevanta fall, lämna gemensamma rekommendationer till kommissionen för att säkerställa att det mobila bottenfisket fasas ut i alla marina skyddsområden senast 2030.

I mars 2022 utsåg regeringen en särskild utredare för att göra en översyn av lagstiftningen i syfte att reglera fisket för att stärka skyddet för marina skyddade områden (dir. 2022:22, N 2022:01). Utredaren skulle bl.a. föreslå de författningsändringar som krävs för att säkerställa att kraven i artikel 6.2 och 6.3 i art- och habitatdirektivet tillämpas fullt ut på fiske i enlighet med Sveriges EU-rättsliga åtaganden. Vidare skulle utredaren bl.a. överväga och föreslå hur ett generellt förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden, med möjlighet till begränsade undantag i förvaltningsplanen, kan utformas inom ramen för det befintliga bemyndigandet i 20 § fiskelagen, med stöd av ett ändrat bemyndigande eller genom andra författningsändringar.

Efter det att utredningen genomförts överlämnade regeringen dels propositionen Naturvårdshänsyn vid fiske i havet för att skydda Natura 2000-områden (prop. 2024/25:24), dels propositionen Förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden (prop. 2024/25:81) till riksdagen. I propositionerna föreslog regeringen, i två steg, att bemyndigandet i 20 § fiskelagen att meddela föreskrifter om vilken hänsyn som ska tas till naturvårdens intressen vid fiske skulle utvidgas på så sätt att föreskrifter ska få meddelas även om de är så ingripande att fisket avsevärt försvåras. På förslag av miljö- och jordbruksutskottet antog riksdagen lagförslagen (bet. 2024/25:MJU6, rskr. 2024/25:132, bet. 2024/25:MJU13, rskr. 2024/25:170).

Vid behandlingen av proposition 2024/25:24 anförde utskottet att man välkomnade de föreslagna lagändringarna som gör det möjligt att förhindra att fiske i Natura 2000-områden försämrar utpekade livsmiljöer eller försvårar bevarandet av skyddsvärda arter i dessa områden. Vidare anförde utskottet att de föreslagna ändringarna kommer att bidra till att Sverige lever upp till sina skyldigheter enligt artikel 6.2 i art- och habitatdirektivet. Vid behandlingen av proposition 2024/25:81 uttalade utskottet bl.a. följande:

Som redovisats tidigare i betänkandet anser utskottet att bemyndigandet i 20 § fiskelagen ska utvidgas så att det blir möjligt att på förordnings- eller

föreskriftsnivå införa förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden. Utskottet har förtroende för att regeringen kommer att tillämpa bemyndigandet på ett sätt som säkerställer att känsliga områden fredas från skadliga effekter av bottentrålning, samtidigt som möjligheten till fiske inte begränsas mer än vad som är nödvändigt för att uppnå syftet med det skyddade området.

— — —

Unionsrätten ger medlemsstaterna ett förhållandevis stort utrymme att föreskriva om bevarandeåtgärder som berör enbart det egna landets fiskerifartyg, men när sådana åtgärder rör även andra medlemsstaters fiskerifartyg är möjligheten att på nationell nivå föreskriva om sådana åtgärder mer begränsad. Utskottet har i tidigare avsnitt ställt sig bakom regeringens förslag att utvidga bemyndigandet i 20 § fiskelagen så att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska kunna meddela föreskrifter om förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden. I likhet med regeringen konstaterar utskottet att det blir en uppgift för regeringen, eller den myndighet som regeringen eventuellt delegerar föreskriftsrätten till, att säkerställa att de föreskrifter som meddelas med stöd av bemyndigandet är förenliga med EU-rätten.

Utflyttning av trålgränsen, samarbete och avtal för att begränsa det storskaliga fisket i Ålands hav, Bottenhavet och Bottenviken samt åtgärder i övrigt för att begränsa det storskaliga fisket i Östersjön

År 2022 redovisade Havs- och vattenmyndigheten ett regeringsuppdrag om att utreda hur fiskeregleringar kan utvecklas för att skydda kustlekande bestånd av sill i norra Egentliga Östersjön. Myndigheten föreslog då att fisketrycket bör anpassas inom hela Östersjön vid beslut om årliga fiskemöjligheter för att ta större hänsyn till sill- och strömmingsbeståndens storleks- och åldersstruktur. Samtidigt konstaterade Havs- och vattenmyndigheten att det i dagsläget saknas tillräcklig kunskap om beståndens vandringsmönster och genetiska strukturer för att bedöma effekter av en fiskereglering i tid och rum, t.ex. genom en utflyttning av trålgränsen till 12 nautiska mil. Baserat på rådgivning från SLU gjorde myndigheten ändå bedömningen att en sådan åtgärd kan ge effekt givet att det i dag bedrivs ett betydande fiske i områden som potentiellt kan vara viktiga uppväxt- och övervintringsområden. Havs- och vattenmyndigheten föreslog därför att regeringen skulle initiera ett vetenskapligt projekt för att utvärdera effekter av fiskereglering i tid och rum utanför trålgränsen.

I maj 2022 gav regeringen Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att genomföra ett tidsbegränsat vetenskapligt projekt som motsvarar en utflyttning av trålgränsen för fartyg som fiskar efter pelagiska arter i Östersjön. Syftet är att utvärdera effekterna på sill- och strömmingsbeståndens biomassa samt deras storleks-, bestånds- och åldersstruktur. Projektet ska genomföras i flera avgränsade förvaltningsområden i Bottniska viken och Egentliga Östersjön och omfatta samtliga fartyg, oavsett flagg, som har fiskerättigheter i områdena. Projektet ska även omfatta analyser av hur bestånden påverkas av andra faktorer såsom miljö och klimat samt predation från fisk, fågel och säl.

Vidare ska myndigheten analysera effekter av projektet för andra fiskarter, samhällsekonomiska effekter samt ekonomiska och sociala effekter för fisket och beredningsindustrin. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 april 2027.

Frågan om utflyttning av trålgränsen och om att begränsa industritrålningen i Östersjön har behandlats av utskottet tidigare under valperioden, senast i betänkande 2024/25:MJU5 Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske. Utskottet anförde då följande:

Enligt regeringen bör det tas fram permanenta regleringar avseende pelagiskt trålfiske inom hela området upp till 12 nautiska mil från baslinjen i svensk territorialzon i Östersjön, från Skanör till Haparanda, inklusive Öland och Gotland. Utskottet delar denna bedömning. Utskottet ställer sig även bakom det som anförs om behovet av att ta bort eller drastiskt minska de s.k. inflyttningssområdena innanför trålgränsen, liksom behovet av att inrätta områden utanför 12 nautiska mil med begränsningar av visst fiske, i synnerhet för att skydda lekansamlingar av strömming och andra kustfiskbestånd.

Utskottet konstaterar att Havs- och vattenmyndighetens pågående tidsbegränsade vetenskapliga försök med en utflyttad trålgräns i vissa försöksområden kommer att leverera kunskap och underlag för att kunna genomföra regeringens ansats att på permanent basis inrätta en sådan reglering som omfattar hela det svenska sjöterritoriet i Östersjön. Utskottet utgår från att regeringen arbetar vidare i denna riktning och förutsätter att regeringen vid lämplig tidpunkt inleder förhandlingar med kommissionen och berörda medlemsländer i frågan.

— — —

Havs- och vattenmyndigheten genomför för närvarande ett tidsbegränsat vetenskapligt projekt som motsvarar en utflyttning av trålgränsen för fartyg som fiskar efter pelagiska arter i Östersjön. Utskottet konstaterar att detta projekt kommer att kunna bidra med kunskap för att möjliggöra inrättandet av effektiva permanenta regleringar som stärker förvaltningen av fisk och havsmiljö i Östersjön, inklusive vidtagandet av försiktighetsåtgärder där det misstänks föreligga ekosystemeffekter orsakade av pågående fiske.

Enligt Havs- och vattenmyndighetens regleringsbrev för 2025 ska myndigheten ta fram underlag för internationella samråd för att flytta ut trålgränsen för pelagiskt fiske för fiskefartyg med en längd på över 24 meter som fiskar med aktiva redskap till 12 nautiska mil utanför baslinjen i svenska territorialhavet i Östersjön från Skanör till Haparanda, inklusive Öland och Gotland. I uppdraget ingår att beskriva vilka åtgärder som regeringen behöver vidta inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken. I uppdraget ingår även att beskriva konsekvenserna av förslag till åtgärder för fiskbestånden, för svensk fiskerinäring inklusive småskaligt fiske med passiva redskap och för livsmedelsproduktionen. Uppdraget omfattar även att identifiera områden utanför 12 nautiska mil där visst fiske kan behöva begränsas för att skydda lekansamlingar av sill och kustfiskbestånd.

Uppdraget skulle ha redovisats till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) senast den 30 april 2025, men på begäran av Havs-

och vattenmyndigheten har tiden för redovisningen förlängts till den 21 maj 2025.

Vidare ska Havs- och vattenmyndigheten enligt regleringsbrevet för 2025 ta bort eller drastiskt minska de s.k. inflyttningsområdena i syfte att skydda lekansamlingar av fisk, med möjlighet till begränsade undantag, t.ex. för regionalt kustfiske efter räka, havskräfta eller siklöja. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) senast den 30 november 2025.

Riksdagens tillkännagivande om utflyttning av trålgränsen och om begränsning av trålfisket innanför trålgränsen

I november 2021 riktade riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om att dels vidta åtgärder för att flytta ut trålgränsen på prov, dels begränsa det trålfiske som tillåts innanför trålgränsen (bet. 2021/22:MJU6, rskr. 2021/22:60–61). Utskottet anförde bl.a. följande i sitt ställningstagande:

Utskottet bedömer därmed att de nuvarande regleringarna för att skydda kustlekande bestånd inte ger det skydd som bestånden behöver. Därtill bedömer utskottet att den nationella rådigheten när det gäller att införa bevarandeåtgärder på svenskt territorialvatten i dagsläget inte används fullt ut. I likhet med Miljömålsberedningen noterar utskottet att artikel 20 i grundförordningen aldrig har använts som rättslig grund för att införa regleringar i svenska vatten som påverkar grannländers fiske. Mot denna bakgrund anser utskottet att regeringen snarast bör agera för att dels flytta ut trålgränsen på prov, dels begränsa det trålfiske som tillåts innanför trålgränsen. Åtgärderna ska följas upp och utvärderas vetenskapligt. Utskottet konstaterar att frågan är mycket komplex och att ett antal aspekter måste beaktas i detta sammanhang. Detta får dock inte innebära att inga åtgärder vidtas. Ett möjligt första steg är att dispensgivningen till stora fartyg att tråla innanför trålgränsen upphör. Vidare bör samråd inledas med Danmark och Finland om fiskeavtalen med en utflyttning av trålgränsen som mål. En ytterligare möjlig åtgärd är att begränsa det storskaliga trålfisket efter sill/strömming på vissa platser och tider. Utskottet är väl medvetet om att besluten behöver vara vetenskapligt väl underbyggda och att det därutöver kommer att behöva vara nödvändigt att följa upp och utvärdera effekterna av de åtgärder som vidtas. Utskottet noterar här det forsknings- och utredningsarbete som redan pågår vid universitet och ansvariga myndigheter. Utskottet vill vidare framhålla vikten av att möjligheter till begränsade undantag kan ges, dels för det småskaliga fisket som använder passiva redskap, dels för fiskefartyg som fiskar för direkt användning som livsmedel och vars landningar sorteras. Utskottet ser ett stort värde i att en levande, lokalt förankrad fiskerier med tillhörande förädling och beredningsindustri bibehålls. Detta är viktigt för jobb, företagande och besöksnäringarna i de ofta små lokalsamhällena, och därmed även för ambitionen om livskraftiga lokalsamhällen på landsbygd och i skärgård.

I skrivelse 2024/25:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2024 redogör regeringen för de åtgärder som vidtagits med anledning av tillkännagivandet. Regeringen bedömer att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Selektiva redskap, bifångst och utkast

Landningsskyldigheten, som regleras närmare i artikel 15 i grundförordningen, infördes 2015 och har varit i kraft fullt ut sedan januari 2019. Målet är att stoppa bruket att kasta fångst överbord (utkast) genom att uppmuntra fiskare att fiska mer selektivt och undvika oönskade fångster (bifångst). Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF)⁸ tillhandahåller finansiering för att bidra till genomförandet av landningsskyldigheten och stöder innovation och investeringar som bidrar till genomförandet av landningsskyldigheten, t.ex. investeringar i selektiva fiskeredskap.

Enligt SLU utvecklar sekretariatet för selektivt fiske vid SLU, tillsammans med fiskerinäringen, selektiva och skonsamma redskap som ska främja ett långsiktigt hållbart fiske. Genom att använda selektiva fiskemetoder undviker man att fånga andra arter än den som är målet för det aktuella fisket, t.ex. arter vars fångstkvoter är begränsade eller arter som är fredade. Selektiva fiskemetoder innefattar även redskap som gör det möjligt att släppa tillbaka oönskad fångst levande. Sekretariatet utvecklar också redskap som är skonsamma för att minimera risken att känsliga undervattensmiljöer skadas. Selektiva fiskemetoder ska ses som ett kompletterande verktyg för hållbar förvaltning av fiskbestånden vid sidan av fångstbegränsningar (kvoter), insatsbegränsningar (t.ex. antal tillstånd), fredningstider och skyddsområden. Sedan 2014 har regeringen avsatt medel för att vidareutveckla fiskemetoder för selektivt och skonsamt fiske. Sekretariatet för selektivt fiske är en del av den satsningen och bygger på ett nära samarbete mellan fiskare och forskare. Hittills har drygt 40 projekt genomförts, där yrkesfisket stått för idéer och genomförande och SLU Aqua för analys och vetenskaplig utvärdering.

Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket har på regeringens uppdrag utarbetat en gemensam strategi för svenskt fiske och vattenbruk och tre sektorsspecifika handlingsplaner som avser perioden 2021–2026. En av handlingsplanerna syftar till att slå fast vilka åtgärder och aktiviteter som behöver vidtas inom yrkesfisket för att nå målen i strategin. En av de åtgärder som beskrivs i handlingsplanen är redskapsutveckling. I linje med detta har Jordbruksverket tidigare utlyst 10 miljoner kronor för innovativ utveckling av selektiva, klimatsmarta, arbetsmiljösäkra och skonsamma yrkesfiskeredskap. Syftet med utlysningen var att få fram innovationer som ska bidra till det fortsatta arbetet med ett långsiktigt hållbart svenskt fiske i samklang med ekosystembaserad förvaltning och klimatmålen. Innovationerna ska även bidra till att uppfylla målen i den myndighetsgemensamma strategin och målen inom EU:s gemensamma fiskeripolitik. Utlysningen var öppen för ansökan den 15 maj–30 juli 2023.

Den 18 december 2024 beslutade riksdagen att för 2025 anvisa 1 326 565 000 kronor till anslaget 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur (bet. 2024/25: MJU1, rskr.

⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1139 av den 7 juli 2021 om Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden och om ändring av förordning (EU) 2017/1004.

2024/25:119). Enligt Havs- och vattenmyndighetens regleringsbrev för 2025 får myndigheten disponera 1 105 565 000 kronor av dessa medel. Högst 3 000 000 kronor får användas för projekt och åtgärder som avser yrkesfiskets delaktighet i forskningsprojekt, miljöprojekt eller metodutvecklingsprojekt som exempelvis syftar till att utveckla selektiva redskap, förbättra fiskbestånds status och livsmiljöer eller som medfinansiering av motsvarande åtgärder inom havs- och fiskeri- och vattenbruksprogrammet (villkor för anslaget 1:11 anslagspost 2.7).

I EU:s marina handlingsplan pekar kommissionen på behovet av att utforma och tillämpa mer hållbara fiskemetoder, bl.a. genom att förbättra redskapens selektivitet. I denna del aviserade kommissionen att den under 2023 skulle be STECF att som en del av det pågående arbetet med s.k. tekniska åtgärder ge råd om förbättring av fiskeredskapen med hänsyn till selektivitet, sammansättning av målarter och såväl långsiktiga vinster som omställningskonsekvenser i sociala och ekonomiska termer. Vidare avsåg kommissionen att före utgången av 2024 förbereda antagandet av genomförandebestämmelser enligt förordningen om tekniska åtgärder⁹ för att förbättra fiskeredskapens selektivitet.

Enligt Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) har kommissionen ännu inte presenterat något förslag till genomförandeförordning, men några utkast har sedan 2019 diskuterats i expertgruppen för fiske och vattenbruk. Kommissionen har bett STECF att gå igenom selektiviteten för olika existerande redskap, vilket STECF lämnade rådgivning om under våren 2024.

Europaparlamentet och rådet antog under hösten 2023 en förordning som uppdaterar omkring 70 procent av de befintliga reglerna för kontroll av fisket.¹⁰ Ändringsförordningen innebär bl.a. att alla fiskefartyg kommer att spåras med hjälp av kontrollsystem för fartyg och vara skyldiga att registrera sina fångster på elektronisk väg för att säkerställa att den gemensamma fiskeripolitiken följs. Den nya förordningen innebär också att större fartyg ska utrustas med elektroniska fjärrövervakningsverktyg i form av kameror och sensorer för att säkerställa att oönskade fångster förs i land och inte kastas överbord i strid med landningsskyldigheten.

I regleringsbrevet för 2025 fick Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag av regeringen att, med anledning av den utvärdering av EU:s gemensamma fiskeripolitik som kommissionen initierat, analysera ändamålsenligheten och relevansen i det nuvarande regelverket för att främja ett hållbart fiske samt en robust och resurseffektiv blå värdekedja som bidrar till sysselsättning, hållbar livsmedelsförsörjning och innovation. Analysen skulle särskilt uppmärksamma synergier mellan målsättningarna för genomförandet av den

⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1241 av den 20 juni 2019 om bevarande av fiskeresurserna och skydd av marina ekosystem genom tekniska åtgärder m.m.

¹⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2842 av den 22 november 2023 om ändring av rådets förordning (EG) nr 1224/2009, och om ändring av rådets förordningar (EG) nr 1967/2006 och (EG) nr 1005/2008 och Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2016/1139, (EU) 2017/2403 och (EU) 2019/473 vad gäller fiskerikontroll.

gemensamma fiskeripolitiken och relevanta mål i EU:s miljödirektiv samt ta hänsyn till den ändrade situationen avseende fiskeriförvaltningen i Nordostatlanten med anledning av Storbritanniens utträde ur EU. Myndigheten skulle i förekommande fall redovisa identifierade ändringsförslag för att stärka tillämpningen av ekosystemansatsen och öka möjligheterna till ett långsiktigt lönsamt fiske och säkerställd livsmedelstrygghet.

Uppdraget redovisades i en skrivelse till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) den 4 mars 2025 (dnr 2025-000001). Av skrivelsens sammanfattning framgår bl.a. att myndigheten bedömer att grundförordningen om den gemensamma fiskeripolitiken skapar förutsättningar för ett hållbart fiske och att den innehåller flera avgörande delar som myndigheten anser är viktiga att behålla i en eventuellt kommande reform. Myndigheten ser att utmaningarna i den nuvarande gemensamma fiskeripolitiken till stor del beror på bristande måluppfyllelse, dvs. ett genomförandeunderskott snarare än brister i själva målen och ändamålsenligheten med politiken. I detta sammanhang är det enligt myndigheten avgörande att ansträngningarna för att nå de uppsatta målen ökas och att förordningens bestämmelser tillämpas fullt ut. I skrivelsen framhålls ett antal delar som enligt myndigheten är viktiga att behålla och i förekommande fall utveckla i en eventuellt kommande reform, bl.a. att den gemensamma fiskeripolitiken ska säkerställa att landningsskyldigheten gäller och att oönskade fångster undviks och minskas så mycket som möjligt.

Riksdagens tillkännagivande om landningsskyldighetens genomförande och efterlevnad i samtliga medlemsstater

I mars 2022 riktade riksdagen, på förslag av miljö- och jordbruksutskottet, ett tillkännagivande till regeringen med bl.a. följande innehåll (bet. 2021/22:MJU17, rskr. 2021/22:189):

Landningsskyldigheten är en viktig del i arbetet mot ett hållbart och selektivt fiske. [...] Utskottet kan dessvärre konstatera att det finns allvarliga brister i landningsskyldighetens genomförande och efterlevnad, inte minst i fråga om avsaknaden av tillförlitlig statistik om utkast.

— — —

För att bevara fiskbestånden och säkerställa det svenska fiskets konkurrenskraft måste regeringen därför verka inom EU för att landningsskyldigheten genomförs och efterlevs i samtliga medlemsstater.

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 23) bedömde regeringen att tillkännagivandet var slutbehandlat. Regeringen redogjorde för EU:s reviderade fiskerikontrollförordning och anförde bl.a. följande:

I förordningen ingår bl.a. att REM-system (Remote Electronic Monitoring), dvs. system där fångsten ombord övervakas med kameror och sensorer, kommer att införas på fartyg med en total längd på 18 meter eller mer där en hög risk för olovliga utkast föreligger. I och med att den nya EU-förordningen trätt i kraft kommer samtliga medlemsstater genomföra förändringar av sin fiskerikontroll vilket bl.a. innebär en striktare övervakning av att landningsskyldigheten efterlevs. Ansvar att

kontrollera respektive medlemsstats efterlevnad av regelverket åligger kommissionen. Nationellt har Fiske- och vattenbruksutredningen bl.a. i uppdrag att analysera och föreslå eventuella behov av ändringar i svensk lagstiftning till följd av det reviderade EU-regelverket för fiskerikontroll.

Vid behandlingen av budgetpropositionen för 2025 hade utskottets majoritet inte något att invända mot regeringens bedömning att tillkännagivandet är slutbehandlat (bet. 2024/25:MJU2).

Fiskemöjligheterna när det gäller ål samt alternativ till utsättningar för att gynna ålbeståndet

Den europeiska ålen utgör ett enda bestånd, och dess utbredningsområde sträcker sig över stora delar av Europa. Återväxten av ål har under de senaste 50 åren minskat med 90–95 procent och ligger fortfarande på en kritiskt låg nivå, mycket långt ifrån nivåer som skulle indikera ett hållbart bestånd. Ålbeståndet har bedömts som akut hotat och den europeiska ålen är sedan 2009 upptagen på Citeskonventionens¹¹ lista över utrotningshotade arter.

Ålen är en kommersiellt fiskad men inte kvoterad art. De nu gällande bestämmelserna om ålfiske har sin grund i EU:s ålförordning¹². Enligt artikel 2 i förordningen ska medlemsstaterna upprätta nationella planer för förvaltning av ålbeståndet med den långsiktiga målsättningen att uppnå ett bestånd av utvandrande blankål som motsvarar 40 procent av den blankål som skulle kunna produceras i ett bestånd som är opåverkat av människan. Kommissionen godkände Sveriges nationella förvaltningsplan för ål i oktober 2009. Planen bygger på fyra typer av åtgärder: reducera fiskets påverkan, minska påverkan av vattenkraften, stödutsätta ålyngel samt öka kontroll och tillsyn. Planen är adaptiv, vilket innebär att åtgärderna kan komma att justeras efter behov. En utvärdering av genomförda åtgärder ska enligt artikel 9 i EU:s ålförordning rapporteras till EU-kommissionen vart tredje år, och Sverige lämnade in den senaste rapporten i augusti 2021.

Ices rekommendation är att allt fiske av ål i alla livsmiljöer stoppas. EU:s ministerråd har under de senaste åren, i samband med det årliga beslutet om nya fiskekvoter, beslutat att varje medlemsland ska införa en förbudsperiod för att fiska ål i havet. Villkoren för bestämmelsernas tillämpning har delvis skilt sig åt mellan åren. Vid ministerrådsmötet i december 2024 enades ministrarna om en fredningstid på sex månader för allt kommersiellt ålfiske som gäller i alla EU:s havsområden. Beslutet inkluderar ett generellt förbud mot fritidsfiske av ål i havet i hela EU (fritidsfiske av ål i havet har varit förbjudet i Sverige sedan 2007). I likhet med tidigare år kan Östersjöländerna samordna sina stängningsperioder för att främja ålens utvandring ur Östersjön. Om Östersjöländerna inte skulle komma överens om stängningsperioder före den 1 april 2025 ska den infalla under perioden den 15 september 2025–15

¹¹ Konventionen för reglering av handeln med vissa utrotningshotade vilda djur och växter, Washington, den 3 mars 1973.

¹² Rådets förordning (EG) nr 1100/2007 om åtgärder för återhämtning av beståndet av europeisk ål.

mars 2026 i Östersjön, Skagerrak och Kattegatt. Enligt uppgift den 1 april 2025 från Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) har Östersjöländerna ännu inte kommit överens om någon alternativ stängningsperiod eller alternativa stängningsperioder. Den senaste stängningsperioden i Sverige gällde den 15 september 2024–15 mars 2025.

Enligt Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) innebär beslutet att det gäller olika regler för ål med en total längd på minst 12 centimeter (gulål och blankål) respektive ål med en total längd på upp till 12 centimeter (glasål) enligt den förordning som beslutades i december 2024¹³. För fiske efter ål med en längd på upp till 12 centimeter ges mer omfattande undantag för medlemsländerna att tillåta viss fiskeverksamhet under fredningsperioden.

I Havs- och vattenmyndighetens regleringsbrev för 2024 fick myndigheten i uppdrag att revidera den svenska ålförvaltningsplanen i syfte att identifiera och införa ändamålsenliga åtgärder som samtidigt kan förbättra utvärdering och uppföljning. I uppdraget ingår alla åtgärder, inklusive fiskerelaterade och vattenmiljörelaterade åtgärder, som främjar och förbättrar förutsättningarna för ålens överlevnad i dess levnadstadier som återfinns i svenska vatten. Slutsatserna från regeringsuppdraget till Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) om att genomföra en internationell utvärdering av svensk förvaltning av europeisk ål utgör ett viktigt underlag som ska beaktas i revisionen. I uppdraget ingår även bl.a. att utvärdera ålutsättningsars effektivitet och deras eventuella bidrag till lekpopulationen som fortsatt bevarandeåtgärd. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) senast den 1 oktober 2025.

I maj 2022 fick Formas ett regeringsuppdrag att göra en internationell utvärdering av om de åtgärder som hittills har genomförts i den svenska förvaltningsplanen kan säkerställa att Sverige långsiktigt kan nå målen i ålförordningen. I utvärderingen skulle både påverkan från fiske och påverkan som inte är fiskerelaterad beaktas. Enligt uppdraget skulle ett antal forskare anlitas till en oberoende vetenskaplig panel för att utvärdera de svenska åtgärderna och forskningsinsatserna och se om dessa i tillräckligt hög grad fångat in hela kunskapsbehovet.

Uppdraget redovisades till regeringen i december 2024 genom rapporten Ålen och det gemensamma ansvaret för en hotad fisk (Formas rapport R14:2024). I den första delen beskriver Formas genomförandet av uppdraget och i den andra delen redovisar den vetenskapliga panelen sina bedömningar och rekommendationer för framtiden och inför revideringen av den svenska ålförvaltningsplanen. Rapportens andra del följer i stora drag de fyra åtgärdsområden som anges i den svenska ålförvaltningsplanen: inskränkningar i fisket, förbättrade utvandringsskillnader för blankål, stödsättningar av

¹³ Rådets förordning (EU) 2025/202 av den 30 januari 2025 om fastställande för 2025 och 2026 av fiskemöjligheterna avseende vissa fiskbestånd, i unionens vatten och, för unionsfiskefartyg, i vissa andra vatten och om ändring av förordning (EU) 2024/257 vad gäller fiskemöjligheter för 2025.

ålyngel och kontroll. I rapporten rangordnar den vetenskapliga panelen betydelsen av de huvudsakliga hoten för ålens återhämtning i Sverige enligt följande:

1. brist på framgångsrik vandring uppströms och nedströms
2. olagligt fiske i samtliga vatten
3. lagligt fiske i sötvatten
4. småskaligt kustfiske i Östersjön.

Den vetenskapliga panelen anför att åtgärder för att förbättra ålarnas möjlighet att vandra i strömmande vattendrag och minska den dödlighet som är kopplad till vattenkraften har haft en ytterst svag utveckling sedan ålförvaltningsplanen skrevs. Detta innebär att stora delar av Sverige som erbjuder bra uppväxtområden för ål ändå inte kan användas eftersom ålarna inte kan ta sig dit. Enligt panelen är det därför mycket angeläget att få till snabba och omfattande lösningar som förbättrar ålarnas möjligheter till passage både uppströms och nedströms, och därmed erbjuda uppväxtmiljöer för naturligt invandrad ål och minskad dödlighet i samband med ålens vandring. Det är vidare viktigt att ordna möjligheter både för passage uppströms och nedströms vid samma hinder, samt att prioritera att genomföra förbättringar i hela eller större delar av samma avrinningsområde.

I rapporten anförts vidare att den forskning om den svenska ålförvaltningen som bedrivs vid SLU är relevant, men att det är osäkert om det i dag finns kapacitet att utföra all forskning som är nödvändig. Panelen noterar att det inte förefaller finnas någon omfattande forskning vid SLU om lösningar för passager uppströms och nedströms eller förmåga att bedöma genomförandet av ålförvaltningsplanen som en strategisk forskningsfråga. Utökade uppdrag skulle sannolikt krävas för mer storskalig forskning om hur ålens vandring förbi vattenkraftverk kan förbättras. Annan forskning, t.ex. utformandet av delmål för utvandring av ål, kan vara möjlig inom ramen för befintlig finansiering. Detta skulle dock kräva forskning och utveckling av mer realistiska populationsmodeller och prognoser för genomförandet av förvaltningsåtgärder över tid.

När det gäller utsättningen av ål framgår följande av rapportens sammanfattning:

Utsättningen av importerade ålyngel har möjligen ökat möjligheterna för ålfångst i det svenska ålfisket. Men det är dock högst tveksamt i vilken mån utsatt ål har bidragit till ökad lekvandring och därmed det reproducerande beståndet. I takt med att mer och mer forskning ifrågasätter utsättningarnas effektivitet för ålbeståndets återhämtning har det vetenskapliga stödet minskat sedan 2008. Snarare tyder alltmer på att detta är en verksamhet med stora risker. Utvärderingen rekommenderar att utsättning av ålyngel i Sverige avslutas och i detta ingår även avslutande av de utsättningar som görs av vattenkraftsbolagen som kompensationsåtgärder i de vattensystem där de bedriver verksamhet.

Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) har uppgett att slutsatserna från Formas internationella utvärdering kommer att utgöra ett

viktigt underlag som ska beaktas i Havs- och vattenmyndighetens revision av den svenska ålförvaltningsplanen.

Enligt Havs- och vattenmyndighetens regleringsbrev för 2025 ska myndigheten utifrån befintligt kunskapsunderlag göra en sammanställning av kunskapen om vattenkraftens påverkan på ekosystem och hotade arter, bl.a. ål, och om möjliga lösningar för fiskpassager. Myndigheten ska även belysa eventuella luckor eller brister i befintligt underlag, samt föreslå hur kunskapen vid behov kan utvecklas. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) senast den 31 december 2025.

Enligt samma regleringsbrev får myndigheten använda medel bl.a. för att förbereda och genomföra ett möte i syfte att ta fram en ny överenskommelse om europeisk ål inom ramen för arbetet inom konventionen för migrerande arter (villkor för anslaget 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö anslagspost 2.8). Av regleringsbrevet framgår vidare att högst 2 000 000 kronor av anslaget får användas för bidrag till ideella organisationers arbete som bidrar till att uppnå hållbart fiske genom att skapa förståelse för beståndssituationen i svenska vatten i Östersjön som kan påverka inställningen till och behovet av en snabbare återhämtning av fiskbestånden på EU-nivå. Medlen betalas ut mot rekvisition (villkor för anslaget 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö, anslagspost 2.12).

Ålfonden är en ideell förening som bildades 2007 av ålfiskare, ålagillesarrangörer och ålrökare. Ålfondens syfte är att främja tillväxten av ålbeståndet i främst de svenska vattnen i Östersjön och att tillvarata ålens intresse gentemot utfiskning. Ålfonden arbetar också för att även kraftverksindustrin m.fl. ska ta en del av ansvaret för den minskade tillgången på ål i svenska vatten. Vidare verkar Ålfonden för ett bevarande av det småskaliga fisket och de kunskaper och redskap som behövs för att även kommande generationer ska kunna uppleva Ålakusten och ålagillen i ålabodarna utmed Ålakusten.

Riksdagens tillkännagivande om vattenkraftens betydelse för hotade arter

På förslag av miljö- och jordbruksutskottet beslutade riksdagen i november 2021 om ett tillkännagivande till regeringen. Tillkännagivandet handlade om initiativ för att få bättre kunskapsunderlag om vattenkraftens ekologiska betydelse och passagelösningar samt för fler åtgärder i fråga om vattenkraftverkens påverkan på hotade arter (bet. 2021/22: MJU6, rskr. 2021/22:60–61).

I skrivelse 2024/25:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2024 anför regeringen bl.a. att den nationella planen för moderna miljövillkor för vattenkraften syftar till att få en samordnad prövning med största möjliga nytta för vattenmiljön och för nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel. Genomförandet av den nationella planen och utfallet av de enskilda prövningarna förväntas enligt regeringen leda till bl.a. ökade åtgärder i fråga om vattenkraftens påverkan på hotade arter. Vidare beskrivs bl.a. Havs- och vattenmyndighetens pågående uppdrag att göra en sammanställning av

kunskapen om vattenkraftens påverkan på ekosystem och hotade arter, bl.a. ål, och om möjliga lösningar för fiskpassager. Regeringen bedömer att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Riksdagens tillkännagivande om en samlad utvärdering av medlemsstaternas ålförvaltningsplaner

I mars 2022 riktade riksdagen, på förslag av miljö- och jordbruksutskottet, ett tillkännagivande till regeringen med bl.a. följande innehåll (bet. 2021/22: MJU17, rskr. 2021/22:189):

Enligt kommissionens senaste utvärdering av ålförvaltningen har det gjorts framsteg men det finns stora olikheter i medlemsstaternas rapportering. I utvärderingen konstateras det även att den samlade fiskerirelaterade dödligheten har minskat i EU:s vatten samtidigt som fisket efter ål har ökat i vissa medlemsstater. Mot denna bakgrund anser utskottet att regeringen ska verka för en samlad utvärdering av de nationella ålförvaltningsplanerna samt för en gemensam åtgärdsplan som kraftigt minskar ålfisket i EU. [...] Åtgärderna krävs inte bara för att rädda den europeiska ålen utan även för att säkerställa att svenska fiskare har lika konkurrensvillkor som sina europeiska motsvarigheter.

I skrivelse 2024/25:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2024 anför regeringen bl.a. att den i olika sammanhang, exempelvis vid jordbruks- och fiskerådet i december 2022, december 2023 och senast i december 2024, har påtalat för Europeiska kommissionen och andra medlemsstater att förordningen bör revideras. Regeringen bedömer att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Flodkräftor

Flodkräftan är klassad som akut hotad i Artdatabankens nationella rödlista och arten är även listad i EU:s art- och habitatdirektiv¹⁴, vilket innebär att Sverige har ett nationellt ansvar för att förvalta beståndet. Enligt Havs- och vattenmyndigheten behövs det åtgärder för att säkra livsmiljöer åt de flodkräftor som finns kvar. Ett hållbart fiske av flodkräfta utgör enligt myndigheten inte ett hot mot arten utan kan tvärtom öka intresset av att skydda den. De nationella regler som i första hand har betydelse för skyddet av flodkräftan finns i artskyddsförordningen (2007:845) och i förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen. När det gäller fiske av kräftor finns det sedan 1994 ingen allmän reglering annat än i de fem stora sjöarna och de vattendrag som står i förbindelse med dessa sjöar till det första definitiva vandringshindret. Av 2 kap. 15 § Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (FIFS 2004:37) om fiske i sötvattensområdena framgår att ett minimimått på tio centimeter gäller för fångade flodkräftor, och denna regel gäller på såväl enskilt som allmänt vatten i de fem stora sjöarna. Flodkräftor som är mindre än så måste genast släppas tillbaka i vattnet.

¹⁴ Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

Liknande motionsyrkanden om minimimått för flodkräftor har behandlats av utskottet tidigare under valperioden och utskottet anförde då följande (bet. 2022/23: MJU14):

Utskottet konstaterar att Sverige har ett nationellt ansvar för att förvalta beståndet av den hotade arten flodkräfta. Havs- och vattenmyndigheten har bemyndigande att meddela föreskrifter om bl.a. minimimått för flodkräftor, och utskottet har förtroende för att myndigheten utformar dessa föreskrifter med beaktande av vad som på vetenskapliga grunder kan anses innebära ett hållbart fiske av arten.

Ett första vägledande åtgärdsprogram för flodkräftan upprättades av dåvarande Fiskeriverket och Naturvårdsverket 1998. Programmet har därefter reviderats två gånger, senast den 20 mars 2017 då Havs- och vattenmyndigheten beslutade om att förlänga åtgärdsprogrammet för flodkräfta med en reviderad åtgärdstabell (dnr 3177-2016). I dokumentet ges inledningsvis en övergripande beskrivning av de åtgärder som behöver genomföras under åtgärdsprogrammets giltighetstid och i bilaga 1 finns en tabell med mer information om de planerade åtgärderna. Programmet var giltigt under perioden 2017–2022.

Havs- och vattenmyndigheten har uppgett att åtgärdsprogrammet för flodkräfta behöver utvärderas och i samband med det kommer myndigheten besluta om huruvida programmet ska förlängas i befintlig form, om det behöver justeras eller om ett nytt åtgärdsprogram ska tas fram. Enligt myndigheten har den under de senaste åren varit tydlig med att åtgärdsprogrammet gäller i befintlig form till dess att myndigheten fattar ett aktivt beslut.

Utskottets ställningstagande

Övergripande åtgärder

Inledningsvis vill utskottet framhålla att den gemensamma fiskeripolitiken ska tillämpa försiktighetsansatsen i fiskeriförvaltningen och säkerställa att de levande marina biologiska resurserna nyttjas på ett sådant sätt att populationerna av skördade arter återställs till och bevaras över nivåer som säkerställer en maximal hållbar avkastning. Den gemensamma fiskeripolitiken ska vidare genomföra en ekosystemansats i fiskeriförvaltningen för att säkerställa att fiskets negativa inverkan på de marina ekosystemen minimeras. Utskottet noterar i detta sammanhang att kommissionen i sitt GFP-meddelande, som kompletterar EU:s marina handlingsplan, pekar på att ekosystemansatsen måste stärkas genom bättre forskning som kan ta hänsyn till de marina ekosystemens hela sammanhang. Utskottet delar denna bedömning och välkomnar att kommissionen dels har uppmanat medlemsstaterna att skyndsamt vidta de åtgärder som beskrivs i den marina handlingsplanen, dels har inrättat en särskild grupp vars uppgift är att stödja kommissionen och medlemsstaterna i genomförandet av handlingsplanen och att gruppens arbete har inletts.

På ett nationellt plan konstaterar utskottet att riksdagen i slutet av 2024 godkände regeringens proposition om inriktningen för havsmiljöpolitiken. Utskottet vidhåller i sin helhet det som anfördes vid behandlingen av det ärendet och noterar särskilt att regeringen framhållit att Sverige även i fortsättningen bör verka i flera forum, bl.a. EU, Baltfish och Scheveningen, för att rådgivningen inom fiskeripolitiken även ska bidra till att uppnå de förhållanden som kännetecknar god miljöstatus enligt havsmiljöpolitiken. Utskottet vill även framhålla de olika uppdrag som regeringen gett till Havs- och vattenmyndigheten och då främst uppdraget som handlar om det svenska genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken i de delar som direkt berör förvaltningen av fiskeresurserna och hur förvaltningen förhåller sig till ett samordnat genomförande av EU:s miljölagstiftning. Med hänvisning till det som anförts ovan föreslår utskottet att motionerna 2024/25:986 (L) yrkande 2, 2024/25:987 (L) yrkande 5 och 2024/25:3037 (MP) yrkandena 66 i denna del och 72 lämnas utan åtgärd.

Riksdagen riktade under hösten 2021 ett tillkännagivande till regeringen om att förvaltningsplanen för Östersjöns fiskbestånd måste ses över, baserat på ny vetenskaplig kunskap om Östersjöns olika fiskbestånd och deras biologiska interaktion. Regeringen bedömer att tillkännagivandet inte är slutbehandlat men aviseras samtidigt att den kommer att återkomma till riksdagen under 2025 med en skrivelse eller proposition som behandlar frågan. Utskottet ser ingen anledning att föregripa regeringens arbete och föreslår att motionerna 2024/25:2486 (C) yrkande 11 i denna del och 2024/25:2954 (C) yrkande 44 i denna del lämnas utan åtgärd.

När det gäller frågan om subventioner är det enligt utskottet glädjande att WTO:s ministerkonferens har träffat ett avtal om regler som syftar till att begränsa skadliga subventioner och skydda det globala fiskbeståndet mot överfiske. Utskottet konstaterar att processen för att ratificera avtalet pågår, och eftersom yrkande 89 i motion 2024/25:3037 (MP) därmed i huvudsak måste anses vara tillgodosett föreslår utskottet att det lämnas utan åtgärd.

Fiskekvoter och andra fångstbegränsningar

Utskottet vill inledningsvis framhålla att den i särklass viktigaste mekanismen inom den gemensamma fiskeripolitiken när det gäller fiskbeståndens förvaltning är rådets årliga beslut om fångstbegränsningar (TAC) och fördelningen av fiskekvoter. I likhet med tidigare mandatperioder råder det bred enighet i utskottet om att den maximalt hållbara avkastningen (MSY) och TAC måste kalkyleras och fastställas utifrån vetenskapliga rekommendationer och att försiktighetsprincipen ska tillämpas om det inte finns tillräcklig kunskap om beståndssituationen. Utskottet är samtidigt väl medvetet om att kvaliteten på Ices rekommendationer beror på det kunskapsunderlag som Ices har till sitt förfogande. Utskottet har förtroende för att Havs- och vattenmyndigheten och regeringen bedriver ett aktivt arbete inom såväl Ices som andra relevanta forum för att successivt förbättra kunskapsunderlaget om

fiskbestånden, vilket i sin tur kan ge mer träffsäkra uppskattningar av MSY och, i förlängningen, beslut om TAC.

När det gäller rådets beslut om fiskemöjligheterna under 2025 för centrala Östersjön och Bottniska viken konstaterar utskottet att förhandlingarna i rådet resulterade i att kvoterna för sill har ökat vid en jämförelse med förra året. Något som enligt utskottet får ses som positivt i det sammanhanget är dock att fiskemöjligheterna för dessa båda bestånd har beslutats i linje med den lägsta nivån enligt rådgivningen. Därutöver välkomnar utskottet att det senaste årets månadslånga trålstopp för skydd av sill har ersatts med ett tre månader långt generellt pelagiskt trålstopp för fiske efter sill och skarpsill utanför territorialvattnen i hela centrala Östersjön samt att Havs- och vattenmyndigheten har beslutat att för svensk del förlänga förbudsperioden med ytterligare en månad. När det gäller fiskemöjligheterna för torsk är utskottet positivt till rådets beslut som bl.a. innebär att riktat yrkesfiske efter arten kommer att vara förbjudet även under 2025 och att torskbestånden även skyddas genom oförändrade stängningar under torskens lekperiod. I fråga om fiskemöjligheterna för lax konstaterar utskottet att ett antal länder, däribland Sverige, har åtagit sig att inte använda alternativt begränsa användandet av mellanårsflexibiliteten i vissa områden. Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att motionerna 2024/25:1369 (SD) yrkandena 2–4, 2024/25:1928 (V) yrkandena 6 och 8 samt 2024/25:2954 (C) yrkande 45 i denna del avslås.

Möjligheterna att vidta bevarandeåtgärder på svenskt territorialhav samt begränsningar i fråga om bottentrålning

Riksdagen har nyligen antagit förslag om att utvidga bemyndigandet i 20 § fiskelagen på ett sätt som gör det möjligt att meddela föreskrifter om förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden med möjlighet till begränsade undantag. Unionsrätten ger medlemsstaterna ett förhållandevis stort utrymme att föreskriva om bevarandeåtgärder som berör enbart det egna landets fiskefartyg, men som utskottet anför vid behandlingen av lagförslaget är möjligheten att på nationell nivå föreskriva om sådana åtgärder mer begränsad när åtgärderna även rör andra medlemsstaters fiskefartyg. Utskottet vidhåller bedömningen att det blir en uppgift för regeringen, eller den myndighet som regeringen eventuellt delegerar föreskriftsrätten till, att säkerställa att de föreskrifter som meddelas med stöd av bemyndigandet är förenliga med EU-rätten. Unionslagstiftning är visserligen att föredra när det finns behov av att vidta åtgärder som berör såväl svenska som andra medlemsstaters fiskefartyg, och utskottet har förtroende för att regeringen bedriver ett aktivt arbete för att på detta sätt reglera bottentrålning i skyddade områden och vidta andra bevarandeåtgärder i de delar av territorialhavet där även andra medlemsstaters fartyg får fiska och i Sveriges ekonomiska zon. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna 2024/25:1369 (SD) yrkande 6 och 2024/25:3037 (MP) yrkande 90 lämnas utan åtgärd.

När det gäller Havs- och vattenmyndighetens och länsstyrelsernas arbete har utskottet förtroende för att berörda myndigheter fattar väl avvägda beslut med beaktande av tillgängliga underlag och att myndigheterna, vid behov, omprövar tidigare gjorda bedömningar. Utskottet avser inte att vidta några åtgärder med anledning av det som anförs i motion 2024/25:2050 (M) yrkande 3 utan avstyrker yrkandet.

Utflyttning av trålgränsen, samarbete och avtal för att begränsa det storskaliga fisket i Ålands hav, Bottenhavet och Bottenviken samt åtgärder i övrigt för att begränsa det storskaliga fisket i Östersjön

Inledningsvis noterar utskottet att regeringen bedömer att riksdagens tillkännagivande om att flytta ut trålgränsen, begränsa det storskaliga fisket och begränsa det trålfiske som tillåts innanför trålgränsen inte är slutbehandlat. Utskottet står fast vid det som uttalats i dessa frågor tidigare under valperioden och noterar att Havs- och vattenmyndigheten fått uppdrag som rör dessa frågor, bl.a. att utarbeta underlag för internationella samråd angående utflyttning av trålgränsen och att ta bort eller drastiskt minska inflyttningsområdena för att skydda lekansamlingar av fisk. Utskottet välkomnar dessa uppdrag, men vill samtidigt framhålla betydelsen av fortsatta ansträngningar på området. Mot denna bakgrund och i avvaktan på resultatet av det arbete som pågår föreslår utskottet att motionerna 2024/25:699 (SD), 2024/25:753 (S), 2024/25:878 (S) yrkandena 1 och 2, 2024/25:928 (S), 2024/25:1019 (C), 2024/25:1369 (SD) yrkande 5, 2024/25:1778 (M) yrkande 1, 2024/25:1928 (V) yrkande 7, 2024/25:2038 (M), 2024/25:2320 (S), 2024/25:2364 (M), 2024/25:2486 (C) yrkandena 12–14, 2024/25:2954 yrkande 45 i denna del, 2024/25:2978 (SD) yrkande 3 och 2024/25:3108 (S) yrkandena 54 och 56 lämnas utan åtgärd.

Selektiva och skonsamma redskap, bifångst och utkast

När det gäller vidareutveckling av fiskemetoder för selektivt och skonsamt fiske kan utskottet konstatera att det under flera år har avsatts medel på nationell nivå för insatser på området. Utskottet vill i detta sammanhang lyfta fram de projekt som SLU tillsammans med fiskerinäringen arbetar med inom ramen för denna satsning. Utskottet välkomnar också de insatser som har aviserats på EU-nivå för att utveckla fiskeredskap med hänsyn till selektivitet och sammansättning av målarter och det är utskottets förhoppning att kommissionen inte dröjer med att anta genomförandebestämmelser till förordningen om tekniska åtgärder. Redskapsutveckling pekas också ut i handlingsplanen för yrkesfiske som en av de åtgärder som behöver vidtas för att uppnå ett hållbart fiske, och utskottet ser positivt på att det i budgeten för 2025 har avsatts medel som Havs- och vattenmyndigheten får fördela till projekt som bedrivs med detta syfte. Utskottet noterar vidare att innovation och investeringar som bidrar till genomförandet av landningsskyldigheten,

t.ex. investeringar i selektiva fiskeredskap, kan finansieras genom Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden.

När det gäller övriga frågor som berörs i motionerna konstaterar utskottet att det genom ändringsförfordningen för fiskerikontroll införs krav på att alla fartyg dels ska utrustas med kontrollsysteem för att kunna spåras, dels ska registrera sina fångster på elektronisk väg. Den nya förfordningen innebär också att större fartyg måste utrustas med elektroniska fjärrövervakningsverktyg i form av kameror och sensorer för att säkerställa att oönskade fångster förs i land och inte kastas överbord i strid med landningsskyldigheten. Utskottet ser framför sig att det nya regelverket, tillsammans med insatserna för redskapsutveckling, kommer att bidra till den utveckling som motionärerna efterfrågar. Med det som anförts ovan föreslår utskottet att motionerna 2024/25:1039 (KD), 2024/25:1369 (SD) yrkandena 7–9 och 25, 2024/25:1928 (V) yrkande 5 och 2024/25:3037 (MP) yrkande 82 avslås.

Fiskemöjligheterna när det gäller ål och alternativ till utsättningar för att gynna ålbeståndet

Utskottet kan konstatera att beståndet av den europeiska ålen befinner sig på en kritiskt låg nivå och att arten bedöms som akut hotad. Det behövs därför kraftfulla åtgärder för att beståndet ska kunna återhämta sig. Som redovisas ovan ska varje medlemsstat i EU upprätta nationella planer för förvaltningen av ålbeståndet, regelbundet utvärdera vidtagna åtgärder och lämna en rapport till kommissionen. I detta sammanhang noterar utskottet att Formas nyligen redovisat regeringsuppdraget om en utvärdering för att bedöma om de åtgärder som hittills genomförts i den svenska förvaltningsplanen kan säkerställa att Sverige långsiktigt når de mål som anges i EU:s ålförordning. Den vetenskapliga panel som gjort utvärderingen har identifierat de huvudsakliga hoten mot ålens återhämtning i Sverige och behovet av åtgärder. Utskottet noterar att slutsatserna i rapporten kommer att utgöra ett viktigt underlag för Havs- och vattenmyndighetens kommande översyn av den svenska ålförvaltningsplanen. Vidare har riksdagen riktat ett tillkännagivande till regeringen om att verka för en samlad utvärdering av medlemsstaternas nationella planer. Enligt tillkännagivandet ska regeringen också driva frågan om en gemensam handlingsplan som kraftigt minskar ålfisket inom hela EU. Regeringen har lämnat en redovisning av beredningen till riksdagen där det framgår att regeringen i olika sammanhang, bl.a. vid ministerrådsmötena i december 2022, 2023 och 2024 påtalat att EU:s ålförordning behöver revideras. Utskottet delar denna bedömning och välkomnar att regeringen har tagit upp frågan vid upprepade tillfällen. Utskottet noterar dessutom att riksdagens tillkännagivande om vattenkraftens betydelse för hotade arter, bl.a. ålen, fortfarande bereds och att Havs- och vattenmyndigheten har ett pågående uppdrag som berör vattenkraftens påverkan på ekosystemen och möjliga lösningar för passager. Sammanfattningsvis anser utskottet att samtliga de åtgärder som nu beskrivits utgör värdefulla bidrag i arbetet med att förbättra förutsättningarna

för en hållbar förvaltning av ålbeståndet. Utskottet vill dock samtidigt betona vikten av att arbetet inte avstannar och att frågan fortsätter att vara högt prioriterad såväl inom EU som på nationell nivå. Därmed föreslår utskottet att motionerna 2024/25:408 (SD) yrkande 2, 2024/25:1928 (V) yrkandena 9 och 10, 2024/25:3037 (MP) yrkande 85 och 2024/25:3108 (S) yrkande 57 avslås.

I ett par av motionerna efterfrågas en förstärkt finansiering av Ålfonden för att föreningen ska kunna vidta andra bevarandeåtgärder än ålutsättning, något som enligt motionärerna inte har någon vetenskapligt bevisad effekt på beståndet. Med hänvisning till de åtgärder som nu redovisats samt den omständigheten att ideella föreningar kan få bidrag för arbete som bidrar till att uppnå hållbart fiske genom att påverka utvecklingen av fiskeripolitiken inom EU eller på internationell nivå föreslår utskottet att motionerna 2024/25:408 (SD) yrkande 4 och 2024/25:1369 (SD) yrkande 49 lämnas utan åtgärd.

Utskottet konstaterar avslutningsvis att frågan om fiske av ål i EU:s vatten hanteras inom ramen för ministerrådets årliga beslut om fiskemöjligheter. Rådets senaste beslut från december 2024 innebär att det råder en fredningstid om sex månader för allt kommersiellt ålfiske i EU:s havsområden och ett förbud mot fritidsfiske av ål i havet inom hela EU. Beslutet innefattar således inte något totalförbud mot ålfiske och utskottet föreslår därför att motion 2024/25:1369 (SD) yrkande 51 avslås.

Flodkräfter

Motionsyrkanden om minimimåttet för flodkräfter har behandlats av utskottet tidigare under valperioden. Utskottet vidhåller det som uttalats i denna fråga och föreslår att motionerna 2024/25:1303 (SD) och 2024/25:1369 (SD) yrkande 52 avslås.

När det gäller bevarandefrågan konstaterar utskottet att det finns ett åtgärdsprogram för flodkräfter. Enligt Havs- och vattenmyndigheten behöver programmet visserligen utvärderas, men det är dock tillämpligt till dess att myndigheten förlänger eller reviderar det befintliga åtgärdsprogrammet alternativt beslutar om ett nytt program. Mot den bakgrunden ger det som anförs i motion 2024/25:1395 (SD) yrkande 25 inte anledning till någon åtgärd från utskottets sida. Utskottet föreslår att yrkandet avslås.

Åtgärder för att värna svensk fiskerinäring

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om övergripande åtgärder för att värna svensk fiskerinäring, genomförandet av EU-lagstiftning, fiskelicenser och generationsväxling, fördelning av fiskemöjligheter och överlåtbara fiskerättigheter samt överlåtbara ålfisketillstånd.

Jämför reservation 23 (S), 24 (SD), 25 (SD), 26 (SD), 27 (V), 28 (MP) och 29 (SD).

Motionerna

Övergripande åtgärder för att värna svensk fiskerinäring

I kommittémotion 2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 51 framhåller motionärerna vikten av att värna fiskets utveckling och de blå värdekedjorna samt lyfter behovet av att bevara det småskaliga kustnära fisket.

Enligt motion 2024/25:597 av Catarina Deremar och Anne-Li Sjölund (båda C) finns det behov av att vidta åtgärder med målsättningen att behålla det kustnära fisket som en företagsform som det går att leva på.

I motion 2024/25:1025 av Anders W Jonsson (C) föreslår motionären att det ska tas fram en strategi för hur det småskaliga kust- och insjöfisket ska bevaras och utvecklas.

I motion 2024/25:1828 av Jennie Wernäng och Marléne Lund Kopparklint (båda M) yrkande 1 anför motionärerna att direktförsäljning av fisk och skaldjur vid kaj behöver underlättas, bl.a. för att stärka det småskaliga fisket och skapa fler arbetstillfällen.

I motion 2024/25:2050 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) pekar motionärerna på vikten av fortlevnad för det småskaliga fisket och husbehovsfisket (yrkande 1). Motionärerna föreslår att Havs- och vattenmyndigheten och länsstyrelsen ges ett tydligt uppdrag om att det småskaliga fisket och husbehovsfisket inte ska vara förbjudet längs Skånes kuster (yrkande 2).

Genomförandet av EU-lagstiftning

För att säkerställa att svenska fiskare behandlas på lika villkor som fiskare från andra medlemsstater är det enligt kommittémotion 2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) viktigt att genomföra EU-lagstiftningen på ett rättvist och enhetligt sätt.

Fiskelicenser och generationsväxling

I kommittémotion 2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) lämnas förslag om att förenkla regelverket för fiskelicenser (yrkande 24) och om att

underlätta och möjliggöra generationsskiften genom överlåtande av fiskelicenser (yrkande 27).

Fördelning av fiskemöjligheter och överlåtbara fiskerättigheter

För att skydda fiskbestånden och uppnå ett hållbart fiske bör det enligt kommittémotion 2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) utredas hur fiske i Östersjön för humankonsumtion ska prioriteras framför fiske för framställning av djurfoder (yrkande 11). Motionärerna efterlyser också att reglerna för överlåtelser av fiskerätter förenklas (yrkande 13) och att tidsgränserna för fiskekvoter ska göras mer flexibla (yrkande 14). Vidare föreslår motionärerna att det ska undersökas om det är möjligt att utöka utnyttjandet av kustkvoterna (yrkande 28).

I kommittémotion 2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkande 1 föreslår motionärerna att regeringen ger Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att se över systemet för fördelning av fiskekvoter i syfte att yrkesfisket ska bedrivas ekosystemanpassat. Vidare föreslås i yrkande 2 att regeringen ska ta initiativ till en omarbetning av systemet med individuellt överförbara kvoter för stärkta regionala kvoter där en större del av fångsten går till humankonsumtion, inom ramen för ett ekosystembaserat fiske.

Sten Bergheden (M) föreslår i motion 2024/25:2803 att reglerna för det bottennära fisket ska ses över så att det blir möjligt att överföra fiskerättigheterna permanent.

Enligt partimotion 2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 80 måste effekterna och konsekvenserna av införandet av överförbara fiskerättigheter inom det pelagiska fisket utredas innan man går vidare med förslaget om att införa ett liknande system inom det demersala fisket.

Överlåtbara ålfisketillstånd

I kommittémotion 2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 47 föreslår motionärerna att det ska vara möjligt att överlåta ålfisketillstånd.

Även i motion 2024/25:408 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 1 lämnas förslag om att en generationsväxlingsplan bör utvecklas och att det ska vara möjligt för ålfiskare att överlåta sina fiskelicenser för ål.

Ett snarligt förslag om generationsväxling och överlåtelse av ålfiskerättigheter finns i motion 2024/25:1676 av Ludvig Ceimertz m.fl. (M) yrkande 1 som handlar om ålfiskeföretagares möjlighet att överlåta sin verksamhet.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Övergripande åtgärder för att värna svensk fiskerinäring och genomförandet av EU-lagstiftning

I livsmedelsstrategin, som riksdagen beslutade om i juni 2017 (prop. 2016/17:104, bet. 2016/17:MJU23, rskr. 2016/17:338), understryks behovet

av ökad svensk livsmedelsproduktion och konkurrenskraft inom livsmedelskedjan. I strategin lyfts det fram att marina livsmedel och resurser har förutsättningar att möta en ökad efterfrågan och att det finns möjligheter att vidareutveckla näringen och yrkeskåren för att förbättra konkurrenskraften och öka innovationsförmågan.

I februari 2023 inledde regeringen arbetet med att se över livsmedelsstrategin genom att, inom ramen för relevanta riksdagsbeslut, konkretisera strategin och identifiera vilka åtgärder som behöver vidtas för att föra arbetet med livsmedelsstrategin framåt i en förändrad omvärld. Några av de viktigaste utgångspunkterna för arbetet har varit att sätta konkurrenskraft, lönsamhet och ökad hållbar livsmedelsproduktion i centrum. Arbetet har bedrivits i en bred dialog med näringslivet och andra berörda aktörer i livsmedelskedjan.

Den 20 mars 2025 beslutade regeringen om livsmedelsstrategin 2.0. I strategin konstaterar regeringen att livsmedelsbranschen är viktig för jobb och tillväxt i hela landet. Regeringens ambition är att den nya strategins inriktning för stärkt lönsamhet och konkurrenskraft ska bidra till att livsmedelsbranschen blir en framtidsbransch med fler och starkare företag.

Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket har tillsammans tagit fram en gemensam strategi för yrkesfisket, vattenbruket, fritidsfisket och fisketurismen samt tre sektorsspecifika handlingsplaner. Strategins målområde 2 handlar om konkurrenskraft, lönsamhet och sociala värden. Huvudmålet för området är att svenskt fiske och vattenbruk är konkurrenskraftiga och lönsamma näringar som bidrar till ökad livsmedelsförsörjning, sysselsättning och sociala värden i hela landet. Ett av de delmål (2.1) som pekas ut för att nå huvudmålet är att konkurrenskraften och lönsamheten har ökat hos fisket. Ett annat delmål (2.4) är att fiske och vattenbruk är attraktiva och säkra näringar. Att öka förädlingsgraden på produkter från lokalt kust- och insjöfiske kan enligt strategin, i kombination med diversifiering och kortare livsmedelskedjor, höja konkurrenskraften, lönsamheten och den lokala sysselsättningen. I handlingsplanen för utveckling av svenskt yrkesfiske lämnas ett större antal förslag på åtgärder som sammantaget bedöms bidra till att nå huvudmålet.

Enligt regleringsbrevet för 2025 ska Havs- och vattenmyndigheten redovisa resultaten av de insatser som har gjorts för att genomföra regelverket för den gemensamma fiskeripolitiken och resultaten av det nationella genomförandet. Av redovisningen ska det framgå hur myndigheten beaktat fiskerinäringens och vattenbrukets förutsättningar och vilka effekter myndighetens arbete och förvaltningsbeslut har haft på beståndsutvecklingen samt fiskerinäringens utveckling och långsiktiga konkurrenskraft. Redovisningen ska särskilt belysa det småskaliga kustnära fisket och arbetets bidrag till riksdagens beslutade mål för livsmedelsstrategin.

Den 19 februari 2025 presenterade kommissionen sin vision på jordbruks- och livsmedelsområdet¹⁵. Meddelandet från kommissionen utgör en vision för en attraktiv, konkurrenskraftig, hållbar, resilient och framtidssäker sektor som arbetar med naturen samt en uppvärdering av mat och rättvisa villkor i livskraftiga landsbygdsområden (inklusive arbetsvillkor). Visionen omfattar hela livsmedelskedjan, inklusive fiske och vattenbruk. Digitalisering, innovation och kunskapsöverföring beskrivs som horisontella prioriteringar, jämte förenkling. Visionen anger en långsiktig inriktning på politiken med en arbetsplan som beskriver flera av de förslag och insatser som kommissionen planerar för sin mandatperiod. Meddelandet kommer att diskuteras i olika rådskonstellationer under våren 2025. Det innehåller inga lagstiftningsförslag utan dessa kommer att presenteras i sedvanlig ordning.

Den som vill fiska yrkesmässigt i havet behöver en fiskelicens. Fiskelicensen gäller för ett fartyg och fiskelicensinnehavaren är antingen en fysisk eller en juridisk person. Licensen ger innehavaren rätt att sälja sin fångst.¹⁶

Havs- och vattenmyndigheten anger i sina föreskrifter att en förstahandsmottagare är en registrerad köpare eller auktionsinrättning som köper fisk och skaldjur i första handelsledet, dvs. som köper direkt av en person eller ett företag med fiskelicens, för att sedan sälja vidare i sin näringsverksamhet (t.ex. grossister, producenter, detaljister och restauranger). Alla förstahandsmottagare som handlar med de fiskeriprodukter som omfattas av spårbarhetskraven¹⁷ ska vara registrerade hos Havs- och vattenmyndigheten samt rapportera sina inköp för att myndigheten ska kunna följa och säkerställa uppföljningen av kvoterna. Reglerna om förstahandsmottagare omfattar inte den som köper upp till 30 kilo för privat konsumtion av en yrkesfiskare. En yrkesfiskare kan vara förstahandsmottagare vid försäljning av den egna fångsten (eller någon annans fångst) om yrkesfiskaren har två olika företag, dvs. två olika organisationsnummer, och avrapporterar sina inköp av den egna fångsten på en avräkningsnota. Avräkningsnotan ska rapporteras från det företag som står för inköpet. Enligt Havs- och vattenmyndigheten gäller dessa regler fisk som har fiskats yrkesmässigt i allmänt vatten i havet. Havs- och vattenmyndigheten har uppgett att reglerna således innebär att en yrkesfiskare kan sälja upp till 30 kilo av sin fångst direkt till en slutkonsument för privat konsumtion.

¹⁵ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: En vision för jordbruk och livsmedel – En attraktiv jordbruks- och livsmedelsindustri för kommande generationer (COM(2025) 75).

¹⁶ Närmare bestämmelser om fiskelicenser och personliga fiskelicenser finns i 29 a–32 §§ fiskelagen.

¹⁷ Mot bakgrund av såväl behovet av en förbättrad kontroll av upptaget av fisk som konsumenternas behov av säkrare information om fångsten och dess ursprung har EU infört krav på spårbarhet för fiskeri- och vattenbruksprodukter. Bestämmelser om detta finns bl.a. i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2842 av den 22 november 2023 om ändring av rådets förordning (EG) nr 1224/2009, och om ändring av rådets förordningar (EG) nr 1967/2006 och (EG) nr 1005/2008 och Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2016/1139, (EU) 2017/2403 och (EU) 2019/473 vad gäller fiskerikontroll samt i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2017:14) om spårbarhet för vissa fiskeri- och vattenbruksprodukter.

Ett snarlikt motionsyrkande om direktförsäljning av fisk och skaldjur vid kaj behandlades av riksdagen under förra riksmötet. På förslag av miljö- och jordbruksutskottet avslogs yrkandet med följande motivering (bet. 2023/24:MJU10):

När det gäller frågan om direktförsäljning av fisk och skaldjur vid kaj konstaterar utskottet att det fiskerirättsliga regelverket redan ger goda möjligheter till sådan verksamhet, under förutsättning att försäljningen sker på det sätt och i den omfattning som beskrivits ovan. Mot den bakgrunden ser utskottet inte behov av att vidta några ytterligare åtgärder med anledning av det som efterfrågas i motion [...].

Fiskelicenser och generationsväxling

Av rådets förordning (EG) nr 1224/2009 om införande av ett kontrollsystem i gemenskapen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs (kontrollförordningen) framgår dels att en fiskelicens är ett dokument som ger innehavaren rätt att i enlighet med nationella bestämmelser använda en viss fiskekapacitet, dvs. ett visst fartyg, för att yrkesmässigt nyttja levande akvatiska resurser (artikel 4.9), dels att unionens fiskefartyg får användas för yrkesmässigt nyttjande av levande akvatiska resurser endast om de har en giltig fiskelicens (artikel 6).

Närmare bestämmelser om fiskelicens och personlig fiskelicens finns i 29 a–32 §§ fiskelagen. Av 29 b och 30 §§ följer att fiskelicens får beviljas en fysisk eller juridisk person om vissa villkor är uppfyllda, bl.a. att fisket bedrivs i näringsverksamhet och har anknytning till svensk fiskerinäring. Av bestämmelsen framgår vidare att en licens får begränsas till att avse ett visst fiske, dvs. en viss fiskart och/eller ett visst fiskeområde, och beviljas för en viss tid. Frågan om ett fiske bedrivs i näringsverksamhet ska avgöras med utgångspunkt i 13 kap. 1 § inkomstskattelagen (1999:1229). Det ska således röra sig om förvärvsverksamhet som bedrivs yrkesmässigt och självständigt. Genom fiske med stöd av licens är företagaren underställd flera skyldigheter, bl.a. att rapportera sin fångst.

Ansökan om en ny fiskelicens prövas av Havs- och vattenmyndigheten.¹⁸ Vid prövningen gör myndigheten en bedömning av tillgången på de arter som sökanden vill fiska efter samt en långsiktig bedömning av den allmänna tillgången på fiskarter som är lämpliga för yrkesmässigt fiske. Bedömningen gäller därför inte alltid bara för de arter som har angetts i ansökan. Havs- och vattenmyndigheten använder informationen från Ices och Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) för att få vetenskapliga biologiska bedömningar av tillgången på fisk. Havs- och vattenmyndigheten prövar även ansökningar om förlängning eller ändring av en redan gällande fiskelicens. Vidare prövar myndigheten ansökningar om byte av fiskelicensinnehavare inom fiskeföretaget. Ett byte av licensinnehavare får medges bl.a. om den nya

¹⁸ Se 2 kap. 19 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen samt 2 kap. Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2014:19) om licens och tillstånd för yrkesmässigt fiske i havet, senast ändrade genom HVMFS 2023:8.

licensinnehavaren har anknytning till den innevarande licensinnehavaren genom närliggande släktskap, såsom vid ett generationsskifte inom en familj.

För viss fiskeverksamhet krävs det, förutom fiskelicens, även fisketillstånd. Om Havs- och vattenmyndigheten beviljar en ansökan om byte av licensinnehavare innebär detta enligt myndigheten att ett fisketillstånd för visst fiske förs över till den nya licensinnehavaren. Detta gäller dock inte fisketillstånd för ål (jfr 2 kap. 20 § HVFMS 2014:19).

En åtgärdsplan i Havs- och vattenmyndighetens och Jordbruksverkets handlingsplan för yrkesfisket som beskrivits ovan handlar om nyrekrytering av yngre personer till yrkesfisket. Myndigheterna framhåller att tillgången på fisk ska beaktas första gången frågan om licens prövas. En nyetablering kan därför endast beviljas om tillgången på fisk tillåter det samt om fisket ska ske i näringsverksamhet. Därför behöver det utredas om det finns möjligheter att göra tillägg i fiskelagen så att yngre personer enklare kan beviljas licens. Myndigheterna framhåller vidare att den samlade översikt som SLU årligen ger ut över statusen av fisk- och skaldjurbestånd i svenska vatten, den s.k. resurs- och miljööversikten, behöver innehålla mer information om arter där dataunderlaget är bristfälligt. Ett bättre underlag skulle enligt myndigheterna innebära att försiktighetsansatsen inte behöver tillämpas i lika stor utsträckning vid bedömningen av om en nyetablering av licens kan beviljas. Vidare anför myndigheterna att yrkesfisket behöver göras mer attraktivt och tillgängligt för yngre personer genom exempelvis utbildnings- och informationssatsningar.

Riksdagens tillkännagivande om att vidta regellättnader vid licensgivning för småskaligt fiske och fiskförädling

I november 2021 riktade riksdagen, på miljö- och jordbruksutskottets förslag, ett tillkännagivande till regeringen om att vidta regellättnader vid licensgivning för småskaligt fiske och fiskförädling, bl.a. för att underlätta nyrekrytering och generationsväxling (bet. 2021/22:MJU6, rskr. 2021/22:60–61).

I skrivelse 2024/25:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2024 anför regeringen bl.a. följande med anledning av tillkännagivandet:

Regeringen beslutade [...] i Havs- och vattenmyndighetens regleringsbrev för 2022 att myndigheten ska redovisa arbetet för att säkerställa att den fiskeriberoende fångststatistiken från sjöar och kustområden håller en hög kvalitet samt redovisa pågående insatser och resultatet av insatser som har gjorts för att förbättra och förenkla datainsamlingen och beståndsuppskattningarna på detta område. Åtterrapportering gjordes i myndighetens årsredovisning för 2022. Den 22 december 2022 gav regeringen även Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att efter dialog med berörda myndigheter utreda hur beståndsuppskattningar utifrån fiskeriberoende och fiskerioberoende data tillsammans med dispens- och licensprövningar kan utvecklas för att, där beståndssituationen tillåter, möjliggöra nyetableringar av ett konkurrenskraftigt småskaligt fiske i våra insjöar och längs våra kuster. Undantag från behovet av yrkesfiskarlicens

för småskaligt fiske för egen livsmedelsverksamhet bör också övervägas. Beståndsuppskattningarna ska även kunna bidra till miljöövervakning. Uppdraget redovisades den 30 december 2023 i rapporten Uppdrag om att utreda licensprövningar och beståndsuppskattningar för att möjliggöra nyetablering av småskaligt fiske. Av rapporten framgår att bedömningen av tillgång på fisk är avgörande för licensgivning. Som underlag till rapporten utvärderade Sveriges lantbruksuniversitet beståndsuppskattningar i de stora sjöarna baserad på datainsamling från yrkesfisket och fritidsfisket. I den nämnda rapporten konstateras även att Havs- och vattenmyndigheten har fortsatt att utveckla och förbättra datainsamlingen avseende kustfiskbestånden. Samtidigt förväntas ändringar som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2842 av den 22 november 2023 om ändring av rådets förordning (EG) nr 1224/2009, och om ändring av rådets förordningar (EG) nr 1967/2006 och (EG) nr 1005/2008 och Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2016/1139, (EU) 2017/2403 och (EU) 2019/473 vad gäller fiskerikontroll samt förslag från Fiske- och vattenbruksutredningen (N 2022:06) leda till förbättrad fångststatistik. Punkten är inte slutbehandlad.

Fördelning av fiskemöjligheter och överlåtbara fiskerättigheter

Den totala tillåtna fångstmängd (TAC) som årligen beslutas av rådet fördelas till medlemsstaterna i form av fiskekvoter. Medlemsstaterna ansvarar därefter för att reglera hur de fiskekvoter som medlemsstaten tilldelats nyttjas. Av artikel 17 i grundförordningen följer att medlemsstaterna vid fördelning av fiskemöjligheter ska tillämpa transparenta och objektiva kriterier, inbegripet miljömässiga, sociala och ekonomiska kriterier. De kriterier som används får bl.a. inbegripa fiskets påverkan på miljön, tidigare efterlevnad av bestämmelser, bidraget till den lokala ekonomin och historiska fångstnivåer. Inom ramen för de fiskemöjligheter som medlemsstaterna tilldelats ska de sträva efter att ge incitament till fiskefartyg som använder selektiva fiskeredskap eller miljövänligare fiskemetoder såsom minskad energikonsumtion eller minskade skador på livsmiljöer. Vidare får medlemsstaterna enligt artikel 21 införa system med överlåtbara fiskerättigheter.

Havs- och vattenmyndigheten har regeringens uppdrag att meddela föreskrifter för fiskets bedrivande som avser fördelning av fiskemöjligheter enligt grundförordningen (2 kap. 7 § förordningen om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen). Myndigheten får också meddela föreskrifter om hur sådana fiskemöjligheter får överlåtas under året.

I Sverige får den som inte har något fisketillstånd fiska inom en s.k. kustkvot som endast kräver fiskelicens. Utgångspunkten för kustkvoterna (dvs. den del av den nationella kvoten som inte fördelas individuellt) är att de ska vara tillräckligt stora för att kollektiva fiskestopp ska undvikas, och kustkvoterna prioriteras alltid vid fördelningen av kvoterna. Mängden fisk som får fångas är i huvudsak oreglerad eller styrs av ransoner som anger en högsta fångstmängd per art och bestämd tidsperiod. Kustkvoten syftar till att gynna kustfisket med mindre fartyg och småskalig redskapsanvändning. Det småskaliga kustfisket fiskar på denna gemensamma kvot som inte är fördelad på fartygsnivå. Därutöver har det vidtagits särskilda åtgärder genom extra

tilldelning, s.k. regionalkvot, för att gynna fiskeföretag i Östersjön som bedriver ett regionalt baserat fiske.

För att inte alla fiskare med fiskelicens ska tävla om fiskeresursen i tid och rum samt för att styra fisket mot fiskeripolitikens mål fördelas fiskemöjligheter i övrigt med olika slags fisketillstånd. Detta ger möjlighet att fördela fiskemöjligheter mellan fiskelicensinnehavare och att styra användningen av redskap och fiske på olika arter och bestånd. Det innebär också att möjligheterna att byta fiskeinriktning begränsas och att risken för att på så sätt flytta över en eventuell överetablering från ett fiskeri till ett annat minskar. Tillstånden indelas i huvudsak i

- fiskerättigheter för det pelagiska fisket (dvs. fiske efter arter som lever i den fria vattenmassan)
- fiskemöjligheter för det demersala fisket (dvs. fiske efter bottenlevande arter)
- fisketillstånd för bl.a. fiske med torskfångande redskap i olika havsområden och fiske efter havskräfta med bur, nordhavsräka och ål.¹⁹

Fiskerättigheter för det pelagiska fisket är giltiga i tio år och permanent överlåtbara enligt lagen (2009:866) om överlåtbara fiskerättigheter och förordningen (2009:867) om överlåtbara fiskerättigheter. Detta system, som infördes 2009, omfattar större pelagiska fiskefartyg för fiske efter framför allt sill och strömming, skarpsill, makrill och tobis. Fiskemöjligheter för det demersala fisket är giltiga i ett år och får överlåtas helt eller delvis under det år då fiskemöjligheten får användas.²⁰ Systemet infördes 2017 för att underlätta för fisket att efterleva landningsskyldigheten och ersatte det tidigare systemet med fångstbegränsningar på vecko-, månads- eller årsbasis där möjligheten att överföra fiskemöjligheter saknades.

Den 4 maj 2023 gav regeringen Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att föreslå ett system med överlåtbara fiskerättigheter i fisket efter bottenlevande arter. Enligt uppdraget skulle myndigheten föreslå ett system med överlåtbara fiskerättigheter som kan bidra till en anpassning av fiskekapaciteten till tillgängliga fiskemöjligheter, bättre förutsägbarhet och lönsamhet för företagen samt bättre förutsättningar för investeringar i modern och mer miljövänlig teknik. Samtidigt ska systemet möjliggöra att särskild hänsyn tas till småskaligt kustnära fiske och regional spridning samt möjligheter att bibehålla och stärka fiskerinäringens värdekedjor regionalt och lokalt.

Uppdraget redovisades till Regeringskansliet den 2 april 2024 (dnr 01738-2023). I rapporten redovisar Havs- och vattenmyndigheten förslag till utformning av ett system med överlåtbara demersala fiskerättigheter, inklusive förslag till nödvändiga författningsändringar för att kunna införa ett sådant system. Det föreslagna systemet innebär bl.a. följande:

- Fiskerättigheterna ska omfattas av en tioårig giltighetstid.

¹⁹ 6–9 kap. HVMFS 2014:19.

²⁰ 10 kap. HVMFS 2014:19

- De fisketillstånd som ska ingå i systemet är tillstånd för havskräfta med bur, tillstånd för passiva torskfångande redskap samt tillstånd för demersal trål. De som har fisketillstånd för passiva torskfångande redskap och för havskräfta med bur ska inte kunna överlåta fiskerättigheter till tillståndshavare för demersala trålredskap, men överlåtelser i motsatt riktning ska vara möjliga.
- Systemet ska innefatta ett högsta tillåtna innehav av fiskemöjligheter och fiskerättigheter (koncentrationsnivåer) för vissa arter och kvotområden.
- I den mån tillgången på fisk tillåter det ska Havs- och vattenmyndigheten kunna omfördela andelar för att använda till etablering av nya fiskare inom systemet. Det ska även vara möjligt för någon som sedan tidigare inte har fiskerättigheter att skaffa sådana och därigenom etablera sig. Detta ställer krav på fiskelicens.
- Alla överlåtelser av fiskerättigheter och fiskemöjligheter ska godkännas av Havs- och vattenmyndigheten och myndigheten ska bl.a. ha möjlighet att neka överlåtelser som bedöms försvåra efterlevnaden av landnings- skyldigheten.

Havs- och vattenmyndighetens förslag bereds inom Regeringskansliet.

Riksdagens tillkännagivande i fråga om beslut om och tilldelning av fiskekvoter

På förslag av miljö- och jordbruksutskottet beslutade riksdagen i november 2021 att rikta ett tillkännagivande till regeringen om att småskaligt fiske och fiske för direkt användning som livsmedel ska värnas vid beslut om och tilldelning av fiskekvoter (bet. 2021/22: MJU6, rskr. 2021/22:60–61). I betänkandet uttalade utskottet bl.a. följande:

Det finns även en stor enighet i riksdagen i fråga om att det småskaliga fisket och att fiske för direkt användning som livsmedel och vars landningar sorteras ska värnas. Utskottet bedömer att den nuvarande kvottilldelningen i alldeles för låg grad tar i beaktande detta fiske som bedrivs av en redan utsatt yrkeskår. Regeringen bör därför vidta åtgärder för att det småskaliga fisket, fisket som går direkt till livsmedel och tillhörande förädling och beredningsindustri inte drabbas oproportionerligt negativt vid t.ex. kraftiga kvotsänkningar.

I skrivelse 2024/25:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2024 bedömer regeringen att tillkännagivandet inte är slutbehandlat. Regeringen beskriver dels Havs- och vattenmyndighetens pågående tidsbegränsade vetenskapliga projekt som motsvarar en utflyttning av trålgränsen för fartyg som fiskar efter pelagiska arter i Östersjön, dels att Havs- och vattenmyndighetens förslag till system med överlåtbara fiskerättigheter i demersalt fiske bereds i Regeringskansliet. Vidare anför regeringen bl.a. följande:

Havs- och vattenmyndigheten har i sitt regleringsbrev sedan tidigare mål om hållbart nyttjande och hållbar förvaltning med uppgift att särskilt belysa utvecklingen av det småskaliga kustnära fisket. Myndigheten redovisar bl.a. hur det småskaliga fisket prioriteras vid den nationella fördelningen av fiskemöjligheter t.ex. avseende torsk och strömming.

Överlåtbara ålfisketillstånd

Som redovisats tidigare i detta betänkande råder det sedan 2007 ett generellt förbud för ålfiske i Sverige, såväl i havet som i större delen av de svenska sötvattensområdena. Det är dock möjligt att som yrkesfiskare få undantag från ålfiskeförbudet genom att ansöka hos Havs- och vattenmyndigheten om fisketillstånd för att fiska ål.²¹ Tillstånden ges för ett år i sänder och kan enbart förnyas om föregående års tillstånd har nyttjats. Tillståndsgivningen är restriktiv på så sätt att man endast kan få tillstånd att fiska ål om man tidigare har haft ett sådant tillstånd och det är inte möjligt att söka tillstånd för nyetablering av ålfiske. Tillstånd beviljas inte nya innehavare vid generationsväxlingar eller när tillståndsinnehavare av någon annan anledning upphör med sitt ålfiske.

I regleringsbrevet för 2024 fick Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att revidera den svenska ålförvaltningsplanen och utreda förutsättningarna att tillåta generationsväxling inom ålfisket genom att möjliggöra överlåtelse av ålfisketillstånd. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet med kopia till Klimat- och näringslivsdepartementet) senast den 1 oktober 2025 (se regeringens beslut den 6 mars 2025 om ändring av myndighetens regleringsbrev för 2025).

I Formas rapport Ålen och det gemensamma ansvaret för en hotad fisk, som beskrivits tidigare i betänkandet, förordar den vetenskapliga panelen att Sverige inte beviljar nya ålfisketillstånd och inte heller gör det möjligt att överföra tillstånd till nya licensinnehavare. I sötvattenssystem där det genomförs åtgärder för att öka ålarnas möjlighet till vandring förbi hinder anser panelen att fisketillstånden bör avslutas i förtid.

Enligt Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) kommer slutsatserna från Formas internationella utvärdering att utgöra ett viktigt underlag i Havs- och vattenmyndighetens uppdrag att revidera den svenska ålförvaltningsplanen.

Utskottets ställningstagande

Övergripande åtgärder för att värna svensk fiskerinäring och genomförandet av EU-lagstiftning

I den svenska livsmedelsstrategin understryks behovet av att öka den svenska livsmedelsproduktionen, och strategin lyfter i det sammanhanget fram marina livsmedel och möjligheterna att utveckla och förbättra de blå näringarnas konkurrenskraft och innovationsförmåga. Utskottet delar denna bild och det är därför mycket positivt att ett av målområdena i Havs- och vattenmyndighetens och Jordbruksverkets gemensamma strategi fokuserar på just konkurrenskraft, lönsamhet och sociala värden inom de blå näringarna. I strategin pekas ökad

²¹ 3 kap. 1 § Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön och bilaga 10 i föreskriften.

samverkan mellan myndigheter och andra berörda liksom en ökad konkurrenskraft och lönsamhet inom fiskerinäringen ut som två delmål som ska bidra till den övergripande målsuppfyllelsen. Utskottet välkomnar dessa målsättningar samt de många förslag på åtgärder som beskrivs i handlingsplanen för utveckling av svenskt yrkesfiske och som sammantaget bedöms bidra till att huvudmålet i strategin nås. Utöver detta noterar utskottet att Havs- och vattenmyndigheten ska redovisa resultaten av de insatser som har gjorts för att genomföra regelverket för den gemensamma fiskeripolitiken och resultaten av det nationella genomförandet. Redovisningen ska även omfatta hur myndigheten beaktat fiskerinäringens och vattenbrukets förutsättningar och vilka effekter myndighetens arbete och förvaltningsbeslut har haft för fiskerinäringens utveckling och långsiktiga konkurrenskraft. Redovisningen ska särskilt belysa det småskaliga kustnära fisket och arbetets bidrag till riksdagens beslutade mål för livsmedelsstrategin. Utskottet vill i detta sammanhang även framhålla att kommissionen nyligen presenterat en vision med en tillhörande arbetsplan med planerade åtgärder för att hela livsmedelskedjan, inklusive fisket och vattenbruket, ska vara konkurrenskraftig, hållbar och resilient. Dessa pågående och aviserade insatser kan enligt utskottets bedömning bidra till att förbättra förutsättningarna för den svenska fiskerinäringen. Utskottet vill dock betona att åtgärderna inte får medföra en orimlig administrativ börda för näringen. Utskottet kommer att följa arbetet med stort intresse. Med hänvisning till det som nu anförts föreslår utskottet att motionerna 2024/25:597 (C), 2024/25:1025 (C), 2024/25:1369 (SD) yrkande 12, 2024/25:2050 (M) yrkandena 1 och 2 och 2024/25:3108 (S) yrkande 51 lämnas utan åtgärd.

Frågan om direktförsäljning av fisk och skaldjur vid kaj har prövats av utskottet tidigare under valperioden. Utskottet vidhåller sina uttalanden och föreslår att motion 2024/25:1828 (M) yrkande 1 avslås.

Fiskelicenser och generationsväxling

För att den svenska fiskerinäringen ska kunna fortleva och utvecklas är det enligt utskottet viktigt att det finns goda förutsättningar för generationsväxling och nyrekrytering. Utskottet noterar att regeringen bereder ett tillkännagivande från riksdagen som handlar om regellättnader vid licensgivning för småskaligt fiske och fiskförädling i syfte att bl.a. underlätta generationsväxling och nyrekrytering. Utskottet följer det pågående arbetet med stort intresse. Frågan om nyrekrytering behandlas även i Havs- och vattenmyndighetens och Jordbruksverkets handlingsplan för yrkesfisket, och utskottet välkomnar myndigheternas förslag om att utreda hur yngre personer enklare ska kunna beviljas licens. Med hänvisning till det som nu anförts föreslår utskottet att motion 2024/25:1369 (SD) yrkande 24 lämnas utan åtgärd.

Utskottet konstaterar vidare att det redan är möjligt att överlåta en fiskelicens, t.ex. vid generationsskifte inom fiskeföretaget, om de förutsättningar som anges i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter är uppfyllda.

Det förhållandet att ett gällande fisketillstånd, med undantag för ålfiske-tillstånd, numera automatiskt förs över till den nya licensinnehavaren vid en licensöverlåtelse är enligt utskottet en förenklingsåtgärd i rätt riktning. Med hänvisning till det som nu anförts anser utskottet att det som efterfrågas i motion 2024/25:1369 (SD) yrkande 27 i huvudsak är tillgodosett. Yrkandet bör därför avslås.

Fördelning av fiskemöjligheter och överlåtbara fiskerättigheter

En fiskeflotta som är i balans med fiskeresursen är av avgörande betydelse för att fisket ska kunna bedrivas såväl miljömässigt som konkurrensmässigt hållbart. Resursfördelningssystemen är centrala för att åstadkomma en sådan balans. Den gemensamma fiskeripolitiken fastställer att medlemsstaterna ska tillämpa miljömässiga, sociala och ekonomiska kriterier vid fördelningen av fiskemöjligheterna. I Sverige är det Havs- och vattenmyndigheten som har bemyndigande att meddela föreskrifter om fördelning av fiskemöjligheter.

Riksdagen har tidigare riktat ett tillkännagivande till regeringen om att småskaligt fiske och fiske för direkt användning som livsmedel ska värnas vid beslut om fiskekvoter och utskottet noterar att tillkännagivandet fortfarande är under beredning. När det gäller ett flerårigt system för överlåtbara fiskerättigheter i det demersala fisket konstaterar utskottet att Havs- och vattenmyndigheten har utrett frågan och föreslagit att ett sådant system ska införas. Förslaget bereds inom Regeringskansliet. Mot bakgrund av det arbete med resursfördelningssystemen som nu pågår är utskottet för närvarande inte berett att föreslå några åtgärder med anledning av det som anförts i motionerna 2024/25:1369 (SD) yrkandena 11, 13, 14 och 28, 2024/25:1928 (V) yrkandena 1 och 2, 2024/25:2803 (M) och 2024/25:3037 (MP) yrkande 80. Därmed föreslår utskottet att motionsyrkandena avslås.

Överlåtbara ålfisketillstånd

Som utskottet konstaterat tidigare i betänkandet befinner sig beståndet av europeisk ål på en kritiskt låg nivå. En restriktiv tillståndsgivning kan enligt utskottet vara en av flera åtgärder som behövs för att värna beståndet och låta det återhämta sig. Utskottet kan konstatera att Havs- och vattenmyndigheten för närvarande genomför ett regeringsuppdrag som handlar om huruvida ålfisketillstånd bör kunna överlåtas för att möjliggöra generationsväxlingar inom ålfisket. Utskottet noterar samtidigt att det i Formas rapport Ålen och det gemensamma ansvaret för en hotad fisk förordas att Sverige varken bör bevilja nya ålfisketillstånd eller göra det möjligt att överföra sådana tillstånd till nya innehavare. För att inte föregripa resultatet av det arbete som pågår i frågan föreslår utskottet att motionerna 2024/25:408 (SD) yrkande 1, 2024/25:1369 (SD) yrkande 47 och 2024/25:1676 (M) yrkande 1 lämnas utan åtgärd.

Kontroll och sanktioner

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ökad och effektiviserad fiskerikontroll, bl.a. genom kamerabevakning ombord på fiskefartygen och ett system med fisketillsynspersoner, och om höjda sanktionsavgifter.

Jämför reservation 30 (S), 31 (SD), 32 (MP) och 33 (V).

Motionerna

Fiskerikontroll

I kommittémotion 2024/25:3109 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 59 lämnas förslag om att införa kamerabevakning på fiskefartygen i kombination med fler fysiska besök av kontrollmyndigheten.

I kommittémotion 2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) anför motionärerna att regeringen har en skyldighet att informera EU-kommissionen om eventuella överträdelser av regelverket så att det kan vidtas åtgärder för att säkerställa efterlevnad av det gemensamma regelverket. Motionärerna föreslår därför att kontrollen av högriskländer ökar för att säkerställa efterlevnaden av EU:s fiskeregulverk (yrkande 31) och att de fysiska kontrollerna av importörer intensifieras (yrkande 32). Vidare anför motionärerna att det behövs en översyn av hur fiskerikontrollen kan effektiviseras ytterligare (yrkande 33). Motionärerna anför dessutom att registreringen av upptagna kvoter behöver underlättas, och genom att införa kamerabevakning skulle det bli möjligt att på ett mer exakt sätt inkludera den utkastade fisken vid beräkningen av mängden upptagen fisk (yrkande 10).

I partimotion 2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) framhåller motionärerna att korrekta fångstrapporter är grundläggande för ett samlat kunskapsunderlag och bör ingå i ett sådant (yrkande 78). Vidare anför motionärerna att Sverige skyndsamt måste komma till rätta med bristfälliga och felaktiga inrapporteringar. Fiskerikontrollen behöver därför utökas i stor skala för att säkerställa kraven på efterlevnad och regeringen bör avsätta tillräcklig finansiering för dessa ändamål (yrkande 79). Motionen handlar vidare om problemen med efterlevnaden av utkastförbudet. Motionärerna efterfrågar därför åtgärder för att skärpa efterlevnaden och föreslår att det ska införas krav på fullt dokumenterat fiske med kameror (yrkande 81).

Enligt motion 2024/25:2979 Markus Wiechel och Victoria Tiblom (båda SD) yrkande 8 måste kontrollen av importerad odlad fisk ses över.

I motion 2024/25:905 av Magnus Manhammar (S) anför motionären att Kustbevakningens arbete med fiskerikontroll behöver kompletteras. Han föreslår därför att det ska införas ett system med fisketillsynspersoner längs den svenska kusten.

Sanktionsavgifter

I kommittémotion 2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkande 11 föreslås att sanktionsavgifterna för överträdelse av regelverk som gäller fiske ska höjas så att de blir ekonomiskt kännbara för de fartyg som bryter mot reglerna.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Den viktigaste rättsliga ramen för EU:s system för fiskerikontroll fastställs i en övergripande kontrollförordning²² och en genomförandeförordning²³. Förordningarna tillämpas på all verksamhet som omfattas av den gemensamma fiskeripolitiken och omfattar regler för kontroll av all fisk som fångas, landas, transporteras och säljs inom EU. Övervakningen utförs av nationella myndigheter med stöd av och i samarbete med EU-kommissionen och Europeiska fiskerikontrollbyrån.

År 2018 offentliggjorde kommissionen ett förslag om att se över kontrollsystemet för att förenkla det, göra det effektivare och mer ändamålsenligt samt säkerställa full överensstämmelse med den reformerade gemensamma fiskeripolitiken (COM(2018) 368 final). Efter förhandlingar nådde medlagstiftarna Europaparlamentet och rådet en slutlig överenskommelse i maj 2023, och under hösten 2023 antog Europaparlamentet och rådet en ändringsförordning som uppdaterar omkring 70 procent av de befintliga reglerna för kontroll av fisket²⁴. Förordningen trädde i kraft den 9 januari 2024, men majoriteten av bestämmelserna i den ska dock börja tillämpas först under 2026 och 2028 (artikel 7). Ändringsförordningen innebär bl.a. följande:

- Alla fiskefartyg kommer att spåras med hjälp av kontrollsystem för fartyg och vara skyldiga att registrera sina fångster på elektronisk väg för att säkerställa att den gemensamma fiskeripolitiken följs (för vissa mindre fartyg för småskaligt kustfiske kommer dessa regler att gälla fr.o.m. 2029).
- Större fartyg ska utrustas med elektroniska fjärrövervakningsverktyg i form av kameror och sensorer för att säkerställa att oönskade fångster förs i land och inte kastas över bord i strid med landningsskyldigheten.
- Det ska göras en översyn av sanktionssystemet som innebär att en omfattande förteckning över allvarliga överträdelser av reglerna i den gemensamma fiskeripolitiken fastställs på EU-nivå. Medlemsländerna måste se till att effektiva, proportionella och avskräckande administrativa

²² Rådets förordning (EG) nr 1224/2009 av den 20 november 2009 om införande av ett kontrollsystem i gemenskapen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs m.m.

²³ Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 404/2011 av den 8 april 2011 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1224/2009 om införande av ett kontrollsystem i gemenskapen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs.

²⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2842 av den 22 november 2023 om ändring av rådets förordning (EG) nr 1224/2009, och om ändring av rådets förordningar (EG) nr 1967/2006 och (EG) nr 1005/2008 och Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2016/1139, (EU) 2017/2403 och (EU) 2019/473 vad gäller fiskerikontroll.

sanktioner utdöms vid sådana överträdelser. Dessutom, eller som ett alternativ, kan straffrättsliga påföljder användas.

Regeringen anförde i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 23) att arbetet med att modernisera och förenkla reglerna för kontroll av fiskeverksamheten och för att säkerställa efterlevnaden av den gemensamma fiskeripolitiken kommer att fortsätta och förstärkas i och med ikraftträdandet av det reviderade regelverket för EU:s fiskerikontroll.

Havs- och vattenmyndigheten har ett övergripande ansvar för att kontrollera den fisk som fångas, landas, importeras, exporteras, transporteras och säljs i Sverige. Under 2016 genomgick fiskerikontrollen en förändring som innebär att verksamheten nu bedrivs utifrån ett riskbaserat arbetssätt. Det betyder att fokus läggs på de delar av fisket där kontrollmyndigheten bedömer att risken för överträdelser är störst. Kustbevakningen är den svenska myndighet som har huvudansvaret för fiskerikontroll av yrkesfisket till sjöss. Kustbevakningens fiskerikontroll av yrkesfisket planeras och styrs utifrån en nationell tillsynsplan som årligen tas fram i samarbete med Havs- och vattenmyndigheten. Myndigheterna har ett nära samarbete som styrs utifrån en överenskommelse om samverkan. Utöver kontroll av yrkesfisket omfattar Kustbevakningens verksamhet även regelbunden övervakning och tillsyn av fritidsfisket längs hela den svenska kusten samt i Väner och Mälaren. Här fokuserar myndigheten på att bl.a. kontrollera rätten till fiske, redskap, fångst och fredningsområden. Alla kustbevakare har kunskap i att kontrollera fritidsfiske och det kustnära småskaliga yrkesfisket, medan kustbevakare med mer specialistkunskap utför kontroll av det mer avancerade storskaliga yrkesfisket.

Den 30 juni 2022 beslutade den dåvarande regeringen att utse en särskild utredare som bl.a. ska se över regelverket på fiskeområdet och analysera vilka kompletterande bestämmelser som behövs i fiskelagstiftningen med anledning av de nya unionsbestämmelserna om fiskerikontroll (Fiske- och vattenbruksutredningen, dir. 2022:92). Vidare ska utredaren föreslå eventuella ändringar av mandat och ansvarsfördelning mellan de myndigheter som berörs av fiskerikontrollen, med utgångspunkt i myndigheternas uppdragsredovisningar. Den ursprungliga utredningstiden har förlängts och uppdraget ska redovisas senast den 31 juli 2025 (dir. 2025:44).

Havs- och vattenmyndigheten redovisar att den tillsammans med Kustbevakningen genomförde vissa riktade insatser, s.k. pådrag, under 2024. Eftersom det pelagiska fisket i Östersjön brukar vara som mest intensivt under första kvartalet varje år genomför myndigheterna årligen ett pådrag riktat mot regelefterlevnaden i detta fiskeri. Vidare genomförde myndigheterna ett gemensamt pådrag under april–juni 2024 med syftet att kontrollera efterlevnaden av framför allt landningsskyldigheten i räkfisket.

Enligt regleringsbrevet för 2025 ska Kustbevakningen samlat redovisa de åtgärder som myndigheten vidtagit för att förbättra den svenska fiskerikontrollen. Myndigheten ska även redovisa antal fiskerikontroller riktade mot

yrkes- respektive fritidsfisket i Östersjön respektive Västerhavet. För yrkesfisket ska kontrollerna redovisas per fiskeri.

Enligt 34 § fiskelagen och 5 kap. 2 § förordningen om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen är det länsstyrelserna som förordnar fisketillsynsmän. Närmare bestämmelser om hur länsstyrelserna ska utse personer som utövar fisketillsyn finns i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2018:1) om fisketillsynsförordnanden. Av föreskrifterna följer bl.a. att den som vill bli förordnad att utöva fisketillsyn ska skicka en skriftlig ansökan till länsstyrelsen i det län där han eller hon är folkbokförd (3 §) och att länsstyrelsen endast får utfärda ett förordnande om länsstyrelsen bedömer att det finns ett behov av tillsyn (5 § andra stycket).

Bestämmelser om straff och sanktionsavgifter för överträdelse av fiskelagstiftningen finns i både fiskelagen och lagen (1994:1709) om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken, förkortad GFP-lagen. Fiskelagen reglerar rätten till fiske och fiskets bedrivande inom Sveriges sjöterritorium och inom Sveriges ekonomiska zon. I de fall som anges särskilt gäller lagen även svenskt havsfiske utanför den ekonomiska zonen. GFP-lagen innehåller de bestämmelser som behövs för att EU:s gemensamma fiskeripolitik ska kunna genomföras i Sverige.

När det gäller Fiske- och vattenbruksutredningen har Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) uppgett att den del av kommittédirektiven som handlar om att se över regelverket på fiskeområdet inte tar sikte på straffskärpningar utan på att bestämmelserna om straff och sanktioner i fiskelagen och GFP-lagen behöver sammanföras. När de sammanförda bestämmelserna tas fram ska utredningen beakta dels vissa problem som Havs- och vattenmyndigheten har påtalat (skillnader i nuvarande bestämmelser när det gäller vilken grad av oaksamhet som krävs för att en gärning ska vara straffbar och otydlighet i fråga om vad som är straffbart), dels rekommendationerna om lagstiftningsteknik och lagförslagen i utredningsbetänkandet Att kriminalisera överträdelser av EU-förordningar (SOU 2020:13). I den del av uppdraget som avser att anpassa nationell rätt till EU:s bestämmelser om fiskerikontroll ska utredaren analysera vilka kompletterande bestämmelser som behövs med anledning av de nya unionsbestämmelserna om fiskerikontroll. De nya unionsbestämmelserna inkluderar bestämmelser om sanktioner, och i den delen av uppdraget blir det enligt departementet alltså aktuellt att se över behovet av att ändra nuvarande bestämmelser om straff och sanktionsavgifter vid överträdelser av bestämmelser i den gemensamma fiskeripolitiken. Detta kan komma att innebära skärpta straffrättsliga påföljder och sanktionsavgifter.

I Formas rapport Älen och det gemensamma ansvaret för en hotad fisk anför den vetenskapliga panelen att Sverige har ett utvecklat system för att försäkra att fiske sker enligt gällande förordningar. Fördelningen av roller och mandat mellan de myndigheter som delar på fiskerikontrollen och kontrollen av lagstiftningen till havs är dock mindre klar, och enligt rapporten finns det ett behov av effektivisering och förtydligande. En uppenbar utmaning är det

illegala fisket som kan vara i samma storleksordning som det legala fisket efter ål, och den vetenskapliga panelen anför att det krävs ökade insatser för att stävja det illegala fisket.

Riksdagens tillkännagivande om landningsskyldighetens genomförande och efterlevnad i samtliga medlemsstater

I mars 2022 riktade riksdagen, på förslag av miljö- och jordbruksutskottet, ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen måste verka inom EU för att landningsskyldigheten genomförs och följs i samtliga medlemsstater (bet. 2021/22: MJU17, rskr. 2021/22:189). I tillkännagivandet uttalades bl.a. att det finns allvarliga brister i hur landningsskyldigheten genomförs och följs, inte minst i fråga om avsaknaden av tillförlitlig statistik om utkast. Vidare anfördes att det även finns brister i kontrollen av att landningsskyldigheten följs, vilket innebär att svenska fiskare inte konkurrerar på samma villkor som andra medlemsstater.

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 23) bedömde regeringen att tillkännagivandet var slutbehandlat. Regeringen redogjorde för EU:s reviderade fiskerikontrollförordning och anförde bl.a. följande:

I förordningen ingår bl.a. att REM-system (Remote Electronic Monitoring), dvs. system där fångsten ombord övervakas med kameror och sensorer, kommer att införas på fartyg med en total längd på 18 meter eller mer där en hög risk för olovliga utkast föreligger. I och med att den nya EU-förordningen trätt i kraft kommer samtliga medlemsstater genomföra förändringar av sin fiskerikontroll vilket bl.a. innebär en striktare övervakning av att landningsskyldigheten efterlevs. Ansvaret att kontrollera respektive medlemsstats efterlevnad av regelverket åligger kommissionen. Nationellt har Fiske- och vattenbruksutredningen bl.a. i uppdrag att analysera och föreslå eventuella behov av ändringar i svensk lagstiftning till följd av det reviderade EU-regelverket för fiskerikontroll.

Vid behandlingen av budgetpropositionen för 2025 hade utskottets majoritet inte något att invända mot regeringens bedömning att tillkännagivandet är slutbehandlat (bet. 2024/25: MJU2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att det är av grundläggande betydelse att EU-gemensamma regler följs på ett korrekt och enhetligt sätt av samtliga parter för att regelverket ska få avsedd effekt. Det är en förutsättning för att uppnå målen om en miljömässigt hållbar fiskeriförvaltning men även för att säkerställa jämlika konkurrensvillkor. Utskottet välkomnar därför att Europaparlamentet och rådet har antagit en reviderad fiskerikontrollförordning som syftar till att uppnå effektivare kontroll, förbättrad efterlevnad och verkställighet samt lika villkor för fiskets aktörer. Genom förordningen införs regler som bl.a. innebär att alla fiskefartyg kommer att spåras med hjälp av kontrollsystem och vara skyldiga att registrera sina fångster på elektronisk väg samt att större fartyg ska utrustas med kameror och sensorer för att säkerställa att bifångster förs i land och inte kastas över bord i strid med landnings-

skyldigheten. Vidare ser utskottet positivt på att de insatser som genomförs på nationell nivå och som syftar till att på olika sätt förbättra fiskerikontrollen i stort och landningsskyldighetens efterlevnad i synnerhet. Här kan bl.a. nämnas att Fiske- och vattenbruksutredningen har till uppgift att föreslå eventuella ändringar när det gäller mandaten och ansvarsfördelningen för de myndigheter som berörs av fiskerikontrollen.

När det gäller förslaget om höjda sanktionsavgifter noterar utskottet att det ingår i Fiske- och vattenbruksutredningens pågående uppdrag att se över om det med anledning av de nya unionsbestämmelserna om fiskerikontroll finns behov av att ändra de nuvarande nationella bestämmelserna om straff och sanktionsavgifter för överträdelser av fiskerilagstiftningen. Utskottet har stora förhoppningar på att EU:s nya fiskerikontrollförordning i förening med de insatser som nu görs kommer att förbättra fiskerikontrollen och därmed efterlevnaden av det fiskerirättsliga regelverket. Utskottet vill dock inte föregripa utfallet av det pågående arbetet och föreslår därför att motionerna 2024/25:1369 (SD) yrkandena 10, 31 och 33, 2024/25:1928 (V) yrkande 11, 2024/25:3037 (MP) yrkandena 78, 79 och 81 samt 2024/25:3109 (S) yrkande 59 lämnas utan åtgärd.

När det gäller förslaget om att komplettera Kustbevakningens tillsyn med ett system med fisketillsynspersoner noterar utskottet att länsstyrelsen, om de förutsättningar som beskrivs ovan är uppfyllda, har möjlighet att förordna sådana tillsynspersoner. Utskottet ser därför inte behov av att vidta några åtgärder med anledning av det som efterfrågas i motion 2024/25:905 (S). Därmed avstyrker utskottet yrkandet.

I fråga om kontrollen av importerad fisk noterar utskottet att Havs- och vattenmyndigheten har ett övergripande ansvar för att utifrån ett riskbaserat arbetssätt bl.a. kontrollera den fisk som importeras. Utskottet har förtroende för att myndigheten utför detta uppdrag på ett väl avvägt sätt och föreslår därför att motionerna 2024/25:1369 (SD) yrkande 32 och 2024/25:2979 (SD) yrkande 8 avslås.

Övriga fiskeripolitiska frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om fiskutsättning, fritidsfiske, fisketurism, övergivna och förlorade fiskeredskap, livsmedel från de blå näringarna samt EU:s fiskeavtal med tredjeländer.

Jämför reservation 34 (SD), 35 (SD), 36 (SD), 37 (C), 38 (C) och 39 (V).

Motionerna

Fiskutsättning

I kommittémotion 2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 40 föreslås att regeringen i sitt arbete verkar för en välplanerad och forskningsbaserad strategi för att minimera eventuella negativa effekter av fiskutsättningar. I yrkande 41 poängterar motionärerna att utsättningar av fisk bör ske i bevarandesyfte för att stödja hotade eller återintroducera redan hotade bestånd och att överdrivna utsättningar som kan skada befintliga fiskpopulationer och ekosystem bör undvikas.

Fritidsfiske och fisketurism

Enligt kommittémotion 2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) har Norge och Island infört regler för fisketurism i form av krav på fiskekort och rapportering av fångster. Motionärerna föreslår att det ska utredas om det bör införas motsvarande i Sverige (yrkande 42). Vidare lämnar motionärerna förslag om att gränsen mellan vad som är fritidsfiske respektive yrkesfiske ska utredas samt vilka regler som behöver införas för att säkerställa att fisket bedrivs på ett hållbart sätt (yrkande 43). Motionärerna framhåller också att frivilliga initiativ som intressegrupper och vattenkraftsägare genomför när det gäller fiske- och miljöförbättrande åtgärder kan gynna sportfisket (yrkande 45).

I motion 2024/25:2061 av Ann-Sofie Alm (M) föreslår motionären att det ska utredas om kvotfiske i form av fritidsfiske och sportfiske av den blåfenade tonfisken ska tillåtas längs Bohuskusten.

I motion 2024/25:1033 av Magnus Berntsson (KD) föreslås en översyn av regelverket för undervattensjakt. Motionären anför att undervattensjakt är tillåtet i många delar av världen, inklusive vissa av de nordiska grannländerna, och det svenska regelverket behöver ses över för att möjliggöra en hållbar utveckling av denna aktivitet i även Sverige.

Övergivna och förlorade fiskeredskap

I kommittémotion 2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) framhåller motionärerna behovet av att arbeta för att minska mängden övergivna fiskenät

(yrkande 26) och att fiskare ska ta ett större ansvar för förlorade fiskeredskap. (yrkande 29).

I partimotion 2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 46 föreslås att regeringen ska uppmuntra kommissionen att lägga fram förslag som syftar till att EU har en tydlig strategi för att motverka och samla in spökfiskande redskap som lämnats kvar i haven.

Även kommittémotion 2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 18 handlar om att EU ska ha en tydlig strategi för att motverka och samla in spökfiskande redskap som lämnats kvar i haven.

Livsmedel från de blå näringarna

I kommittémotion 2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 22 föreslås att de blå näringarna ska utgöra en central del i en uppdaterad nationell livsmedelsstrategi.

Även motion 2024/25:1828 av Jennie Wernäng och Marléne Lund Kopparklint (båda M) yrkande 2 handlar om att fisket bör vara en del av livsmedelsstrategin och att egenförsörjningen av sjömat ska öka i Sverige.

I partimotion 2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 43 framhåller motionärerna att regeringen i förhandlingarna om EU:s fiskeripolitik ska säkerställa att det finns tillräckliga regler för att all fisk från Östersjön ska vara säker för alla människor att äta.

EU:s fiskeavtal med tredjeländer

I kommittémotion 2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkande 12 föreslås att Sverige ska verka för att EU, i stället för fiskepartnerskapsavtal med tredjeländer, ska ge stöd till lokalt hållbart fiske i dessa länder.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Fiskutsättning

Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket har tillsammans tagit fram en strategi för yrkesfisket, vattenbruket, fritidsfisket och fisketurismen samt tre sektorsspecifika handlingsplaner. Strategin är uppdelad i tre målområden och för varje målområde finns ett huvudmål och fem delmål. De åtgärder som krävs för att nå strategins olika delmål konkretiseras i de sektorsspecifika handlingsplanerna. I strategin anför Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket att det, även om dessa två myndigheter bär huvudansvaret för strategin, finns flera andra myndigheter och offentliga instanser vars mandat berör fiske och vattenbruk. Samverkan mellan myndigheter och andra berörda intressenter på nationell, regional och lokal nivå är därför av avgörande betydelse för att nå målen i strategin.

Strategins målområde 3 handlar om kunskap och kommunikation. Huvudmålet för området är att kunskapen om de akvatiska ekosystemen samt om fiskets och vattenbrukets samhällsnyttor har ökat och sprids genom

informationsinsatser och utbildningar. Ett av de delmål (2.1) som pekas ut för att nå huvudmålet är att kunskapen om de akvatiska ekosystemen har ökat. I strategin beskrivs att det finns ett mycket stort behov av fortsatt forskning och ökad kunskap om våra akvatiska ekosystem och ekosystemtjänster. Det finns enligt strategin också behov av ökad kunskap om hur fiske och vattenbruk påverkar såväl ekosystemet i stort som enskilda bestånd. Sådan kunskap behövs inte bara på nationell nivå utan även på regional och lokal nivå. Andra viktiga områden inom vilka kunskapen behöver förbättras är enligt strategin djur- och smittskydd samt djurvelfärd hos vattenbruksarter, hälsoläget hos vilda akvatiska organismer och risker med invasiva arter.

SLU Aqua beskriver att institutionen forskar om de akvatiska ekosystemen, fisk, fiske och fiskeriförvaltning. Kustlaboratoriet, som är en av institutionens tre avdelningar, bedriver forskning, miljöövervakning och miljöanalys om fisk, fiske och ekosystem längs Sveriges kust. Kustlaboratoriets rådgivning hjälper myndigheter att fatta faktabaserade beslut om bl.a. fiske, havsplanering och miljöåtgärder, och forskningen genererar ny kunskap om hur klimat, miljö och mänsklig aktivitet påverkar de akvatiska ekosystemen. Vid institutionens fiskgenetiska laboratorium (FiskGen) studerar forskarna bl.a. genetiska och ekologiska effekter av fiskutsättningar. När det gäller fiskutsättningar beskriver SLU Aqua att förflyttning och utsättning av fisk är en vanlig förvaltningsåtgärd för att gynna vissa arter. Med hjälp av genetiska undersökningar kan man utvärdera konsekvenserna av sådana verksamheter. Det går exempelvis att uppskatta hur mycket utsatt fisk som så småningom ingår i fångsten, dvs. det ekonomiska utbytet av utsättningen. Att mäta graden av genetisk påverkan på naturliga populationer är ett annat viktigt användningsområde. SLU Aqua uppmanar också allmänheten att rapportera sina data vid utsättningar, vid provfiske och vid fångst av en märkt fisk eftersom dessa observationer är mycket värdefulla och används för forskning och miljöanalys.

Institutionen för vilt, fisk och miljö vid SLU har inom ämnesområdet akvatisk ekologi under snart 40 år bedrivit såväl grundforskning som tillämpad forskning på fisk och fiskeriförvaltning både i sötvatten och i havet. Med hjälp av sitt DNA-laboratorium har forskarna kunnat se hur laxpopulationer i olika vattendrag förändrats över tid och påverkats av t.ex. utsättningar av fisk.

Frågan om forskning om fiskutsättningar har behandlats av utskottet tidigare under valperioden, varvid utskottet uttalat följande (bet. 2023/24:MJU10):

Ökad kunskap om de akvatiska ekosystemen har pekats ut som ett viktigt delmål i strategin för yrkesfisket, vattenbruket, fritidsfisket och fiske-turismen. Utskottet delar den bilden och välkomnar därför insatser på området. Utskottet vill i detta sammanhang särskilt lyfta fram den forskning som bedrivs vid SLU Aquas fiskgenetiska laboratorium om effekterna av fiskutsättningar. Med hänvisning till dels strategins målsättningar, dels den forskning om fiskutsättning som redan pågår anser utskottet att motion [...] kan lämnas utan någon åtgärd. Därmed föreslår utskottet att yrkandet avslås.

Fritidsfiske och fisketurism

Med fritidsfiske avses fiske som inte sker med stöd av fiskelicens eller personlig fiskelicens, dvs. licensierat yrkesfiske, utan som utövas enligt de grundläggande bestämmelserna i 8, 9 och 13 §§ fiskelagen om rätten till fiske i allmänt och enskilt vatten. Fritidsfisket delas i sin tur ofta upp i sportfiske och husbehovsfiske. Regler för fritidsfiske finns även i förordningen om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen samt i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter. Fritidsfiskare behöver som regel inte registrera sig för att få fiska och de behöver inte heller rapportera in hur mycket fisk de fångar. Fritidsfiskets fiskemöjligheter begränsas dock av bestämmelser om bl.a. fredningstider, fredningsområden, minimimått och redskaps- och fångstbegränsningar.

Som beskrivits tidigare i betänkandet har Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket tagit fram en gemensam strategi för framtidens fiske och vattenbruk. I strategin konstateras att det i många fall ansträngda och allvarliga tillståndet för bestånden av fisk och skaldjur har resulterat i ökad konkurrens om resurserna mellan t.ex. lokalt kustfiske och fritidsfiske. Dessa myndigheter har även tagit fram en gemensam handlingsplan för utveckling av svenskt fritidsfiske och fisketurism. Enligt handlingsplanen saknas det tillräcklig kunskap om och en samlad bild av fritidsfiskets miljö- och klimatpåverkan för att ta fram och genomföra relevanta och verkningsfulla åtgärder som minskar påverkan. I planen föreslås därför en kartläggning och analys i syfte att öka kunskapen om fritidsfiskets och fisketurismens miljö- och klimatpåverkan. Resultatet ska sedan ligga till grund för en behovsanalys som slår fast vilken ytterligare kunskap som behövs för att få en bättre bild av fritidsfiskets samlade miljö- och klimatpåverkan.

En annan åtgärd som föreslås i handlingsplanen är att förbättra kunskapen om fritidsfiskets påverkan på olika ekosystem vid kusten och i de fem stora sjöarna, där staten har förvaltningsansvaret. År 2017 fick Havs- och vattenmyndigheten ett regeringsuppdrag att föreslå utformningen av bestämmelser om rapporteringsskyldighet för andra fiskare än yrkesfiskare. I redovisningen föreslog Havs- och vattenmyndigheten att myndigheten ska få ett utökat mandat att meddela föreskrifter om anmälnings- och rapporteringsskyldighet i särskilda fall för den som bedriver fritidsfiske eller fisketurism. Även utan utökat mandat finns det befintliga möjligheter att utveckla och förbättra kunskapen om fritidsfiskets omfattning och påverkan inom ramen för åtgärden, dock inte med samma precision, effektivitet eller tidsram. Med ett utökat mandat och anmälningsskyldighet kan förvaltningen dock ta ytterligare steg mot en ekosystembaserad förvaltning med ett långsiktigt perspektiv. I handlingsplanen lämnas också förslag om att utveckla ett nationellt system för kontinuerlig och proaktiv datainsamling från fritidsfiske för att öka kunskapen om fritidsfiskets resurspåverkan och därmed bidra med en viktig pusselbit för förvaltningen av fisk och skaldjur.

I betänkandet *Havet och människan* (SOU 2020:83) har även Miljömålsberedningen föreslagit att Havs- och vattenmyndigheten ska få

möjlighet att meddela föreskrifter om anmälnings- och rapporterings-skyldighet för den som bedriver fritidsfiske eller fisketurism. Miljömålsberedningen har vidare föreslagit att regeringen ska utse en särskild utredare som ska se över förutsättningarna för en fiskevårdsavgift för fiske vid kusten, en avgift som ska bidra till finansiering av fiskevårdsåtgärder med syftet att återställa bestånden av fisk i kustområden.

Som redovisas tidigare i betänkandet beslutade regeringen den 30 juni 2022 att utse en särskild utredare för att bl.a. se över regelverket på fiskeområdet (dir. 2022:92). Syftet med uppdraget är att lagstiftningen ska säkerställa ett hållbart nyttjande av fiskresurserna som gynnar såväl fiskerinäringen och fritidsfisket som den biologiska mångfalden. Utredaren ska bl.a. analysera om Havs- och vattenmyndighetens förslag om att myndigheten ska kunna föreskriva om anmälnings- och rapporteringsskyldighet för andra än yrkesfiskare är förenliga med de nya unionsbestämmelserna om fiskerikontroll och, om åtgärderna bedöms vara förenliga med de nya reglerna, bedöma under vilka förutsättningar krav på anmälan, rapportering och märkning ska gälla samt om avgifter och sanktionsavgifter ska kunna tas ut. Den ursprungliga utredningstiden har förlängts och utredningen ska redovisas senast den 31 juli 2025 (dir. 2025:44).

Av skälsats 3 i grundförordningen följer att fritidsfiske kan ha betydande inverkan på fiskeresurserna och att medlemsstaterna därför ska säkerställa att det bedrivs på ett sätt som är förenligt med den gemensamma fiskeripolitiken. I det s.k. GFP-meddelandet²⁵ om hur den gemensamma fiskeripolitiken fungerar, som presenterades i februari 2023 och som beskrivits tidigare i betänkandet, anför kommissionen att förvaltningen av fritidsfisket kräver en fullständig bild av hur denna verksamhet påverkar fiskbestånden och ekosystemen. Den måste också beakta den särskilda karaktären hos sådant fiske och ta hänsyn till annan EU-lagstiftning som är tillämplig på denna verksamhet. Insamling av tillförlitliga och enhetliga data är fortfarande en stor utmaning, vilket gör det svårt för kommissionen att bedöma fritidsfiskets inverkan på specifika bestånd och utarbeta lämpliga åtgärder.

Europaparlamentet och rådet antog under hösten 2023 en ändringsförordning som uppdaterar omkring 70 procent av de befintliga reglerna för kontroll av fisket. Förordningen innebär bl.a. att fritidsfiskare som fångar särskilda arter blir tvungna att registrera sig samt registrera och rapportera sina fångster med hjälp av ett elektroniskt system. Inledningsvis omfattas ett begränsat antal arter, men antalet kan komma att öka på grundval av vetenskapliga utlåtanden.

Enligt Internationella naturvårdsunionen (IUCN) är den blåfenade tonfisken starkt hotad, och den är en av de arter som regleras av det särskilda avtalet under havsrättskonventionen om bevarande och förvaltning av gränsöverskridande och långvandrande bestånd. Målsättningen med avtalet är att

²⁵ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet. Den gemensamma fiskeripolitiken i dag och i morgon – en pakt för fisket och haven för en hållbar, vetenskapsbaserad, innovativ och inkluderande fiskeförvaltning (COM(2023) 103).

säkerställa ett långsiktigt bevarande och hållbart nyttjande av bestånd av fiskarter som rör sig mellan olika länders ekonomiska zoner och mellan zonerna och öppna havet, bl.a. just blåfenad tonfisk. Internationella kommissionen för bevarande av tonfisk i Atlanten (Iccat) är det organ som enligt avtalet ansvarar för förvaltningen av blåfenad tonfisk.

Av 1 kap. 1 § och 3 kap. 1 § i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön (senast ändrad genom Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter HVMFS 2024:12) följer att blåfenad tonfisk är en fredad art som inte får fiskas. Förbudet gäller såväl yrkesmässigt som icke yrkesmässigt fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön inom Sveriges sjöterritorium och Sveriges ekonomiska zon samt fiske från svenska fartyg utanför den ekonomiska zonen. Föreskrifterna gäller även för utländska medborgare och utländska fartyg som har rätt att fiska i Sveriges sjöterritorium eller i Sveriges ekonomiska zon om inte annat följer av EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken eller av internationella överenskommelser.

EU har en årlig total tillåten fångstmängd (TAC) för beståndet av blåfenad tonfisk som är fördelad mellan de av EU:s medlemsstater som bedriver riktat fiske efter beståndet. Sverige har inte en sådan fiskekvot för blåfenad tonfisk och får inte bedriva riktat fiske efter arten. Vissa bifångster av blåfenad tonfisk får landas och säljas och avräknas då en del av EU:s gemensamma kvot som är avsedd för bifångster. Svenska yrkesfiskares oavsiktliga bifångster av blåfenad tonfisk ska avräknas på den kvoten till dess att den kvoten är uppfiskad.

Den 6 mars 2025 gav regeringen Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att göra en kunskapssammanställning och redovisa resultaten av den forskning som sedan 2017 genomförts av Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) om blåfenad tonfisk. Havs- och vattenmyndigheten ska även redovisa relevanta data och statistik från myndighetens kontrollverksamhet för att påvisa artens förekomst och långsiktiga status i svenska vatten (LI2025/00544). Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2025. Som skäl för beslutet anför regeringen bl.a. följande:

Om beståndet för den östliga blåfenade tonfisken fortsätter att utvecklas positivt och fortsatt förekommer i svenska och övriga nordliga vatten kan det bli aktuellt att överväga en förändrad kvotallokering inom ICCAT. En omförhandling av kvotfördelningen kan resultera i att medlemsstater som i dagsläget endast har del av den EU-gemensamma bifångstkvoten ges möjlighet att ansöka om kvot. Regeringen behöver vid en ansökan ett kunskapsunderlag för att Sverige ska kunna yrka en nationell kvot för arten. En nationell kvot kan vidare öppna för möjligheten att bedriva fritidsfiske på arten. Regeringen bedömer att en begränsad tilldelning av kvot på blåfenad tonfisk kan bidra till samhällsvärden för kustsamhällen genom ett småskaligt kustfiske och fisketurism. Mot bakgrund av det anförda finns det ett behov av en kunskapssammanställning från pågående och genomförda forskningsinsatser avseende blåfenad tonfisk inför framtida beslut om en hållbar förvaltning av arten. [...] Målsättningen är att Sverige i framtiden, om förutsättningarna uppfylls, åter ska kunna möjliggöra fiske efter blåfenad tonfisk i svenska vatten.

Av 2 kap. 6 § förordningen om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen följer att fiske inte får bedrivas med bl.a. skjutvapen eller sådana redskap som fisken kan spetsas med.

Övergivna och förlorade fiskeredskap

I januari 2018 presenterade kommissionen den s.k. plaststrategin²⁶ om åtgärder på EU-nivå och nationell nivå i fråga om materialåtervinning, nedskräpning, cirkulära system och globala samarbeten. Som en del i plaststrategin antogs ett nytt direktiv, engångsplastdirektivet²⁷, om användningen av vissa engångsprodukter och fiskeredskap av plast. Direktivet reglerar en rad åtgärder som medlemsstaterna ska vidta för att komma till rätta med plastens miljöpåverkan. Vissa plastprodukter där det finns fullgoda ersättningsalternativ ska enligt direktivet förbjudas helt, och för produkter för vilka det inte anses finnas enkelt tillgängliga alternativ ligger fokus på att minska förbrukningen. Genom engångsplastdirektivet infördes även ett utökat producentansvar för ett antal produkter. Det utökade producentansvaret innebär att producenterna ska stå för kostnaden för medvetandehöjande åtgärder, insamling i offentliga system samt uppstädning av sina produkter. Direktivet omfattar även fiskeutrustning av plast och innebär att producenter av sådan fiskeutrustning ska täcka kostnaderna för att transportera och samla in avfall av fiskeutrustning som kommer in till hamnmottagningar.

Den 3 november 2021 beslutade den dåvarande regeringen om ett antal förordningsändringar samt vissa nya förordningar för att genomföra engångsplastdirektivet i svensk rätt, bl.a. förordningen (2021:1001) om producentansvar för fiskeredskap. Med producent avses den som yrkesmässigt för in fiskeredskap till Sverige, tillverkar fiskeredskap i Sverige eller från ett annat land än Sverige säljer fiskeredskap till en slutlig användare i Sverige. Med producent avses inte den som bedriver fiskeverksamhet (14 §). Av 43 § följer att en producentansvarsorganisation ska informera konsumenter om hur fiskeredskap ska hanteras när de blir avfall, hur fiskeredskap ska hanteras för att minska mängden förlorade redskap och de negativa miljöeffekter som nedskräpning eller annat olämpligt bortskaffande av fiskeredskap ger upphov till. Informationen ska bidra till att fiskeredskap hanteras på ett lämpligt sätt, färre förlorade redskap och mindre nedskräpning. Informationen ska vidare vara lättillgänglig, lämnas återkommande och uppmuntra till en ansvarsfull hantering av fiskeredskap. Vissa delar av förordningen trädde i kraft redan den 1 januari 2023 och resterande delar trädde i kraft den 31 december 2024.

²⁶ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – En europeisk strategi för plast i en cirkulär ekonomi (COM(2018) 28).

²⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/904 av den 5 juni 2019 om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön.

Förordningen (2022:1461) om stöd från Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden²⁸ innehåller bestämmelser om förvaltningen och genomförandet av havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021–2027. Programmet, som har godkänts av kommissionen, ligger till grund för hur Sveriges tilldelning av medel från Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF) ska användas. Det svenska havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet finansieras av EHFVF med svensk medfinansiering. Genom programmet kan bl.a. yrkesfiskare söka bidrag för åtgärder för att hålla haven rena från förlorade fiskeredskap och marint skräp och för att identifiera s.k. hot-spots, dvs. platser där det finns många förlorade redskap och annat skräp, för att skräpet sedan ska kunna samlas in på ett effektivare sätt.

I regleringsbrevet för 2022 fick Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att genomföra undersökningar, utredningar, städinsatser och informationsinsatser för att samla in uttjänta och förlorade fiskeredskap och återvinna dessa. Regeringsuppdraget slutredovisades den 18 februari 2025 (dnr 911-2022). För att arbetet med förlorade fiskeredskap ska kunna bedrivas kostnadseffektivt och på miljömässigt bästa sätt, för att förenkla genomförandet samt för att minska ytterligare förluster föreslår myndigheten ett antal åtgärder, bl.a. att anslaget 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden måste ha en stabil finansiering för att det ska vara möjligt att lokalisera och ta upp historiskt förlorade fiskeredskap samt återvinna uttjänta fiskeredskap. En annan åtgärd är att öka kunskapen om mängderna och den geografiska lokaliseringen av förlorade fiskeredskap på havsbotten i svenska havsområden för att kunna kartlägga omfattningen av problemet och behovet av städinsatser. För att förhindra förluster av fiskeredskap pekar Havs- och vattenmyndigheten på att den inom ramen för sitt uppdrag och mandat kan

- arbeta med ytterligare preventiva åtgärder, t.ex. förbud av fiske vid vrak där fiskeredskap ofta snärjs in och går förlorade
- utveckla användningen av olika ytmarkeringstekniker som gör det möjligt att återfinna tappade fiskeredskap
- genomföra systematiska och återkommande informationsinsatser till fritidsfiskare
- genomföra utbildningsinsatser om marin nedskräpning till yrkesfiskare.

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 20) anför regeringen att Havs- och vattenmyndigheten inom ramen för regeringsuppdraget ökade insamlingen av uttjänta fiskeredskap från 152 ton (2022) till 237 ton (2023) för att möjliggöra återanvändning och återvinning samt motverka marin plastnedskräpning.

I ändringsförordningen om fiskerikontroll (se närmare ovan under avsnittet Fiskerikontroll) anføres att övergivna, förlorade eller på annat sätt kasserade fiskeredskap, särskilt sådana som är gjorda av plast, utgör en av de skadligaste formerna av marint skräp och plastavfall till havs. För att minska de

²⁸ EHFVF reglerar villkoren för offentligt stöd under perioden 2021–2027.

långsiktiga och betydande effekter som övergivna, förlorade eller på annat sätt kasserade fiskeredskap har på det marina livet och ekosystemen är det viktigt att se till att fiskeredskap i slutet av livscykeln återförs till land för behandling i mottagningsanordningar i hamn som inrättats för detta ändamål. Detta skulle också göra det möjligt för medlemsstaterna att rapportera till kommissionen om uttjänta fiskeredskap som de samlar in varje år, inklusive fiskeredskap i slutet av livscykeln. I detta syfte bör det vara möjligt att anta förfaranden för att säkerställa att befälhavare på unionsfiskefartyg anmäler sina uttjänta fiskeredskap till de behöriga myndigheterna och överlämnar dem till mottagningsanordningar i hamn eller andra likvärdiga insamlingssystem (skälsats 17). För att säkerställa att fisket är miljömässigt hållbart på lång sikt och för att förhindra allvarlig risk för de marina ekosystemen, den biologiska mångfalden och människors hälsa på grund av olagligt bortskaffande till havs av fiskeredskap och andra redskap eller båtar som används vid fiske, särskilt plastredskap, bör sådant bortskaffande från fiskefartyg betraktas som en allvarlig överträdelse enligt förordningen om fiskerikontroll (skälsats 18).

Yrkanden om problematiken med övergivna och förlorade fiskeredskap behandlades av utskottet senast under våren 2024 då utskottet uttalade följande (bet. 2023/24:MJU10):

Marint skräp i form av övergivna och förlorade fiskeredskap, särskilt sådana som är tillverkade av plast, utgör ett hot mot de marina ekosystemen. Utskottet ser mycket positivt på att åtgärder vidtas för att förebygga och hantera problemet. Som framgår av redovisningen ovan görs också många insatser för att minska mängden övergivna och förlorade fiskeredskap. Utskottet vill i detta sammanhang särskilt lyfta fram regelverket om producentansvar för fiskeredskap som utskottet hoppas kommer att ge positiva effekter. Det är också välkommet att problematiken med uttjänta fiskeredskap adresseras i den nyligen antagna ändringsförordningen om fiskerikontroll. Utskottet vill också peka på att det är möjligt att finansiera insatser för att lokalisera och omhänderta övergivna fiskeredskap såväl med nationella medel som genom EHFVF.

Livsmedel från de blå näringarna

I livsmedelsstrategin, som riksdagen beslutade om i juni 2017 (prop. 2016/17:104, bet. 2016/17:MJU23, rskr. 2016/17:338), understryks behovet av ökad svensk livsmedelsproduktion och konkurrenskraft inom livsmedelskedjan. I strategin lyfts det fram att marina livsmedel och resurser har förutsättningar att möta en ökad efterfrågan och att det finns möjligheter att vidareutveckla näringen och yrkeskåren för att förbättra konkurrenskraften och öka innovationsförmågan. Enligt strategin skulle en produktionsökning kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska.

I februari 2023 inledde regeringen arbetet med att se över livsmedelsstrategin, och den 20 mars 2025 beslutade regeringen om livsmedelsstrategin 2.0. Med livsmedelsstrategin 2.0 vill regeringen staka ut vägen mot en ökad svensk livsmedelsproduktion och vässa sitt arbete inom livsmedelsområdet.

Det fortsatta arbetet med att öka livsmedelsproduktionen bör enligt regeringen genomföras med både bredd och spets. Den uppdaterade livsmedelsstrategin kraftsamlar inom tre fokusområden som har lyfts fram av flera av livsmedelskedjans aktörer och där regeringen ser stora möjligheter att göra verklig skillnad genom ett fokuserat arbete. De tre fokusområdena är ökad robusthet i livsmedelskedjan, exportfrämjande och svensk kvalitet och gastronomi.

Inom ramen för livsmedelsstrategin 2.0 har regeringen beslutat om ett antal myndighetsuppdrag. Jordbruksverket har fått i uppdrag att under perioden 2025–2030 genomföra ett antal åtgärder, bl.a. att stärka sjömatproduktionen från yrkesfisket, vattenbruket och den blå värdekedjan i Sverige (dnr LI2025/00642). Arbetet ska ske genom insatser som kan öka både beredningen av fisk och vattenbruksproduktionen. Genom att en större andel av den fisk som landas används till humankonsumtion samt att en större andel av den landade fisken tas till vara genom bl.a. nya förädlingsmetoder ökar resurseffektiviteten, förädlingsvärdet och därmed potentialen att stärka lönsamheten på företagsnivå. Därmed kan livsmedelsproduktionen öka inom ramen för befintliga eller minskade fångstkvoter, utan att uttaget av fisk ur havet ökar.

Den 19 februari 2025 presenterade kommissionen sin vision på jordbruks- och livsmedelsområdet²⁹. Meddelandet från kommissionen utgör en vision för en attraktiv, konkurrenskraftig, hållbar, resilient och framtidssäker sektor som arbetar med naturen samt en uppvärdering av mat och rättvisa villkor i livskraftiga landsbygdsområden (inklusive arbetsvillkor). Visionen omfattar hela livsmedelskedjan, inklusive fiske och vattenbruk. Digitalisering, innovation och kunskapsöverföring beskrivs som horisontella prioriteringar, jämte förenkling. Visionen anger en långsiktig inriktning på politiken med en arbetsplan som beskriver flera av de förslag och insatser som kommissionen planerar för sin mandatperiod. Meddelandet kommer att diskuteras i olika rådskonstellationer under våren 2025. Det innehåller inga lagstiftningsförslag utan dessa kommer att presenteras i sedvanlig ordning.

Av skälsats 4 i grundförordningen följer att den gemensamma fiskeripolitiken bör innehålla bestämmelser som syftar till att säkerställa spårbarhet, säkerhet och kvalitet för de produkter som saluförs i unionen. Enligt artikel 2 i kommissionens förordning (EU) 2023/915 av den 25 april 2023 om gränsvärden för vissa främmande ämnen i livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1881/2006 får fiskeriprodukter och musslor inte släppas ut på marknaden eller användas som råvara om de innehåller dioxiner eller PCB som överstiger vissa gränsvärden (artikel 2 och bilaga I, 4.1.5). Enligt artikel 7 i samma förordning har Sverige, Finland och Lettland medgetts undantag från gränsvärdena när det gäller viss fet fisk från Östersjön, Väner och Vättern. Kommissionen har gett undantaget till dessa medlemsstater eftersom de har

²⁹ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Region kommittén: En vision för jordbruk och livsmedel – En attraktiv jordbruks- och livsmedelsindustri för kommande generationer (COM(2025) 75).

system för att säkerställa att slutkonsumenterna informeras om de kostrekommendationer som gäller för identifierade sårbara befolkningsgrupper och som syftar till att begränsa konsumtionen av fisk från Östersjöområdet och undvika hälsorisker. För att kommissionen ska kunna övervaka situationen ska Sverige, Finland och Lettland årligen rapportera till kommissionen om de åtgärder som har vidtagits för att effektivt informera slutkonsumenterna om kostrekommendationerna och för att säkerställa att fisk och produkter av fisk som överstiger gränsvärdena inte saluförs i andra medlemsstater, samt om dessa åtgärders effektivitet (artikel 7 och skälsats 9).

EU:s fiskeavtal med tredjeländer

Europaparlamentet beskriver att det när många länder i mitten av 1970-talet upprättade exklusiva ekonomiska zoner (EEZ) uppstod ett behov av bilaterala och multilaterala fiskeavtal. Förenta nationerna antog 1982 havsrättskonventionen (Unclos), som trädde i kraft 1994. Konventionen kan betraktas som en konstitution för oceanerna, med erkännande av kuststaternas rätt att kontrollera fångsterna i vattnen utanför deras kust. Även om exklusiva ekonomiska zoner utgör endast 35 procent av den totala havsytan rymmer de 90 procent av jordens fiskbestånd. Unclos reglerar inte bara de exklusiva ekonomiska zonerna utan även det fria havet. Enligt konventionen uppmanas världens länder att arbeta tillsammans för att bevara och förvalta levande marina tillgångar i det fria havet genom inrättandet av regionala fiskeriförvaltningsorganisationer. Till följd av detta har länder med fjärrfiskeflottor tvingats ingå internationella avtal och/eller andra överenskommelser för att få tillträde till fiskevattnen i den exklusiva ekonomiska zon som upprättats av ett annat land eller i en del av det fria havet som förvaltas av en regional fiskeriförvaltningsorganisation.

Den gemensamma fiskeripolitikens externa dimension fastställer en rättslig ram för de europeiska fiskefartygens verksamhet utanför EU:s vatten och är uppbyggd kring ett antal mål som fastställs i grundförordningen om den gemensamma fiskeripolitiken (artikel 28). Enligt dessa mål ska EU bl.a.

- aktivt stödja och bidra till utvecklingen av vetenskaplig kunskap och rådgivning
- bidra till en hållbar fiskeverksamhet som är ekonomiskt lönsam och främjar sysselsättningen inom unionen
- säkerställa att unionens fiskeverksamhet utanför unionens vatten grundar sig på samma principer och standarder som är tillämpliga enligt unionsrätten när det gäller den gemensamma fiskeripolitiken och samtidigt främjar likvärdiga förutsättningar för unionsaktörer gentemot aktörer från tredjeländer.

EU har ingått partnerskapsavtal om hållbart fiske med ett antal tredjeländer för att få tillgång till fiskeresurser i respektive lands exklusiva ekonomiska zon. Avtalen bör vara till ömsesidig nytta för EU och det berörda tredjelandet. I

utbyte mot fiskerättigheter ger EU därför finansiella bidrag till de partnerländer med vilka unionen ingått partnerskapsavtal om hållbart fiske, inbegripet betalningar för tillträdesrättigheter och sektorsstöd. Den ekonomiska ersättningen inom ramen för dessa avtal är avsedd att bidra till utvecklingen av en högkvalitativ styrningsram i dessa tredjeländer. Syftet är framför allt att säkerställa en effektiv insamling av data och fiskerikontroll. EU:s sektorsstöd syftar också till att utveckla partnerländernas vetenskaps- och forskningsinstitutioner, vilket bidrar till kapacitetsuppbyggnadsinitiativ för uppföljning, kontroll och övervakning och till utvecklingen av en mer hållbar fiskeripolitik. I varje partnerskapsavtal om hållbart fiske fastställs den rättsliga ramen för EU-fartygens tillträde till fiskeresurserna, medan det i ett tillhörande genomförandeprotokoll fastställs de tillgängliga fiskemöjligheterna och EU:s ekonomiska bidrag. Alla protokoll innehåller nu en klausul om respekt för demokratiska principer och mänskliga rättigheter (jfr artikel 31 och 32 i grundförordningen).

Utskottets ställningstagande

Fiskutsättning

Frågan om forskning som handlar om fiskutsättningar har behandlats av utskottet tidigare under valperioden. Utskottet vidhåller sina uttalanden och föreslår att motion 2024/25:1369 (SD) yrkande 40 avslås.

Utskottet gör inte någon annan bedömning än den som motionärerna framhåller i motion 2024/25:1369 (SD) yrkande 41 om hur utsättning av fisk bör ske. Utskottet kan dock inte identifiera att det finns behov av någon åtgärd från utskottets sida. Därmed avstyrks yrkandet.

Fritidsfiske och fisketurism

Utskottet vill inledningsvis framhålla att fritidsfisket spelar en viktig roll i bevarandet av en levande kust och skärgård. Fritidsfisket är också en viktig möjlighet till rekreation och skapar möjligheter till nysatsningar inom fisketurismen. Utskottet noterar samtidigt att kunskapsunderlaget om fritidsfiskets påverkan på ekosystemen är bristfälligt och välkomnar därför de åtgärder för att öka kunskapen om fritidsfisket som föreslås i den myndighetsgemensamma handlingsplan som Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket har tagit fram. Fritidsfisket kan aktivt bidra till bl.a. miljöförbättrande åtgärder och ökad kunskap om fiskets effekter på ekosystemet, och utskottet ser därför mycket positivt på initiativ och åtgärder som går i den riktningen. Utskottet kan vidare konstatera att Europaparlamentet och rådet har antagit en ändringsförordning som uppdaterar reglerna för kontroll av fisket. Förordningen innebär bl.a. att fritidsfiskare som fångar särskilda arter kommer att vara tvungna att registrera sig samt registrera och rapportera sina fångster med hjälp av ett elektroniskt system. Inledningsvis omfattas ett begränsat antal arter, men antalet kan komma att

öka på grundval av vetenskapliga utlåtanden. Utskottet välkomnar införandet av dessa krav som är direkt tillämpliga i varje medlemsstat och noterar att frågan om nationella föreskrifter i frågan omfattas av den pågående Fiske- och vattenbruksutredningens uppdrag. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motion 2024/25:1369 (SD) yrkandena 42, 43 och 45 lämnas utan åtgärd.

Regeringen har gett Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att göra en kunskapssammanställning om den blåfenade tonfiskens förekomst och långsiktiga status i svenska vatten. Underlaget ska sedan användas för att bedöma om det finns förutsättningar för regeringen att ansöka om en svensk nationell kvot för arten. Med hänvisning till detta pågående arbete avstyrker utskottet motion 2024/25:2061 (M).

När det gäller frågan om undervattensjakt avser utskottet inte att verka för en förändring av förbudet mot att vid fiske använda skjutvapen eller andra redskap som fisken kan spetsas med. Därför avstyrks motion 2024/25:1033 (KD).

Övergivna och förlorade fiskeredskap

Hur man ska hantera problematiken med övergivna och förlorade fiskeredskap är en fråga som har prövats av utskottet tidigare under valperioden. Utskottet vidhåller sina uttalanden samt noterar de förslag till ytterligare åtgärder som Havs- och vattenmyndigheten nyligen har redovisat till regeringen. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motionerna 2024/25:1369 (SD) yrkandena 26 och 29, 2024/25:2486 (C) yrkande 18 och 2024/25:2954 (C) yrkande 46 lämnas utan åtgärd.

Livsmedel från de blå näringarna

Den svenska livsmedelsstrategin framhåller betydelsen av att öka tillgången på marina livsmedel för att utveckla och stärka den blå näringen och för att öka den inhemska självförsörjningsgraden av livsmedel. Utskottet instämmer i detta och välkomnar det uppdrag om att stärka sjömatproduktionen som regeringen har gett till Jordbruksverket inom ramen för den uppdaterade livsmedelsstrategin 2.0. Utskottet noterar även att kommissionen nyligen har presenterat en vision om att hela livsmedelskedjan, inklusive fisket och vattenbruket, ska vara konkurrenskraftig, hållbar och resilient. Utskottet kommer att följa arbetet med såväl regeringsuppdraget som de förslag och insatser som kommissionen aviserat i visionen med stort intresse, men vill inte föregripa utfallet av dessa pågående insatser. Därmed föreslår utskottet att motionerna 2024/25:1828 (M) yrkande 2 och 2024/25:2486 (C) yrkande 22 lämnas utan åtgärd.

I ett av motionsyrkandena efterfrågas åtgärder för att säkerställa att det är säkert för människor att äta fisk från Östersjön. I detta avseende konstaterar utskottet att det undantag från gränsvärdena för dioxin och PCB som kommissionen har gett Sverige och två andra Östersjöländer är omgärdat av regler som syftar till att begränsa konsumtionen av fisk som kan innehålla höga

halter av dessa skadliga ämnen. Enligt utskottet tillgodoser det befintliga regelverket det som efterfrågas i motion 2024/25:2954 (C) yrkande 43. Därmed föreslås att yrkandet avslås.

EU:s fiskeavtal med tredjeländer

Utskottet konstaterar att EU har ingått partnerskapsavtal om hållbart fiske med ett flertal tredjeländer. Den ekonomiska ersättning som EU inom ramen för dessa avtal ger sina avtalsparter har bl.a. till syfte att utveckla partnerlandets vetenskaps- och forskningsinstitutioner för att bidra till utvecklingen av en hållbar fiskeripolitik. Med det anförda föreslår utskottet att motion 2024/25:1928 (V) yrkande 12 lämnas utan åtgärd.

Reservationer

1. Övergripande åtgärder, punkt 1 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 11.2 och

2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 44.2 och

avslår motionerna

2024/25:986 av Louise Eklund (L) yrkande 2,

2024/25:987 av Malin Danielsson m.fl. (L) yrkande 5 och

2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkandena 66.1, 72 och 89.

Ställningstagande

Östersjön är ett hav som gränsar till många EU-länder och det krävs fler gemensamma åtgärder för att värna Östersjöns framtid. Jag och mitt parti anser därför att förvaltningsplanen för Östersjön måste göras om från grunden.

2. Övergripande åtgärder, punkt 1 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkandena 66.1, 72 och 89 samt

avslår motionerna

2024/25:986 av Louise Eklund (L) yrkande 2,

2024/25:987 av Malin Danielsson m.fl. (L) yrkande 5,

2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 11.2 och

2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 44.2.

Ställningstagande

De marina ekosystemen är hårt pressade och fisket har en helt central roll. Mitt parti och jag anser därför att det är ekosystemen i haven som ska sätta gränserna för hur mycket fisk som får fångas och att en ekosystembaserad havsförvaltning måste införas. Regeringen måste integrera frågor om hållbar förvaltning av fiskeresurserna med havsmiljöförvaltningen i stort. Det krävs också att Havs- och vattenmyndighetens instruktion ändras så att det framgår att myndigheten ska tillämpa en ekosystemansats samt att hållbar förvaltning av fiskeresurserna ska integreras med havsmiljöarbetet. Vidare anser jag och mitt parti att Havs- och vattenmyndighetens instruktion måste tydliggöras så att det framgår att myndigheten inom sitt ansvarsområde ansvarar för ett samordnat genomförande av EU:s miljölagstiftning, inklusive EU:s gemensamma fiskeripolitik, med hänsyn till bl.a. miljökvalitetsnormer, rådgivning, genomförande av åtgärder samt uppföljning och utvärdering.

Ices årliga rådgivning om fiskemöjligheterna följer en strikt beställning från kommissionen. I den beställningen ingår inte att råden ska utgå från en ekosystemansats eller att fiskekvoterna även ska bidra till att nå en god miljöstatus överlag enligt de fastställda förhållanden som finns. I likhet med Miljömålsberedningen anser jag och mitt parti därför att regeringen aktivt måste verka inom EU, Baltfish och Scheveningen för att främja att rådgivning från Ices om fiskekvoter och tekniska regleringar inom fiskeripolitiken även ska bidra till att nå fastställda förhållanden som kännetecknar en god miljöstatus enligt havsmiljödirektivet.

Skadliga subventioner är stöd som driver överkapacitet i fiskeflottan och som leder till överfiske. Sverige måste verka inom EU för att få bort den överkapacitet som finns i EU:s vatten, inklusive våra svenska hav. Det gäller exempelvis situationen i Östersjön där båtar som är byggda för ett demersalt trålfiske efter torsk inte längre kan verka i Östersjön eftersom det helt enkelt inte finns någon torsk kvar att fiska. Sverige bör även driva frågan internationellt inom Världshandelsorganisationen (WTO). Mitt parti och jag anser att skadliga subventioner som leder till överfiske omgående måste fasas ut.

3. Fiskekvoter och andra fångstbegränsningar, punkt 2 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 2–4 och

avslår motionerna

2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkandena 6 och 8 samt

2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 45.2 i denna del.

Ställningstagande

Torskbeståndet i Östersjön befinner sig i en mycket allvarlig situation, särskilt det östra beståndet öster om Bornholm. Detta betyder att fisket behöver regleras på ett mycket strängt sätt, vilket redan sker. Riktat fiske på torsk i Östersjön är inte tillåtet, utan fiske är endast tillåtet som bifångst. Även om det finns begränsade kvoter för fiske av torsk tas inte ens dessa upp på grund av att den kvarvarande torsken är så liten i storlek. För att rädda torskbeståndet måste starka åtgärder vidtas, inklusive kraftig reglering och eventuellt tillfälliga stopp av fiske i vissa områden. Dessa åtgärder bör dock inte beslutas genom en omröstning i riksdagen. Frågan om när dessa stopp ska hävas är också komplex, eftersom situationen kan variera mellan olika bestånd. Kvoterna för fiske av torsk bör anpassas till vad vetenskapen anser vara hållbart, vilket kan innebära tillfälliga stopp av fiske i vissa områden. Det är av största vikt att rätt kompetens finns tillgänglig för att reglera vilka restriktioner som behöver införas och hur länge de behöver vara i kraft. Svensk fiskeripolitik bör grundas på rekommendationer från forskningen.

Att ta hänsyn till ålders- och storleksfördelning av fisk när nya kvoter sätts skulle göra det möjligt att fokusera på att bevara fiskbeståndet på ett mer hållbart sätt. Genom att bevara en hälsosam ålders- och storleksfördelning kan man säkerställa att fiskpopulationen är hållbar och att det finns tillräckligt med reproduktivt mogen fisk för att bevara beståndet på lång sikt. Att enbart räkna på biomassa kan leda till överfiske och en obalans i fiskpopulationen där det finns för mycket ung och undermålig fisk och för lite mogen fisk. Detta kan leda till en minskad reproduktion och därmed minskad tillväxt av fiskbeståndet, vilket i sin tur kan leda till en minskning av fångsten och fiskeindustrin på lång sikt. En av de största utmaningarna med att ta hänsyn till ålders- och storleksfördelning av fisk när det sätts nya kvoter är bristen på data och kunskap om fiskpopulationen. Det krävs en omfattande övervakning och insamling av data om fiskbeståndet för att kunna fastställa ålders- och storleksfördelningen av fisk på ett tillförlitligt sätt. Detta kan vara kostsamt och tidskrävande och kan kräva samarbete mellan olika aktörer och länder. Därför föreslår vi och vårt parti att man ser över hur miljöövervakningen skulle kunna öka på ett kostnadseffektivt sätt. En annan utmaning är att det kan vara svårt att nå enighet kring hur ålders- och storleksfördelning ska påverka kvoterna. Det kan finnas olika intressen och åsikter om hur fisket ska regleras, vilket kan göra det svårt att enas om en gemensam strategi för att bevara fiskbeståndet. Trots dessa utmaningar kan det vara en fördel att ta hänsyn till ålders- och storleksfördelning av fisk när nya kvoter sätts för att bevara fiskpopulationen på ett hållbart sätt. Det är viktigt att fiska på ett hållbart sätt för att säkerställa en långsiktig och hållbar fiskeindustri, både för miljöns skull

och för att upprätthålla en viktig källa till försörjning och näring för människor.

När det gäller strömmingsfisket i centrala Östersjön står yrkesfisket inför stora utmaningar på grund av att sill- och strömmingsbestånden har minskat sedan 1970- och 1980-talen. För att säkerställa strömmingsbeståndets återhämtning är det nödvändigt att minska kvoterna ytterligare i centrala Östersjön. Vi och vårt parti stöder en fortsatt minskning av fångstkvoterna för sill och strömming i centrala Östersjön jämfört med förra årets kvoter. Detta är viktigt för att återhämta strömmingsbeståndet och säkerställa ekosystemets struktur och funktion i Östersjön.

4. Fiskekvoter och andra fångstbegränsningar, punkt 2 (V)

av Andrea Andersson Tay (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkandena 6 och 8 samt avslår motionerna

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 2–4 och

2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 45.2 i denna del.

Ställningstagande

Strömmingens betydelse för Östersjön är stor, både för ekosystemet och för fisket. De senaste årens utveckling är nedslående. Ett för högt fisketryck har tagit beståndet under referenspunkten för hållbar tillväxt. Trots detta fortsätter det skadliga överfisket. EU:s fiskeministrar valde under fiskekvotsförhandlingarna 2023 att gå emot EU-kommissionen och Ices råd om stopp för riktat fiske och ge grönt ljus till ett fortsatt strömmingsfiske på drygt 40 000 ton i centrala Östersjön. Forskare har varnat för att strömmingen är på väg mot kollaps på samma sätt som torsken om inte industrifisket stoppas.

Frågan om varför strömmingen i allt lägre grad rör sig in mot kusten debatteras flitigt. Kustfiskare har gett sin bild av en tydlig minskning och uteblivna fångster medan industrifisket har fortsatt att öka. Forskare har pekat på samband mellan det industriella fisket och fiskens frånvaro vid kusten. Strömming som samlas i stim inför lek och simmar in till kusten är ett lätt byte för industrifisket. Ny kunskap visar att det finns fyra huvudgrupper av strömming i Östersjön och uppskattningsvis ett tiotal undergrupper under varje huvudgrupp som har anpassat sig till sin lokala miljö. Det är viktigt att använda kunskapen om de olika bestånden i förvaltningen för att uppnå ett mer hållbart

nyttjande. Utifrån dagens kunskapsläge bör man åtminstone ta hänsyn till förekomsten av vår- och höstlekande strömmingspopulationer. Man bör alltså inte klumpa ihop dem till ett bestånd.

Om man fiskar stora kvantiteter på samma plats, och framför allt innan strömmingen hunnit leka, kommer strömmingen snart att försvinna därifrån. Varje delbestånd är en produktionsenhet vilket innebär att havets fiskproduktion blir lägre om dessa bestånd fiskas ut ett efter ett. Kunskapen om strömmingsbeståndets sammansättning och geografiska fördelning behöver därför utredas. SLU har redan fått ett sådant uppdrag från Havs- och vattenmyndigheten, men för det regionala arbetet inom den gemensamma fiskeripolitiken är det relevant att även Ices får ett liknande uppdrag. Det finns all anledning att ta avsaknaden av fisk längs våra kuster på allvar. Ingen vill att strömmingen ska gå samma öde till mötes som torsken. Om strömmingen kollapsar riskerar hela ekosystemet att förändras radikalt. Det skulle innebära svåra följder för rovfiskar och andra rovdjur vars basföda är bl.a. strömming. Det skulle också öka effekten av övergödningen. Regeringen bör därför skyndsamt begära specifik rådgivning från Ices när det gäller strömmingens olika lekbestånd för att säkerställa strömmingens reproduktionsförmåga.

Bristen på strömming i Östersjön har negativa effekter på hela ekosystemet och påverkar en rad arter som är beroende av strömming som föda. En av dessa arter är laxen. Laxen i Östersjön leker i älvarna och ungarna lever sina första år där innan de vandrar ut i Östersjön för att växa till sig. Efter några år vandrar de tillbaka till sin födelseälv för att leka. Under den tid laxen lever i Östersjön utgör strömming och skarpsill en stor del av födan. De svenska laxbestånden i Östersjön har tidigare haft en positiv utveckling, men de senaste åren har de minskat kraftigt. Orsaken verkar främst vara att färre laxar överlever sin tid i Östersjön, bl.a. på grund av brist på mat. Organisationen Sportfiskarna har slagit larm om att mycket färre laxar än normalt vandrar upp i älvarna. De kritiserar det system som innebär att laxkvoter som inte fiskats upp av yrkesfisket kan överföras till nästkommande år och menar att yrkesfisket efter lax snabbare måste kunna anpassas efter beståndets aktuella status. Jag och mitt parti delar denna kritik och menar att regeringen bör ge Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att förändra förvaltningen av laxbestånden. Regeringen bör därför ge Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att stoppa överföringen av fiskekvoter på lax från ett år till ett annat samt att göra nödvändiga förändringar för att det ska vara möjligt att snabbt begränsa yrkesfisket om beståndet är i dåligt skick.

5. Fiskekvoter och andra fångstbegränsningar, punkt 2 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 45.2 i denna del och avslår motionerna

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 2–4 och

2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkandena 6 och 8.

Ställningstagande

Östersjön är ett av världens mest förorenade hav. Som en konsekvens lider stora delar av Östersjön av syrebrist och bottendöd och det har även lett till att torskfisket i Östersjön har upphört. Eftersom Östersjön är ett hav som gränsar till många EU-länder krävs det fler gemensamma åtgärder för att värna Östersjöns framtid. Jag och mitt parti anser dels att beräkningsnyckeln för EU:s fiskekvoter måste göras om för att bättre ta ansvar för ett hållbart fiske, dels att det storskaliga industrifisket i Östersjön måste begränsas genom ett tillfälligt stopp av deras fångster och bifångster av torsk.

6. Möjligheterna att vidta bevarandeåtgärder på svenskt territorialhav, punkt 3 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 90 och avslår motion

2024/25:2050 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkande 3.

Ställningstagande

Om överfisket fortsätter kollapsar bestånden, något som t.ex. hände med torsken på Grand Banks utanför Kanadas kust i mitten av 1990-talet. Trots att fisket har stoppats har torsken inte kommit tillbaka i alla områden. De fiskarter som är särskilt drabbade av överfiske är de som har långsam tillväxt och låg produktivitet, ofta rovfiskar som dessutom är högst upp i näringskedjan. Strömmingen är hörnstenen i Östersjöns ekosystem; utan den rubbas balansen och hela ekosystemet tippas. Forskare har kallat politikens hantering av strömmingen i Östersjön för ett utrotningsexperiment, och småskaliga fiskare längs kusten larmar om att fisken är slut. Nu är det en kamp mot klockan om fiskbestånden och hela havet ska räddas. Klimatförändringar, miljögifter och

övergödning utgör redan en extrem press på havet och överfisket spelar en helt central roll. Torsken har kollapsat, ålen är snart utrotad och minskningen av strömmingen uppgår till ca 80 procent på bara 30 år. Fiskeripolitiken hanteras i EU men det finns redan i dag möjligheter för respektive medlemsstat att agera och vidta åtgärder i de egna vattnen. Mitt parti och jag anser att regeringen ska ge ansvarig myndighet i uppdrag att använda sig av de möjligheter, lagar och regler som redan i dag finns inom ramen EU:s gemensamma fiskeripolitik för att skydda arter och ekosystem i svenska territorialvatten.

7. Begränsningar i fråga om bottentrålning, punkt 4 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 6.

Ställningstagande

Det ska vara möjligt att bedriva såväl storskaligt som småskaligt yrkesfiske i Sverige, även om det slutligen är den enskilda entreprenören som väljer typ av båt, redskap och hamn att landa sin fångst i. Det är vår och vårt partis målsättning att bevara och utveckla ett flertal hamnar utmed hela Sveriges kust där fisk kan landas och tas om hand av lokal livsmedelsindustri. Ett aktivt fiske med livskraftiga fiskeentreprenörer skapar levande kustsamhällen längs våra svenska kuster, vilket skapar jobb och därmed liv i skärgården. Det finns skilda uppfattningar om bottentrålning, men många aktörer hävdar att bottentrålning skadar de marina ekosystemen. Det bör därför utredas hur bottentrålning i kustnära områden kan minska, till förmån för mer selektivt fiske, utan att branschen drabbas. Det är dock inte vår politik att radera ut en hel bransch genom förbud eller alltför långtgående regleringar.

8. Utflyttning av trålgränsen, punkt 5 (S)

av Anna-Caren Säterberg (S), Joakim Järrebring (S), Malin Larsson (S), Jytte Guteland (S) och Björn Petersson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 56 och avslår motionerna

2024/25:928 av Tomas Eneroth och Hanna Westerén (båda S),

2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 14 och

2024/25:2978 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi vill permanent flytta ut trålgränsen i Östersjön till förmån för human-konsumtionsfiske. Trålgränsen bör flyttas ut i samråd med övriga länder. Genom att flytta ut gränsen för både svenska och utländska fartyg kan strömmingen och sillen ges bättre möjligheter att återhämta sig, och dessutom gynnar vi Sveriges småskaliga fiske och våra kustsamhällen.

9. Utflyttning av trålgränsen, punkt 5 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 14 och avslår motionerna

2024/25:928 av Tomas Eneroth och Hanna Westerén (båda S),

2024/25:2978 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 3 och

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 56.

Ställningstagande

Under våren 2024 presenterade regeringen en proposition för en levande havsmiljö med förslag och löften bl.a. om att flytta ut trålgränsen till tolv nautiska mil i hela Östersjön. Men propositionen i fråga saknade skarpa förslag för att uppnå det regeringen utlovat. Det finns en mycket stor skillnad mellan att införa ett trålförbud i hela det svenska territoriet i Östersjön och att ”reglera det pelagiska trålfisket upp till 12 nautiska mil”. Ett nationellt beslut om utflyttning av trålgränsen eller ett nationellt beslut om tillfälligt stopp av pelagisk industritrålning av sill och strömming ur svenska fiskevatten skulle enbart gälla svenskt fiske, och inte det fiske våra grannländer bedriver in till fyra sjömil. Därför krävs det förhandling och dialog inom EU och gentemot grannländerna. Jag och mitt parti vill se ett skyndsamt arbete med tydliga

tidsramar och framför allt ett förtydligande kring vilka regleringar som ska råda.

10. Samarbete och avtal för att begränsa det storskaliga fisket i Ålands hav, Bottenhavet och Bottenviken, punkt 6 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 5 och avslår motion

2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 13.

Ställningstagande

Att förbjuda allt industrifiske i Östersjön kan vara mycket svårt att genomföra på grund av potentiellt negativa konsekvenser för vissa områden och arter, men genom att begränsa storskalig trålning i utvalda områden kan man dock minska miljöskadorna och skydda fiskbestånden. Genom att införa ett förbud mot storskalig trålning i Ålands hav, Bottenhavet och Bottenviken kan Sverige och Finland tillsammans arbeta för att skydda fiskbestånden och stödja den lokala fiskerinäringen. Detta förslag skulle kunna drivas av Sverige och Finland i samarbete med Danmark, och genom att samarbeta kan dessa länder försöka få igenom en förändring hos EU-kommissionen.

Fisket har inte bara en ekonomisk utan också en kulturhistorisk och social betydelse. Det är en del av kust-, hamn- och skärgårdssamhällenas identitet och arv. En levande och hållbar fiskerinäring är därför avgörande för att bevara dessa samhällen och deras unika karaktär. En av de stora fördelarna med småskaligt fiske är att det skapar arbetstillfällen och främjar företagande i små lokalsamhällen, vilket bidrar till att upprätthålla livskraftiga samhällen på landsbygden och i skärgården. Fisket är också viktigt för besöksnäringen då det bidrar till att locka turister till området.

11. Samarbete och avtal för att begränsa det storskaliga fisket i Ålands hav, Bottenhavet och Bottenviken, punkt 6 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 13 och

avslår motion

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 5.

Ställningstagande

I första hand anser jag och mitt parti att allt storskaligt sill- och strömmingsfiske i Östersjön, och i synnerhet det som går till industriändamål (fiskmjöl och fiskolja), bör förbjudas. EU bör även införa ett tillfälligt stopp mot alla bifångster av sill och strömming vid fiske av skarpsill. Om detta misslyckas eller drar ut på tiden bör Sverige söka en bilateral överenskommelse med Finland om att inget storskaligt industrifiske får förekomma i Bottenviken och Bottenhavet. Sverige och Finland har möjlighet att reglera fisket i dessa områden utan att involvera EU:s övriga medlemsstater.

12. Åtgärder i övrigt för att begränsa det storskaliga fisket i Östersjön, punkt 7 (S)

av Anna-Caren Säterberg (S), Joakim Järrebring (S), Malin Larsson (S), Jytte Guteland (S) och Björn Petersson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 54 och

avslår motionerna

2024/25:699 av Daniel Persson (SD),

2024/25:753 av Peter Hedberg och Peder Björk (båda S),

2024/25:878 av Magnus Manhammar (S) yrkandena 1 och 2,

2024/25:1019 av Kerstin Lundgren (C),

2024/25:1778 av Carl Nordblom (M) yrkande 1,
2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkande 7,
2024/25:2038 av Kjell Jansson m.fl. (M),
2024/25:2320 av Sanne Lennström m.fl. (S),
2024/25:2364 av Jesper Skalberg Karlsson m.fl. (M),
2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 12 och
2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 45.2 i denna del.

Ställningstagande

Vi ser den kritiska situation som i dag råder för Östersjön och den påverkan som bl.a. ett alltför hårt industriellt fiske har på flera av fiskbestånden, inte minst strömmingen och sillen. Det är därför en prioritering för oss att ständigt arbeta för ett hållbart fiske. Regeringen har lagt fram en proposition för en levande havsmiljö i Östersjön, men tyvärr har regeringen inte presenterat några skarpa förslag. Situationen är akut och verkliga åtgärder krävs för att rädda de utrotningshotade fiskarterna. Därför föreslår vi och vårt parti en rad effektiva insatser, och vi vill att regeringen driver på inom EU för att de ska genomföras. Vi vill pausa det storskaliga fisket i Östersjön till dess att vi ser en tydlig återhämtning av sill och strömming vars storlek möjliggör fiske för humankonsumtion. Sillen och strömmingen behöver få en chans att återhämta sig, något som även betonas av EU-kommissionen och majoriteten av de forskare som jobbar med Östersjöfrågor.

13. Åtgärder i övrigt för att begränsa det storskaliga fisket i Östersjön, punkt 7 (V)

av Andrea Andersson Tay (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkande 7 och
avslår motionerna

2024/25:699 av Daniel Persson (SD),
2024/25:753 av Peter Hedberg och Peder Björk (båda S),
2024/25:878 av Magnus Manhammar (S) yrkandena 1 och 2,
2024/25:1019 av Kerstin Lundgren (C),
2024/25:1778 av Carl Nordblom (M) yrkande 1,
2024/25:2038 av Kjell Jansson m.fl. (M),
2024/25:2320 av Sanne Lennström m.fl. (S),
2024/25:2364 av Jesper Skalberg Karlsson m.fl. (M),

2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 12,
2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 45.2 i denna del och
2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 54.

Ställningstagande

Under kommande års förhandlingar om fiskekvoter är det centralt att Sverige verkar för ett stopp för det storskaliga, industriella fisket efter strömming i Östersjön för att bestånden ska få en chans att återhämta sig. Skarpsill fångas i samma fiske och stoppet behöver därför omfatta även skarpsill för att innebära ett verkligt skydd för strömmingen. Det småskaliga kustnära fisket har inte samma påverkan på bestånden och bör därför inte omfattas av stoppet. Regeringen har hittills inte velat driva denna linje i förhandlingarna, men nu är det dags att Sverige agerar som föregångsland för att skydda Östersjöns ekosystem. Jag och mitt parti anser därför att regeringen på EU-nivå bör verka för ett stopp för storskaligt fiske efter strömming och skarpsill i Östersjön, med undantag för småskaligt, kustnära fiske.

14. Åtgärder i övrigt för att begränsa det storskaliga fisket i Östersjön, punkt 7 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 12 och

2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 45.2 i denna del och
avslår motionerna

2024/25:699 av Daniel Persson (SD),

2024/25:753 av Peter Hedberg och Peder Björk (båda S),

2024/25:878 av Magnus Manhammar (S) yrkandena 1 och 2,

2024/25:1019 av Kerstin Lundgren (C),

2024/25:1778 av Carl Nordblom (M) yrkande 1,

2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkande 7,

2024/25:2038 av Kjell Jansson m.fl. (M),

2024/25:2320 av Sanne Lennström m.fl. (S),

2024/25:2364 av Jesper Skalberg Karlsson m.fl. (M) och

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 54.

Ställningstagande

Sill och strömming (som den kallas norr om Kalmarsund) har genom historien varit en viktig del av Sveriges livsmedelsförsörjning och är än i dag en ovärderlig del av vår kultur. Förr i tiden bedrevs fisket från små båtar i kustnära områden med syfte att ha något att äta. Så ser det inte ut längre. De senaste decennierna har antalet kustnära båtar minskat i takt med deras fångster. I stället dominerar numera det storskaliga trålfisket i Östersjön, vars fångster transporteras till bl.a. Danmark och blir till foder för minkfarmer och liknande. Om Östersjöns sill- och strömmingsbestånd kollapsar vore det en katastrof för såväl ekosystemet som de kustnära samhällen som är beroende av fisket för sin identitet och ekonomiska överlevnad. Besöksnäringen och den levande landsbygden längs Östersjön riskerar stor skada, tillsammans med traditioner som gått i arv i generationer. Mot bakgrund av det anser mitt parti och jag att Sverige inför kommande EU-fiskekvotsförhandlingar ska verka för att tills vidare förbjuda allt storskaligt sill- och strömmingsfiske i Östersjön och i synnerhet det som går till industriändamål (fiskmjöl och fiskolja). EU bör även införa ett tillfälligt stopp mot alla bifångster av sill och strömming vid fiske av skarpsill.

15. Selektiva och skonsamma redskap, bifångster och utkast, punkt 8 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 7–9 och 25 samt avslår motionerna

2024/25:1039 av Roland Utbult (KD),

2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkande 5 och

2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 82.

Ställningstagande

För att minska bifångsterna och förbättra hållbarheten i fiskeindustrin är det viktigt att fiskare använder selektiva redskap som endast fångar önskade fiskarter. Tyvärr finns det i dag inte tillräckligt med incitament för fiskare att använda sådana redskap, eftersom bifångsterna ofta genererar extra intäkter. Det är därför viktigt att undersöka hur man kan öka incitamenten för fiskare att använda selektiva redskap. Vi och vårt parti föreslår därför att det tillsätts

en utredning för att utvärdera möjligheterna att öka incitamenten att använda selektiva redskap. En sådan utredning kan t.ex. titta på ekonomiska styrmedel som kan belöna fiskare som använder selektiva redskap eller straffa dem som inte gör det. Utredningen kan också undersöka hur tekniska lösningar och nya redskap kan bidra till att minska bifångsterna.

En annan viktig faktor att överväga är utbildning och information till fiskare om de negativa konsekvenserna av bifångst. Genom att öka medvetenheten om vikten av hållbart fiske och de positiva effekterna av selektiva redskap kan fiskare motiveras att använda dessa redskap. Utbildning kan också ge fiskare de nödvändiga färdigheterna och kunskaperna för att kunna hantera selektiva redskap på rätt sätt. Genom att öka användningen av selektiva redskap kan fiskeindustrin bli mer hållbar och samtidigt bevara fiskbestånden för framtida generationer. En utredning om hur man kan öka användningen av selektiva redskap är därför ett viktigt steg mot en mer hållbar fiskeindustri. Det är även viktigt att utveckla passiva fiskeredskap.

16. Selektiva och skonsamma redskap, bifångster och utkast, punkt 8 (V)

av Andrea Andersson Tay (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkande 5 och avslår motionerna

2024/25:1039 av Roland Utbult (KD),

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 7–9 och 25 samt

2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 82.

Ställningstagande

Bättre val av fiskemetoder, som exempelvis rätt storlek på maskor i fiskeredskap, gör att man kan undvika att fånga för små, för unga eller för stora fiskar. Men trots varierande nätmaskor kan olika redskap orsaka oavsiktliga bifångster av exempelvis sälar, delfiner och dykande sjöfåglar som trasslar in sig. Bifångster i både trål och andra fiskeredskap är ett allvarligt hot mot flera arter av fisk, sjöfågel och marina däggdjur. Dessutom visar studier i bl.a. Östersjön att mängden stora rovfiskar, såsom torsk, gädda och abborre, kan ha stor betydelse för att begränsa tillväxten av alger och andra övergödningseffekter. Det krävs ytterligare åtgärder för att i samarbete med fiskerinäringen stimulera en ökad användning av passiva redskap såsom garn och långrev.

Regeringen bör därför återkomma med förslag på åtgärder som fasar ut skadliga fiskemetoder samt premierar passiva fiskeredskap.

17. Selektiva och skonsamma redskap, bifångster och utkast, punkt 8 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 82 och avslår motionerna

2024/25:1039 av Roland Utbult (KD),

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 7–9 och 25 samt

2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkande 5.

Ställningstagande

Jag och mitt parti anser att fiskerinäringen måste intensifiera arbetet med att eliminera bifångsterna och utveckla redskap som inte skadar botten med dess växt- och djurliv.

18. Fiskemöjligheterna när det gäller ål, punkt 9 (S)

av Anna-Caren Säterberg (S), Joakim Järrebring (S), Malin Larsson (S), Jytte Guteland (S) och Björn Petersson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 57 och avslår motionerna

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 51,

2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkandena 9 och 10 samt

2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 85.

Ställningstagande

Den europeiska ålen är akut hotad. En bidragande orsak är det höga fisketryck som uppstått av intresse för glasål som en delikatess. Nuvarande regler inom EU räcker inte till för att vända utvecklingen. Internationella havsforskningsrådets bedömning är att ålbeståndet är så svagt att allt ålfiske, inklusive glasålsfiske, bör upphöra. För att minska ålfisket måste Sverige verka för att skärpa kraven på EU-nivå, även för länder som fiskar efter glasål. På så sätt kan vi rädda ålen från att utrotas.

19. Fiskemöjligheterna när det gäller ål, punkt 9 (V)

av Andrea Andersson Tay (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkandena 9 och 10 samt avslår motionerna

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 51,

2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 85 och

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 57.

Ställningstagande

Ålen är klassad som akut hotad i Sverige. Sedan 1950-talet har mer än 99 procent av beståndet av glasålar (ålyngel) vid Europas kuster försvunnit. Sedan 2007 råder det ett generellt förbud mot att fiska ål i Sverige och endast den som har särskilt tillstånd från Havs- och vattenmyndigheten får fiska arten. I dag finns i storleksordningen 150 yrkesfiskare som har tillstånd att fiska ål och inga nya tillstånd beviljas. Regeringen har dock gett Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att utreda förutsättningarna för att möjliggöra överlåtelse av ålfisketillstånd.

Utöver det legala fisket i Sverige på ål förekommer även illegalt fiske. Så länge det finns legalt fiske efter ål så försvåras även kontrollen av försäljning av illegal ål och varje år beslagtas hundratals olagliga ålfiskeredskap i svenska vatten. Det internationella havsforskningsrådet (Ices) rekommenderar att det snarast införs ett totalt fiskestopp på ål.

EU beslutade 2023 om en stängningsperiod för ålfiske i havet på sex månader, mellan den 15 september 2024 och den 15 mars 2025. Perioden omfattar en del av året då det fiskas mycket lite ål och åtgärden bidrar därför inte till att stärka ålbeståndet.

Mitt parti och jag anser att de åtgärder som finns på plats är otillräckliga och att ett totalt stopp för ålfiske i stället bör införas. Att som regeringen öppna för att fisketillstånd ska kunna överlåtas är helt fel väg att gå. Sverige har ansvar för att bevara ålen, inte minst då de flesta köns mogna ålarna (blankålar) från Östersjöregionen vandrar ut längs vår kust, och vi bör vara ledande för att skydda arten. Jag och mitt parti inser att det också krävs andra åtgärder än reglering av fisket för att arten ska återhämta sig, inte minst med tanke på vattenkraftens negativa påverkan, men nuvarande fiske på arten är likväl inte hållbart. Ett totalt fiskestopp bör därför införas tills arten återhämtat sig.

Sverige bör därför dels införa ett förbud mot riktat fiske på ål, dels verka för att EU inför ett förbud mot riktat fiske på ål inom EU.

20. Fiskemöjligheterna när det gäller ål, punkt 9 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 85 och

avslår motionerna

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 51,

2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkandena 9 och 10 samt

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 57.

Ställningstagande

Ålen är utrotningshotad. Av det ålbestånd som en gång fanns återstår bara en liten spillra. 99 procent av den europeiska ålen har försvunnit sedan 1950-talet. Ålens komplicerade livscykel och långa resor över stora delar av världen gör den extra utsatt. Det kan räcka med en ny parasit, en sjukdom eller ett varmare hav till följd av klimatförändringar för att beståndet ska försvagas under alla gränser för återhämtning. Skyddet för ålen måste bli betydligt striktare i Sverige och i hela EU. Det handlar om att dels se till att det finns fria vattenpassager, dels få bort fisketrycket.

Det pågående, men för tillfället pausade, arbetet med att miljöanpassa vattenkraften kommer att ge fler fria vattenpassager för ål och andra vandrande fiskar. Men det kommer att ta tid. Därför är det oerhört viktigt att försiktighetsprincipen tillämpas fullt ut och att vi här och nu vidtar alla åtgärder vi kan, inklusive totalt fiskestopp. För en akut hotad art är varje individ viktig. Mitt parti och jag kräver att allt fiske av ål i Sverige och EU upphör tills ålen nått god bevarandestatus.

21. Alternativ till utsättningar för att gynna ålbeståndet, punkt 10 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 49 och
avslår motion

2024/25:408 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 2 och 4.

Ställningstagande

För att främja ålens fortlevnad i Östersjön har Ålfonden inrättats, men det finns inget vetenskapligt stöd för att utsättningar gynnar beståndets förmåga att reproducera sig. Det är därför viktigt att se över möjligheten att hitta andra lösningar för att gynna ålen. Regeringen bör därför se över hur Ålfondens finansiering kan förstärkas för att kunna utvärdera metoder för att gynna ålen.

22. Flodkräftor, punkt 11 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 52 och

2024/25:1395 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 25 och

avslår motion

2024/25:1303 av Runar Filper (SD).

Ställningstagande

Beståndet av den svenska flodkräftan har minskat drastiskt under de senaste 100 åren, vilket har lett till att arten nu är rödlistad som akut hotad. Det största hotet mot flodkräftan var introduktionen av nordamerikanska signalkräfter i

svenska vatten på 1960-talet. Dessa signalkräfter bar på kräftpest men var själva motståndskraftiga mot sjukdomen, medan flodkräftan dör av pesten. Antalet vatten med flodkräfta har stadigt minskat genom åren, vilket är oroväckande. Fler omfattande åtgärder på olika plan krävs för att rädda artens överlevnad, såsom att säkerställa flodkräftans reproduktion. Det bör bl.a. tillsättas en utredning som ska föreslå metoder för att bevara flodkräftan.

Det finns visst skydd för flodkräftan i förordningen om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen samt i Fiskeriverkets föreskrift (2011:13) om utsättning samt flyttning av fisk i andra fall än mellan fiskodlingar. Men fler åtgärder behövs för att säkerställa artens överlevnad. Tidigare regleringar har reglerat minimimåttet för en kräfta som får fiskas, där endast kräfter med minst nio centimeter från spetsen av pannhornet till den fasta kanten av den mellersta stjärtfenan fick fiskas. Men från årsskiftet har nya regler kring fisket tillkommit, främst kring fiskeområden och hanteringen av den invasiva arten signalkräfta, som är bärare och spridare av kräftpest. Allmänhetens rätt att fiska signalkräfter i Vättern har begränsats till tre på varandra följande helger med start den fjärde fredagen i augusti.

23. Övergripande åtgärder för att värna svensk fiskerinäring, punkt 12 (S)

av Anna-Caren Säterberg (S), Joakim Järrebring (S), Malin Larsson (S), Jytte Guteland (S) och Björn Petersson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 51 och avslår motionerna

2024/25:597 av Catarina Deremar och Anne-Li Sjölund (båda C),

2024/25:1025 av Anders W Jonsson (C),

2024/25:1828 av Jennie Wernäng och Marlène Lund Kopparklint (båda M) yrkande 1 och

2024/25:2050 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

När det gäller framtiden för Sveriges fiskerinäring vill vi främja och utveckla den på både kort och lång sikt. Internationellt växer den blå ekonomin i takt med en ökad medvetenhet om havens betydelse. Vi vill värna det småskaliga

kustnära fisket som dels är skonsammare mot miljön än det storskaliga fisket, dels bidrar till vår livsmedelsförsörjning.

24. Genomförandet av EU-lagstiftning, punkt 13 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 12.

Ställningstagande

Fiskeripolitiken inom EU skapar en ojämn spelplan för svenska fiskare och riskerar att ge dem en konkurrensnackdel gentemot fiskare från andra EU-länder runt Östersjön. Genomförandet av EU-lagstiftning bör därför utformas på ett sätt som säkerställer att svenska fiskare behandlas på lika villkor som sina konkurrenter.

Pricksystemet är ett system som används för att övervaka och reglera fisket i Sverige. Varje gång en fiskebåt bryter mot reglerna får den en prick som används för att bedöma fiskebåtarnas efterlevnad av regelverket. Om en båt får för många prickar kan den t.ex. tvingas lägga till vid kaj och inte få ge sig ut på fiske under en viss period. Det finns olika typer av överträdelser som kan leda till prickar, t.ex. om båten fiskar mer än tillåtna kvoter eller fiskar under förbjudna tider på året. Tyvärr är det vanligt förekommande att regelverken i de olika Östersjöländerna tillämpas olika på fiskare från olika länder, och det gäller även pricksystemet. Prickarna stannar t.ex. kvar på båten även om den säljs, vilket skapar ojämlikhet mellan fiskare från olika länder runt Östersjön. Pricksystemet bör därför tillämpas på liknande sätt i alla länder runt Östersjön.

Ytterligare åtgärder behöver vidtas för att säkerställa en rättvis och enhetlig fiskeripolitik. Det är viktigt att alla länder runt Östersjön samarbetar för att utveckla och genomföra en fiskeripolitik som främjar en hållbar utveckling av fiskeindustrin och säkerställer en rättvis konkurrens för alla fiskare, oavsett nationalitet.

25. Fiskelicenser och generationsväxling, punkt 14 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 24 och 27.

Ställningstagande

Det småskaliga kustnära fisket spelar en viktig roll i att öka antalet arbetstillfällen inom fiskerinäringen samtidigt som det bevarar vår kultur och utvecklar vår unika skärgårdsmiljö. Tyvärr står näringen inför hinder på grund av ett stelbent regelverk för fiskelicenser. För att ge näringen tillförsikt inför framtiden är det viktigt att generationsskiften underlättas och möjliggörs genom överlåtande av fiskelicenser.

26. Fördelning av fiskemöjligheter och överlåtbara fiskerättigheter, punkt 15 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 11, 13, 14 och 28 samt
avslår motionerna
2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,
2024/25:2803 av Sten Bergheden (M) och
2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 80.

Ställningstagande

För att skydda fiskbestånden och uppnå ett hållbart fiske i Östersjön är det avgörande att prioritera fiske för humankonsumtion framför fiske som används för framställning av djurfoder. Det är viktigt att notera att den största

mängden fisk som fångas i området faktiskt går till djurfoder, vilket skapar flera problem. För det första ökar det trycket på fiskbestånden i Östersjön, som redan är hotade och överexploaterade. För det andra leder det till att kustfiskare har svårt att tillgodose sina behov av fisk. För att åtgärda dessa problem måste det prioriteras tillsammans med andra EU-länder runt Östersjön. Detta kan uppnås genom att införa regleringar som begränsar användningen av fisk till djurfoder och främjar lokalt fiske för humankonsumtion. Genom att minska fisket till djurfoder och främja fiske för humankonsumtion kan vi uppnå ett hållbart fiske i Östersjön och säkra tillgången till fisk för både människor och djur i framtiden. Detta är ett viktigt steg mot att skydda fiskbestånden och bevara Östersjöns ekosystem för kommande generationer.

Vi anser också att reglerna för överlåtelser av fiskerätter bör förenklas och tidsgränserna för fiskekvoter bör vara mer flexibla. Dessutom behöver möjligheterna att öka utnyttjandet av kustkvoterna, som i många fall är mycket låga, också undersökas för att bidra till en hållbar och framgångsrik näring.

27. Fördelning av fiskemöjligheter och överlåtbara fiskerättigheter, punkt 15 (V)

av Andrea Andersson Tay (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 11, 13, 14 och 28,

2024/25:2803 av Sten Bergheden (M) och

2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 80.

Ställningstagande

Havsmiljön kring Sverige och globalt påverkas negativt av flera olika miljöproblem och det svenska fisket står inför stora utmaningar. Svårigheterna med att överleva på fiske är särskilt tydliga för dem som fiskar kustnära där tillgången på livskraftiga bestånd är mycket liten. Orsakerna till problemen runt kusten är flera; rubbningar i ekosystem likväl som storskaligt fiske med stora industritrålare utanför kusten spelar in.

I dagens fiskeflotta har varje båt tillstånd att fiska en eller flera specifika arter. Därför har vi i dag båtar som bara kan fånga torsk och andra som har tillstånd att fånga sill. Östersjön har känsliga ekosystem och det är lätt att förstå att det inte är hållbart att fiska på bara en art. Mer ekologiskt och socialt

hållbart vore det om varje båt kunde tillåtas att variera sitt fiske efter rådande situation. Det hade bl.a. kunnat avhjälpa den situation som uppstod med det akuta fiskestoppet på torsk 2019. Regeringen bör därför ge Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att se över systemet för fördelning av fiskekvoter i syfte att yrkesfisket ska bedrivas ekosystemanpassat.

Utöver att skapa möjlighet att fiska på olika bestånd behöver regeringen ha en plan för hur småskaliga fiskare ska kompenseras vid snabba ändringar av kvottilldelning för att inte tappa kompetens eller försvåra föryngring i yrkesgruppen. Föryngringen bland Sveriges fiskare är långsam och medelåldern är hög. Det behöver finnas tilltro till fiskets möjligheter i framtiden och då krävs det såväl trygga arbetsvillkor som vetskap om att stöd för stillaliggande båtar kommer att betalas ut när förutsättningarna förändras. Mitt parti och jag anser att dagens system med individuellt överförbara kvoter (individual transferable quotas, ITQ) inte är långsiktigt hållbart. Systemet, som fördelar de pelagiska arterna, som strömming och makrill, baseras på individuella kvoter som ges till varje båt. Kvoterna kan sedan säljas eller bytas mellan båtarna. Det är ett system som gör att kvoterna samlas hos några få båtar. Syftet med att införa systemet var att minska antalet båtar, vilket gör att det i dag bara är några få stora båtar som kan leva riktigt gott på sina fångster. Storskaligt fiske i vissa områden och under vissa tider på året kan minska mängden strömming som vandrar in i kustnära områden. Risken finns att lokalt lekande bestånd slås ut. Följdeckterna blir både sämre tillgång på fisk för småskaligt, kustnära fiske och storskaliga ekosystemförändringar. Dessutom har fisket för mänsklig konsumtion minskat sedan införandet av ITQ, liksom lönsamheten för det småskaliga fisket. Därför menar jag och mitt parti att det här är ett system som måste revideras med helt andra mål i fokus. Regeringen bör därför ta initiativ till en omarbetning av systemet med individuellt överförbara kvoter (ITQ) för stärkta regionala kvoter där en större del av fångsten går till humankonsumtion, inom ramen för ett ekosystembaserat fiske.

28. Fördelning av fiskemöjligheter och överlåtbara fiskerättigheter, punkt 15 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 80 och
avslår motionerna

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 11, 13, 14 och 28,

2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkandena 1 och 2 samt
2024/25:2803 av Sten Bergheden (M).

Ställningstagande

I det pelagiska fisket, dvs. fiske efter sill, skarpsill, makrill, taggmakrill, blåvitling och tobis, infördes 2009 ett tioårigt försök med överförbara fiskekvoter. Systemet permanentades 2019. Överförbara eller överlåtbara fiskerättigheter innebär att rätten att fiska en viss mängd av en art går att sälja och köpa, låna in och låna ut, hyra in och hyra ut, byta med andra fiskerättigheter osv. Syftet med lagen var att få en struktur i den svenska fiskeflottan i det pelagiska yrkesfisket som främjar bevarandet av fiskeresurserna och ett i övrigt hållbart fiske. Många fördelar brukar lyftas fram när det gäller systemet med överförbara kvoter. Efter införandet kan man se att överkapaciteten, alltså antalet båtar, har minskat och lönsamheten för många företag har gått upp. Fiskeflottan har också moderniserats, vilket ger lägre bränsleförbrukning och bättre arbetsmiljö. Men det finns också nackdelar som ägarkoncentrationer, större fartyg som tar upp stora mängder på kort tid med stora effekter på ekosystemet, färre yrkesverksamma och svårigheter för ägare av mindre båtar och nya fiskare att få tillgång till fisket.

Nu finns det förslag på att införa ett liknande system för det demersala fisket, dvs. fiske av bottenlevande fiskarter som exempelvis torsk, sej, kolja och rödspätta. Mitt parti och jag vill att effekterna och konsekvenserna av införandet av överförbara fiskerättigheter inom det pelagiska fisket utreds innan man går vidare med förslaget om att införa ett liknande system inom det demersala fisket. Det har utvärderats tidigare men det är många år sedan och mycket har hänt sedan dess. Eftersom det finns mycket kritik mot systemet vill jag och mitt parti att det görs en ny utvärdering så att alla erfarenheter från denna kan ligga till grund för ett eventuellt nytt system inom det demersala fisket. Utredningen måste belysa de miljömässiga, ekonomiska och sociala effekterna och påverkan på havsmiljön innan man inför ett liknande system i det demersala fisket. Fiskebestånden och tillståndet i havsmiljön måste väga tyngst, liksom att kustfisket och de småskaliga fiskarna värnas.

29. Överlåtbara ålfisketillstånd, punkt 16 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 47 och avslår motionerna
2024/25:408 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 1 och
2024/25:1676 av Ludvig Ceimertz m.fl. (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Sedan 1980-talet har ålfångsterna i Sverige minskat drastiskt på grund av flera faktorer, inklusive vattenkraftverkens turbiner, miljögifter, klimatförändringar, ökad predation från skarv och säl samt fiske i de länder som ålen passerar på sin vandring till svenska vatten. För att skydda ålbeståndet har det varit generellt förbjudet att fiska ål i Sverige sedan 2007 och det är endast de som har särskilt tillstånd från Havs- och vattenmyndigheten som får fiska ål. Trots detta har fångstmängderna halverats och antalet ålfiskare har minskat kraftigt, vilket gradvis har fasat ut ålfiske som näringsverksamhet i Sverige. Detta hotar den unika kultur och yrkeskunskap som finns bevarad i ålfisket. Vi och vårt parti föreslår därför att det ska bli möjligt att överföra ålfisketillstånd mellan generationer och företag samt därtill nödvändiga licenser för att bedriva ålfiske till en annan person eller ett annat företag. Detta bör göras för att underlätta för det legala fisket och minska det ökade illegala ålfiske som hårda regleringar kan leda till. Det skulle också bevara traditionen kring detta fiske.

30. Fiskerikontroll, punkt 17 (S)

av Anna-Caren Säterberg (S), Joakim Järrebring (S), Malin Larsson (S), Jytte Guteland (S) och Björn Petersson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3109 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 59 och avslår motionerna

2024/25:905 av Magnus Manhammar (S),

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 10 och 31–33,

2024/25:2979 av Markus Wiechel och Victoria Tiblom (båda SD) yrkande 8 och

2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkandena 78, 79 och 81.

Ställningstagande

Avsiktlig felrapportering av fiskefångster underminerar ansträngningarna för ett hållbart fiske. Därför vill vi skärpa kontrollerna och straffen vid avsiktlig

felrapportering. Dessutom vill vi komma åt fusket genom att införa kamera-bevakning på fiskefartygen i kombination med fler fysiska besök av kontrollmyndigheten. Med en skarpare och mer effektiv fiskerikontroll kan vi få bukt med det illegala fisket.

31. Fiskerikontroll, punkt 17 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 10 och 31–33 samt avslår motionerna

2024/25:905 av Magnus Manhammar (S),

2024/25:2979 av Markus Wiechel och Victoria Tiblom (båda SD) yrkande 8,

2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkandena 78, 79 och 81 samt

2024/25:3109 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 59.

Ställningstagande

Regeringen har en skyldighet att informera EU-kommissionen om eventuella överträdelser av regelverket, så att det kan vidtas åtgärder för att säkerställa efterlevnaden av det gemensamma regelverket. För att säkerställa att detta sker behöver Sverige öka kontrollen av högriskländer, få tillgång till tulldatabaser för att kontrollera importörer och intensifiera de fysiska kontrollerna av importörer. Det är nödvändigt att regeringen utvärderar sina metoder för fiskekontroll för att effektivisera processen ytterligare.

Trots att utkast från fiskebåtar redan är förbjudet enligt EU:s gemensamma fiskeripolitik är det fortfarande ett problem som existerar och som måste åtgärdas. Detta beror på bristande övervakning och kontroll, vilket gör att fiskare fortfarande kan slänga tillbaka oönskad fångst i havet. För att minska utkastens behovs mer effektiv övervakning och straff för dem som bryter mot reglerna. Förutom förbudet mot utkast behöver det också finnas fler incitament för fiskare att acceptera kameraövervakning ombord. Detta skulle inte bara förhindra utkast utan också ge en mer exakt uppskattning av den verkliga mängden upptagen fisk och därmed bidra till att överfiske undviks. I dag görs uppskattningar för att avgöra den verkliga mängden upptagen fisk, men dessa kan vara opålitliga. Genom att införa kameraövervakning skulle det bli möjligt att bättre inkludera den utkastade fisken i beräknad upptagen fisk.

32. Fiskerikontroll, punkt 17 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkandena 78, 79 och 81 samt avslår motionerna

2024/25:905 av Magnus Manhammar (S),

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 10 och 31–33,

2024/25:2979 av Markus Wiechel och Victoria Tiblom (båda SD) yrkande 8 och

2024/25:3109 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 59.

Ställningstagande

En mängd granskningar och rapporter har dokumenterat och visat på de omfattande felrapporteringarna av fångster och det systematiska fusket inom EU:s fiskeflotta. Detta är förödande för fiskbestånden, för ekosystemet och för beståndsuppskattningarna som Ices årliga kvotrådgivning bygger på. Trots att EU har ett utkastförbud så efterlevs inte detta. EU har nyligen antagit nya regler för fiskerikontroll, och det finns ingen anledning att det svenska genomförandet ska dröja. Tvärtom måste de nya reglerna skyndsamt införas i Sverige, och fiskerikontrollen liksom finansieringen av denna behöver utökas i stor skala. Jag och mitt parti kräver att Sverige skyndsamt kommer till rätta med bristfälliga och felaktiga inrapporteringar, att fiskerikontrollen utökas i stor skala, att kraven på efterlevnad säkerställs och att regeringen avsätter tillräcklig finansiering för dessa ändamål. Vidare anser jag och mitt parti att efterlevnaden av utkastförbudet måste säkras genom ökad kontroll, exempelvis måste det införas krav på fullt dokumenterat fiske med kameror.

33. Sanktionsavgifter, punkt 18 (V)

av Andrea Andersson Tay (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkande 11.

Ställningstagande

För att uppnå ett hållbart fiske behövs ett fungerande regelverk och tydlig efterlevnad. Som för de flesta regelverk krävs även effektiv kontroll där ökad kunskap om överträdelser gynnar det yrkesfiske som följer regelverket. Sedan 2019 är landningsskyldigheten (dvs. att all fisk som fångas och har en kvot inom EU ska tas ombord och landas i hamn) införd i samtliga EU-vatten. En hög efterlevnad av landningsskyldigheten kräver ett effektivt kontrollsystem.

En granskning av stiftelsen Baltic Waters visar på mycket stora problem med fusk inom det svenska fisket. Det handlar bl.a. om att en art rapporteras som en annan art och att fartygen rapporterar in mindre fångster än vad som faktiskt tas upp. EU-kommissionen genomförde 2022 en revision av Sveriges fiskerikontroller som också visade på allvarliga brister när det gäller vägning och registrering av de fångster som landas i Sverige samt att Sverige misslyckas med att efterleva de EU-regler som finns på området. De största problemen är kopplade till industrifisket. Problemen påtalades redan i en tidigare revisionsrapport 2014. Kommissionen kritiserar Sverige för att inte ta frågorna på allvar och anser att det krävs omedelbara åtgärder för att hantera bristerna. Inrapporterade fångster utgör underlag för havsforskningsrådet Ices när de utfärdar råd om fiskekvoter, vilket innebär att felrapportering får allvarliga följeffekter då beståndens storlek överskattas och kommande års fiskekvoter sätts för högt.

Mitt parti har under flera år verkat för stärkt fiskeövervakning och bättre kunskapsunderlag när det gäller fiske och fiskebeståndens utveckling. Mitt parti har återkommande föreslagit att det ska göras försök med elektronisk fjärrövervakning, som sedan länge är känt som en effektiv metod både i fråga om hantering och kostnader för övervakning. Kameramaterialet används för att säkerställa att rapporterade fångstuppgifter i loggboken är korrekta och för att fastställa att utkast till havs inte sker. Havs- och vattenmyndigheten genomförde från 2021 till våren 2024 försök med elektronisk fjärrövervakning av fiskefartyg som visade att systemet fungerar. Nya EU-regler som träder i kraft de kommande åren innebär också bl.a. krav på kameraövervakning av större fartyg, med möjlighet för medlemsländerna att utöka kraven till mindre fartyg.

Baltic Waters framhåller i sin granskning att sanktionsavgifterna för felrapportering av fångster är mycket låga och inte står i proportion till värdet av fångsten, vilket inte ger incitament att följa reglerna. En vanlig bötessumma för felrapportering är 2 000 kronor, samtidigt som värdet av en fångst kan vara flera miljoner kronor. Även EU-kommissionen påtalar att det krävs kännbara åtgärder mot dem som bryter mot fiskereglerna. Jag och mitt parti anser att sanktionsavgifterna behöver höjas till en nivå som skapar incitament för fiskefartygen att följa reglerna. Sanktionsavgifterna för överträdelse av

regelverk för fiske bör därför höjas så att de blir ekonomiskt kännbara för de fartyg som bryter mot reglerna.

34. Fiskutsättning, punkt 19 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 40 och 41.

Ställningstagande

Hav, sjöar och vattendrag med tillhörande flora och fauna är viktiga att bevara och skydda samtidigt som försörjningsmöjligheterna för människor som bor nära dessa områden måste stimuleras. Fiskutsättning kan vara ett viktigt verktyg för att uppnå dessa mål genom att öka fiskbestånden och tillgången till nya vattenområden. Men det är också viktigt att vara medveten om nackdelarna med fiskutsättning eftersom den kan påverka den genetiska variationen hos fisken och minska dess förmåga att anpassa sig till olika miljöförhållanden och hot. Utsättningar kan också ha en negativ inverkan på befintliga fiskpopulationer genom att konkurrera om resurser eller sprida sjukdomar, och den kan också skapa en artificiell och ojämn fördelning av fisk som kan påverka ekosystemet på olika sätt.

För att minimera de negativa effekterna av fiskutsättningar är det viktigt att ha en välplanerad och forskningsbaserad strategi. Utsättning av fisk bör ske i bevarandesyfte för att stödja hotade eller återintroducera redan hotade bestånd och överdrivna utsättningar som kan orsaka negativa effekter på den befintliga fiskpopulationen och ekosystemet bör undvikas. Att använda fisk av lokala stammar eller undergrupper kan bidra till att bevara den genetiska variationen och anpassningsförmågan. En balanserad strategi kan bidra till att öka fiskbestånden samtidigt som de naturliga ekosystemen skyddas. För att främja en sådan strategi kan regelverket och administrationen kring utsättning av fisk förenklas och anpassas till bevarandesyftet.

35. Fritidsfiske och fisketurism, punkt 20 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 42, 43 och 45 samt avslår motionerna

2024/25:1033 av Magnus Berntsson (KD) och

2024/25:2061 av Ann-Sofie Alm (M).

Ställningstagande

Sportfiske av lax, öring, regnbåge och andra arter ger inte bara nöje utan också möjligheter till motion, naturupplevelser och avkoppling. Under senare tid har fisketurismen vuxit och inkluderar besök vid sjöar och älvar, stugbyar, båtuthyrningsfirmor, fiskekurser och mycket mer. Detta bidrar positivt till regional tillväxt, särskilt i glesbygd. Sportfiske har potential att bli en viktig faktor för turism och landsbygdsutveckling i Sverige. Genom att erbjuda fiskeupplevelser i landets sjöar, älvar och kuster kan man skapa nya arbetstillfällen och bidra till en levande landsbygd. Utländska turister söker också efter fiskeupplevelser i Sverige på nätet. För att uppnå potentialen i fisketurismen behöver Sverige ta steg för att säkerställa att fisket bedrivs på ett hållbart och ansvarsfullt sätt. Norge och Island har infört vissa regler för fisketurism, såsom krav på fiskekort och rapportering av fångster, och det kan vara lämpligt att utreda om liknande regler bör införas i Sverige. Genom att införa regler som kräver att fisketurister köper fiskekort och rapporterar sina fångster kan man också skapa en inkomstkälla för lokala fiskevårdsföreningar och bidra till att bevara den biologiska mångfalden i svenska vatten.

En annan fråga som behöver undersökas är gränsen mellan fritidsfiske och yrkesfiske. Avancerad utrustning för t.ex. trolling gör det möjligt att få stora fångster och skapa sidoinkomster. Det är viktigt att se till att dessa metoder inte leder till överfiske och att fisket bedrivs på ett hållbart sätt. En utredning av Jordbruksverket skulle kunna klargöra vad som anses vara fritidsfiske och vad som anses vara yrkesfiske samt vilka regler som behöver införas för att säkerställa att fisket bedrivs på ett hållbart sätt.

Det är dock viktigt att uppmärksamma intressekonflikten mellan sportfisket och andra aktörer som nyttjar vattnet som resurs. Dammarna som används för vattenkraftsproduktion är viktiga flödesbegränsningar och slamfällor i vattendragen, vilket också bidrar till miljöer för rekreation och friluftsliv. Men

dessa dammar påverkar också den biologiska mångfalden i vattnet, vilket kan skapa en konflikt med sportfisket. Det är därför viktigt med frivilliga initiativ till fiske- och miljöförbättrande åtgärder från olika intressegrupper och vattenkraftsägare runt vattendrag.

36. Övergivna och förlorade fiskeredskap, punkt 21 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 26 och 29 samt avslår motionerna

2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 18 och

2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 46.

Ställningstagande

Övergivna fiskenät är ett allvarligt problem som påverkar marina djur och fiskare på flera sätt. Fiskenät som överges fortsätter att fånga fisk, fåglar och marina däggdjur under många år, vilket leder till onödigt lidande och död för djuren. Nät som är tillverkade av nylon eller andra syntetiska material bryts inte ned utan kan finnas kvar i havet under lång tid. Fiskenät kan fastna i båtpropellrar eller roder men även skada fiskeredskap, vilket leder till dyra reparationer för fiskare.

Det finns flera orsaker till att fiskeredskap överges; nät kan t.ex. bli förstörda då de blir överkörda eller försvinna i stormar. I bland är det en fråga om slarv eller bristande kunskap från fiskares sida. Även fritidsfiskare bidrar till problemet med övergivna nät i Östersjön. För att minska problemet med övergivna fiskenät behövs det en bättre hantering av fiskeredskap. Det är viktigt att fiskare tar ansvar för att förlorade fiskeredskap återhämtas och tas bort från havet.

37. Övergivna och förlorade fiskeredskap, punkt 21 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 18 och

2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 46 och
avslår motion

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 26 och 29.

Ställningstagande

Förlorade fiskeredskap, s.k. spökredskap, som lämnats kvar i haven är ett stort miljöproblem som EU bör hantera genom en tydlig strategi med europeiska målsättningar.

38. Livsmedel från de blå näringarna, punkt 22 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 22 och

2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 43 och
avslår motion

2024/25:1828 av Jennie Wernäng och Marlène Lund Kopparklint (båda M)
yrkande 2.

Ställningstagande

De blå näringarna, såväl fiske som vattenbruk, har en viktig roll i det svenska livsmedelssystemet. Det är en roll som bör lyftas fram och utvecklas. I dag har Sverige ett handelsunderskott när det kommer till sjömat, vilket indikerar att det finns en inhemsk efterfrågan som de svenska blå näringarna kan möta. Vattenbruket och att mer fisk nyttjas till humankonsumtion skulle kunna stärka den svenska livsmedelsförsörjningen och göra det på ett klimatsmart sätt. Därför är det vitalt att de blå näringarna får en central roll i en uppdaterad livsmedelsstrategi.

Vidare behöver Sverige i förhandlingarna om EU:s fiskepolitik säkerställa att det finns tillräckliga regler för att all fisk från Östersjön ska vara säker att äta.

39. EU:s fiskeavtal med tredjeländer, punkt 23 (V)

av Andrea Andersson Tay (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkande 12.

Ställningstagande

Över 90 procent av de kommersiella fiskebestånden i världen är fullt utnyttjade eller överutnyttjade. Delvis som en kolonial rest hämtar europeiska fiskeflottor upp fisk från fattiga länders vatten. EU gör detta genom s.k. fiskepartnerskapsavtal med företrädesvis afrikanska länder. Avtalen innebär att avtalsländerna överför fiskerättigheter till EU mot ekonomisk ersättning. Den största delen av avtalen har slutits med utvecklingsländer. Dessvärre har många av avtalsländerna fiskbestånd som redan är överfiskade, och det verkliga utrymmet för utländska fartyg är således minimalt. Avtalsländerna är många gånger beroende av det småskaliga kustfisket som skapar sysselsättning och livsuppehälle för många av världens fattiga. Denna försörjningsmöjlighet riskerar att slås ut då EU:s fiskeflotta fiskar på redan hårt ansatta bestånd. I t.ex. Västafrika har en stor del av det kustnära fisket helt slagits ut, till stor del som följd av EU:s fiske. Även om en del ändringar har gjorts av dessa avtal kvarstår grundproblematiken, nämligen att europeiska flottor tömmer dessa länders vatten på fisk.

Mitt parti och jag vill se ett hållbart och lokalt förankrat fiske. Att fiskefartyg från EU-länder åker världen över för att fiska kan inte anses bidra till det, och Sverige bör verka för att EU i stället ska stödja lokalt hållbart fiske. EU bör hjälpa de länder där avtal i dag finns att stärka fiskeförvaltningen ur ett ekosystemperspektiv. Detta kan ske genom ekonomiskt stöd, ny teknik och kunskapsöverföring. Sverige bör verka för att EU i stället för fiskepartnerskapsavtal med tredjeländer ska ge stöd till lokalt hållbart fiske i dessa länder.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2024/25

2024/25:408 av Björn Söder m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en generationsväxlingsplan bör utvecklas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att på EU-nivå verka för åtgärder där de gör som störst nytta i syfte att låta beståndet av europeisk ål återhämta sig och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur Ålfondens finansiering kan förstärkas och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:597 av Catarina Deremar och Anne-Li Sjölund (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder med målsättningen att behålla det kustnära fisket som en företagsform som det går att leva på och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:699 av Daniel Persson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att värna det småskaliga fisket och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:753 av Peter Hedberg och Peder Björk (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att det storskaliga fisket efter sill och strömming pausas och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:878 av Magnus Manhammar (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omedelbart pausa det storskaliga sill- och strömmingsfisket i Östersjön för att ge fiskbestånden en chans att återhämta sig och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att pausa allt fiske av sill och strömming i Östersjön som inte går till humankonsumtion och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:905 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa ett system med fisketillsyningspersoner längs med våra kuster och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:928 av Tomas Eneroth och Hanna Westerén (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvidga trålgåransen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:986 av Louise Eklund (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att initiera ett fördjupat samarbete kring fiskefrågorna med de länder som delar Östersjökust, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:987 av Malin Danielsson m.fl. (L):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om långsiktiga lösningar för fisket i Östersjön och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1019 av Kerstin Lundgren (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett ensidigt trålfiskeförbud i svensk territorialzon och i övrigt samordna åtgärder vad gäller att förbättra Östersjöns miljö och fiske enligt motionens intentioner och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1025 av Anders W Jonsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en strategi för hur det småskaliga kust- och insjöfisket ska bevaras och utvecklas och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1033 av Magnus Berntsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska genomföra en översyn av regelverket för undervattensjakt med syfte att möjliggöra en hållbar utveckling av denna aktivitet i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1039 av Roland Utbult (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fortsatt utveckling av selektiva redskap inom yrkesfisket och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1303 av Runar Filper (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om minimimåttet på fångade flodkräftor och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka åtgärder för att rädda torskbeståndet, inklusive kraftig reglering och eventuellt tillfälliga stopp för fiske i vissa områden, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kvoterna i Östersjön och andra vatten ska anpassas till vad vetenskapen anser vara försvarbart och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en fortsatt minskning av fångstkvoterna för sill/strömming jämfört med förra årets kvoter, och då specifikt för östra Östersjön och Stockholms skärgård, och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att på EU-nivå verka för begränsningar av storskalig trålning i Ålands hav, Bottenhavet och Bottenviken och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gynna kustnära fiske och verka för mindre bottentrålning i kustområden och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att utvärdera möjligheterna att öka incitamenten att använda selektiva redskap och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka utbildning av och information till fiskare om negativa konsekvenser av bifångst och vikten av hållbart fiske och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra metoder för att minska utkast och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta registrering av upptagna kvoter och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur fiske för humankonsumtion kan prioriteras i Östersjön och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att svenska fiskare behandlas på lika villkor genom att utforma en rättvis och enhetlig implementering av EU-lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla reglerna för överlåtelser av fiskerätter och tillkännager detta för regeringen.

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra tidsgränserna för fiskekvoter mer flexibla och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla regelverket för fiskelicenser och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utveckling av passiva redskap vid fiske och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att minska övergivna fiskenät och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta och möjliggöra generationsskiftet genom överlåtande av fiskelicenser och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheten att utöka utnyttjandet av kustkvoterna och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fiskare ska ta ett större ansvar för förlorade fiskeredskap och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka kontrollen av högriskländer för att säkerställa efterlevnad av EU:s fiskeregulverk och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera de fysiska kontrollerna av importörer och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur man ytterligare kan effektivisera fiskekontrollerna och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete bör verka för en välplanerad och forskningsbaserad strategi för att minimera eventuella negativa effekter av fiskutsättningar och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utsättningar av fisk bör ske i bevarandesyfte för att stödja hotade eller återintroducera redan hotade bestånd och undvika överdrivna utsättningar som kan skada befintliga fiskpopulationer och ekosystem, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om regler för fisketurism, liknande de i Norge och Island, bör införas i Sverige, såsom krav på fiskekort och rapportering av fångster, och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda gränsen mellan fritidsfiske och yrkesfiske samt vilka regler som behöver införas för att säkerställa att fisket bedrivs på ett hållbart sätt och tillkännager detta för regeringen.

45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra miljöförbättrande åtgärder för sportfisket och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra överlåtelser av ålfisketillstånd och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda andra alternativa lösningar till ålutsättning för att gynna ålen, för att främja ändamålsenliga aktiviteter och för att utvärdera metoder som gynnar ålens bestånd och tillkännager detta för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillbakavisa EU-kommissionens förslag om ett totalt ålfiskestopp i Östersjön och i stället reglera ålfisket i de vatten som berörs och tillkännager detta för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en återgång till nio centimeter som minimimåttet för fångade flodkräfter och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1395 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utredning bör tillsättas för att föreslå metoder för att bevara flodkraften och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1676 av Ludvig Ceimertz m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ålfiskeföretagare har möjlighet att överlåta sin verksamhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:1778 av Carl Nordblom (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ett förbud mot storskaligt industrifiske inom Sveriges ekonomiska zon och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1828 av Jennie Wernäng och Marlène Lund Kopparklint (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att möjliggöra fler lastkajer för att underlätta svenskt fiske och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att fisket bör vara en del av livsmedelsstrategin och stärka egenförsörjning i form av sjömat i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1928 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att se över systemet för fördelning av fiskekvoter i syfte att yrkesfisket ska bedrivas ekosystemanpassat och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en omarbetning av systemet med individuellt överförbara kvoter (ITQ) för stärkta regionala kvoter där en större del av fångsten går till humankonsumtion, inom ramen för ett ekosystembaserat fiske, och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på åtgärder som fasar ut skadliga fiskemetoder samt premierar passiva fiskeredskap och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör begära specifik rådgivning från Internationella havsforskningsrådet (Ices) gällande strömmingens olika lekbestånd för att säkerställa strömmingens reproduktionsförmåga och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen på EU-nivå bör verka för ett stopp för storskaligt fiske efter strömming och skarpsill i Östersjön, med undantag för småskaligt, kustnära fiske, och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att stoppa överföringen av fiskekvoter på lax från ett år till ett annat samt att göra nödvändiga förändringar för att det ska vara möjligt att snabbt begränsa yrkesfisket om beståndet är i dåligt skick, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör införa ett förbud mot riktat fiske på ål och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att EU inför förbud mot riktat fiske på ål inom EU och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sanktionsavgifterna för överträdelse av regelverk gällande fiske bör höjas så att de blir ekonomiskt kännbara för de fartyg som bryter mot reglerna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att EU i stället för fiskepartnerskapsavtal med tredjeländer ska ge stöd till lokalt hållbart fiske i dessa länder och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2038 av Kjell Jansson m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att utreda förutsättningarna för att stoppa det industriella trålfisket i Östersjön och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2050 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av fortlevnad för det småskaliga fisket och husbehovsfisket i Skåne och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett tydligt uppdrag till Havs- och vattenmyndigheten samt länsstyrelsen om att det småskaliga fisket samt husbehovsfisket inte ska vara förbjudet längs Skånes kuster och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bakomliggande faktorer för att överväga att ge ett förnyat reviderat uppdrag till Havs- och vattenmyndigheten samt länsstyrelsen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2061 av Ann-Sofie Alm (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utreda kvotfiske genom fritidsfiske och sportfiske av den blåfenade tonfisken längs Bohuskusten och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2320 av Sanne Lennström m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga fler åtgärder för ett hållbart fiske som säkrar konsumtionsfisket och livskraftiga fiskbestånd längs ostkusten och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2364 av Jesper Skalberg Karlsson m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att vidta ytterligare åtgärder för att vända utvecklingen för strömmingsbestånden i Östersjön och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C):

- 11.2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU-kommissionen bör lägga fram ett Östersjöpaket för att hantera problemen med övergödning, överfiske, nedskräpning och giftiga kemikalier samt att förvaltningsplanen för Östersjön bör göras om från grunden och tillkännager detta för regeringen.

Förslaget behandlas i den del som avser att förvaltningsplanen för Östersjön bör göras om från grunden.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att tills vidare förbjuda allt storskaligt sill- och strömmingsfiske i Östersjön och i synnerhet det som går till industriändamål och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att söka en bilateral överenskommelse med Finland om att inget storskaligt industrifiske får förekomma i Bottenviken och Bottenhavet och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att trälgränsen ska flyttas ut längs Östersjöns kust och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU ska ha en tydlig strategi för att motverka och samla in spökfiskande redskap som lämnats kvar i haven, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de blå näringarna ska utgöra en central del i en uppdaterad nationell livsmedelsstrategi och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2803 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över reglerna för det bottennära fisket och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C):

43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i förhandlingar om EU:s fiskepolitik ska säkerställa tillräckliga regler så att all fisk i Östersjön ska vara säker för alla människor att äta och tillkännager detta för regeringen.
- 44.2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU-kommissionen lägger fram ett Östersjöpaket för att hantera problemen med övergödning, överfiske, nedskräpning och giftiga kemikalier samt att förvaltningsplanen för Östersjön görs om från grunden och tillkännager detta för regeringen.

Förslaget behandlas i den del som avser att förvaltningsplanen för Östersjön görs om från grunden.

- 45.2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i förhandlingar om EU:s fiskepolitik ska verka för att begränsa det storskaliga industrifisket i Östersjön genom att stoppa bottentrålning och tillfälligt stoppa deras fångster och bifångster av strömming, sill och torsk och tillkännager detta för regeringen.

Förslaget behandlas i den del som avser att regeringen i förhandlingar om EU:s fiskepolitik ska verka för att begränsa det storskaliga industrifisket i

Östersjön genom att tillfälligt stoppa deras fångster och bifångster av strömming, sill och torsk.

46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska uppmantra kommissionen att lägga fram förslag som syftar till att EU har en tydlig strategi för att motverka och samla in spökfiskande redskap som lämnats kvar i haven och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2978 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att öka trålgränsen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2979 av Markus Wiechel och Victoria Tiblom (båda SD):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av kontrollen av importerad odlad fisk och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP):

- 66.1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta ekosystemen i haven sätta gränserna för hur mycket fisk som får fångas och införa en ekosystembaserad havsförvaltning och en havsmiljölag och tillkännager detta för regeringen.

Förslaget behandlas i den del som avser att låta ekosystemen i haven sätta gränserna för hur mycket fisk som får fångas.

72. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen aktivt bör verka inom EU, Baltfish och Scheveningen för att främja att rådgivning från Ices om fiskekvoter och tekniska regleringar inom fiskeripolitiken även ska bidra till att nå fastställda förhållanden som kännetecknar en god miljöstatus enligt havsmiljödirektivet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
78. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att korrekta fångstrapporter är grundläggande för ett samlat kunskapsunderlag och bör ingå i ett sådant och tillkännager detta för regeringen.
79. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige skyndsamt ska komma till rätta med bristfälliga och felaktiga inrapporteringar, att fiskerikontrollen behöver utökas i stor skala, att man bör säkerställa kraven på efterlevnad och att regeringen bör avsätta tillräcklig finansiering för dessa ändamål och tillkännager detta för regeringen.
80. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att effekterna och konsekvenserna av införandet av överförbara fiskerättigheter inom det pelagiska fisket ska utredas innan man går

vidare med förslaget om att införa ett liknande system inom det demersala fisket och tillkännager detta för regeringen.

81. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om problemen med efterlevnaden av utkastförbudet och att det behövs åtgärder för att skärpa efterlevnaden och krav på fullt dokumenterat fiske med kameror, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
82. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att fiskerinäringen intensifierar arbetet med att eliminera bifångst och utveckla redskap som inte skadar botten med dess växt- och djurliv vid fisket och tillkännager detta för regeringen.
85. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att allt fiske av ål i Sverige och EU ska upphöra tills ålen nått god bevarandestatus, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
89. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omgående fasa ut subventioner som leder till överfiske och tillkännager detta för regeringen.
90. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge ansvarig myndighet i uppdrag att använda sig av de möjligheter, lagar och regler som redan i dag finns i EU:s gemensamma fiskeripolitik (CFP) för att skydda arter och ekosystem i svenska territorialvatten och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S):

51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna fiskets utveckling och de blå värdekedjorna och tillkännager detta för regeringen.
54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att pausa det storskaliga pelagiska fisket till dess att vi ser en tydlig återhämtning av sill och strömming i Östersjön vars storlek möjliggör fiske för humankonsumtion och tillkännager detta för regeringen.
56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samarbeta med övriga länder för att permanent flytta ut trålgränsen i Östersjön till förmån för humankonsumtionsfiske och tillkännager detta för regeringen.
57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att EU skärper sina krav för ålfiske och att det även inkluderar länder som fiskar efter s.k. glasål och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3109 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S):

59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa kamerabevakning på fiskefartygen i kombination med fler fysiska besök från kontrollmyndigheten och tillkännager detta för regeringen.